

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 15. MARCA 1974

ŠTEVILKA: 10. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarnja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Plavž - 149.538 ton grodlja v letu 1973

Obrat plavž je v letu 1973 dosegel rekordno proizvodnjo grodlja — 149.538 ton — pri dosedaj najmanjši porabi goriva (koks in mazut) — 747 kilogramov vsipnega koksa na tono grodlja. V nadaljnjem besedilu delno ponazorjenms fotografijami in diagrami, bo prikazana situacija v obratih plavžev in nakazana nadaljnja pot, kakršno si zamašljamo.

Skladišče rude in koksa

To skladišče imenujemo tudi prvo fazo priprave vložka. Pred leti smo popolnoma mehanizirali ta oddelek in sicer tako, da smo postavili prevračalno napravo za železniške vagonne. S tem smo odpravili dotedanje ročno delo razkladanja koksa in razbremenili delo portalnega žerjavnika, s katerim smo razkladali ostale surovine za vsip, to je rude, apnenec, antracit in plavžni prah. S tem smo

odpravili tudi poškodovanje vagonov z gradilcem žerjavnika in odpravili stojnine, ki so močno bremenile stroške razkladanja. Sedaj praktično ne more priti do stojnin, razen v primerih, ko zaradi zamrznitve ali posebnih težkih pogojev (blatna ruda) težko praznimo vagonne.

S prevračalne naprave pada material v globinske bunkerje in od tam potuje s transportnimi trakovi bodisi na skladišče ali direktno do

aglomeracije ali plavžskih bunkerjev, kar zavisi od situacije.

Vsega materiala, to je rude apnenca, antracita in koksa moramo razložiti okoli 450.000 ton na leto.

V preteklem letu, v mesecu januarju in februarju, smo uredili rudni dvor tako, da smo porabil praktično vso rudo in dno očistili z mehansko lopato na največjem delu rudnega skladišča. Za tem smo začeli rudni dvor polniti po določenem sistemu in disciplinirano ločiti vse dospelne surovine. Na ta način smo uspeli dokončno zagotoviti to, da vemo, kje imamo kakšno rudo in katero rudo nakladamo in za kateri objekt. Tu mislimo na plavže ali aglomeracijo. Staro pripravo za koks smo pred nekaj dnevi podrli in odpejlali kot staro železo na pripravo vložka jeklarne. Isto se je zgodilo tudi s pečmi za predelavo karbonatov, ki so dolgo časa s svojim prahom barvale okolico Železarn s svojo značilno rjavo-rdečkasto barvo. Pri transportnih trakovih ob rudnem dvoru smo odpravili prepisno mesto in s tem dokončno preprečili nadaljevanje serije nesreč, ki so že dobivale zaskrbljujoči obseg.

Da bo dokončno urejeno območje skladišč, je potrebno še sledeče:

1. Rekonstruirati prevračalno napravo tako, da bomo lahko prevračali tudi štiriosne vagonne, kar je praktično že zahteva železnice.

2. Postaviti odsejalno napravo, ki nam bo omogočila ločitev frakcij nad 10—12 mm od kosovne rude.

Tako bomo imeli na skladišču dve zrnovitosti, to je do 12 mm za aglomeracijo in nad 12 mm za direktno dodajanje v plavže.

Na ta način bomo razbremenili delo portalnega žerjavnika, ki je eden najbolj obremenjenih (časovno) v Železarni. Istočasno pa ne bomo imeli nobenih težav v primeru, če aglomeracija ne obratuje — kam skladiščiti odsejanec.

Aglomeracija

Rudni dvor in aglomeracija sta v najtesnejši povezanosti. Lahko trdimo, da plavža začnemo voditi že na rudnem dvoru preko aglomeracije.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Delovne skupine v kranjski Savi

Ni bilo malo delovnih organizacij, ki so se v preteklih letih zanimalo za naše delovne skupine in po našem vzorcu začele graditi neposredno samoupravljanje. Nekatere med njimi so povzele samo osnovno idejo, vsa ostala organizacija pa je originalna — njihova. Zato je prav, če včasih še mi pogledamo, kako se v takih kolektivih razvijajo delovne skupine in z njimi izmenjamo izkušnje.

Med te brez dvoma sodi tudi kranjska tovarna Sava. Če bi radi zvedeli o tem kaj več, se skupaj sprehodimo po njihovi samoupravni strukturi.

V delovno organizacijo so združene štiri TOZD

— tovarna avtopnevmatike
— tovarna tehničnih izdelkov
— vzdrževanje, energija, transport

— prodajna organizacija Sava in samoupravna delovna skupnost organizacije skupnih služb.

Na tem nivoju imajo delavski svet z odbori in poslovnimi organi, medtem ko so osnova TOZD zbori delavcev s samoupravnimi delovnimi skupinami, organi upravljanja in samoupravni organi pa so delavski svet, odbori in poslovni organi.

Poleg tega imajo v vsaki obračunski enoti (ki nekako ustreza našemu obratu) še svet, kamor so vključeni vsi vodje delovnih skupin, predstavniki družbeno političnih organizacij, vodje enote in vsi delavci, ki so izvoljeni v katerikoli samoupravni organ. Glede na to dejstvo pa svet obračunske enote ni voljen organ.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vsem delavcem v TOZD in OSS

Po končani javni razpravi in usklajevalnem postopku, smo pred pomembno odločitvijo in nalogo, da SKLENIMO SAMOUPRAVNI SPORAZUM o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD oz. OSS.

V Železarni z dne 8. 3. 1974 je bil objavljen samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD, danes, dne 15. 3. 1974 pa v OSS. V teh aktih so vsebovane vse pripombe, ki so pri usklajevanju po delegatih sprejete. Naša dolžnost je sedaj, da sklenemo samoupravni sporazum in sicer tako, da VSAK DELAVEC PODPIŠE IZJAVO, s katero potrdi, da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki so določene v tem samoupravnem sporazumu.

Izjave so pri personalnih delavkah v obratih oz. pri tajnicah v sektorjih, kjer jih boste od 15. 3. do 25. 3. 1974 podpisovali.

S podpisom izjave, si pridobi delavec lastnost delavca v TOZD oz. OSS. Samoupravni sporazumi pa bodo sklenjeni le, če bo najmanj dve tretjini delavcev v vsaki TOZD oz. OSS podpisalo tako izjavo, zato izkoristimo našo samoupravno pravico.

predsednik DS TOZD Talilnic
Joža Osvold
predsednik DS TOZD Valjarn
Mavro Lenardič
predsednik DS TOZD HL predelava
Ivan Sušnik
predsednik DS TOZD VET
Anton Pintar
predsednik DS OSS
dipl. inž. Martin Šketa

Dosežena proizvodnja v posameznih TOZD v februarju 1974

Dopolnilo k tabelarnemu prikazu o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu februarju, ki smo ga objavili v zadnji številki Železarnja in v katerem so bile v nekaterih primerih izražene le ocene, danes objavljamo dosežene proizvodne rezultate s komentarjem po posameznih proizvodnih TOZD, ki so nam jih posredovali direktorji TOZD. V prihodnji številki pa bomo objavili tudi dosežene rezultate TOZD vzdrževanje, energija in transport v mesecu februarju.

TOZD Talilnice

Plavž

Družb. plan jan. + febr.	Program	Izviševanje	%	Na družb. plan jan. + febr.	Febr. 74; febr. 73
25.200	11.400	11.985	105,1	93,2	118,4

Letos smo boljše delali, vendar nam manjka na plavžih za letos 1713 ton grodlja. Dnevni plan je 437 ton, v februarju smo izdelali po 428 ton dnevno. Letošnja poraba koksa je šest kilogramov večja od planirane. S tem, ko smo namerno ustavili plavž št. 2 in minirali nasledine, smo stali le 34 ur. To kaže na to, da je treba stremeti za doseganje ustaljenih in enakomernih pogojev dela.

Martinarna

1	2	3	4	5
51.300	24.400	24.461	100,2	101,3

Plan je bil izpolnjen tako mesečni kot tudi letošnji dvomesečni. Zaradi manjše količine grodlja, tako iz domačih plavžev kot tudi zaradi nerednih dobav iz Smedereva, nismo držali enakomernih pogojev vložka.

Elektro jeklarina

1	2	3	4	5
28.300	13.000	13.730	105,6	101,7

Elektro jeklarji so delali dobro in bi naredili še več, če ne bi bilo nujnih del na daljnovodu v Mostah. Zato smo se morali držati enakomernega odvzema toka iz omrežja.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Poslovanje interne banke slovenskih železarn v letu 1973

Na drugi seji delavskega sveta Slovenskih železarn, ki je bila 27. februarja, so med drugim sprejeli tudi zaključni račun interne banke Slovenske železarn za leto 1973. Delavski svet je ocenil poslovanje interne banke v letu 1973 kot uspešno in priporočil vsem temeljnim organizacijam združenega dela vseh treh železarn, da združijo v interno banko v obliki skupne naložbe sredstva, ki jim pripadajo iz dohodka interne banke za leto 1973. Delavski svet je tudi podprl pripravljenost predelovalcev žice, da se z združitvijo sredstev v interno banko kot enakopravni člani čimprej vključijo v njeno poslovanje.

Zametki interne banke segajo v leto 1971, medtem, ko je praktično pričela poslovati v letu 1972. Interna banka je v tem času popolnoma opravičila svoj obstoj, saj je ob koncu leta 1973 imela skupaj 283,7 milij. dinarjev sredstev ali 45 odstotkov več kakor v začetku leta. V tem se tudi vidi povečana aktivnost njenega poslovanja, razen tega pa se je bistveno izboljšala tudi struktura virov financiranja sredstev v interni banki. Porast v kvalitativnih sredstvih je eden osrednjih uspehov interne banke Slovenskih železarn v letu 1973. S tem zneskom trajnih virov sredstev je postala institucija, ki ji ne gre odrekati kreditne sposobnosti, s tem pa je bistveno izboljšala možnosti za pridobivanje dodatnih finančnih sredstev iz zunanjih virov. Skupno finančno poslovanje, organizirano v obliki interne banke, je železarnam v letu 1973 posredno omogočilo pridobiti pomembna dodatna finančna sredstva iz zunanjih virov.

V zvezi z vsem tem je interna banka lani izvedla nekaj kvalitativnih posegov, ki se morajo posredno zadovoljivo odraziti v poslovanju železarn, obenem pa prispevati h krepitvi notranje integracije slovenske črne metalurgije. Sredstva interne banke so bila v letu 1973 porabljena

— za neposredne naložbe v osnovna sredstva (nakup skupnih poslovnih prostorov Slovenskih železarn v Ljubljani);

— za skupno naložbo v železarno Štore za dokončanje njene rekonstrukcije;

— za financiranje uvoza za potrebe železarn, ki ima pozitivne posledice v usklajevanju nabavne politike;

— za poslovna sredstva s ciljem zmanjševanja terjatev železarn do kupcev;

— za ohranjanje likvidnosti in zagotavljanje finančne varnosti železarn in

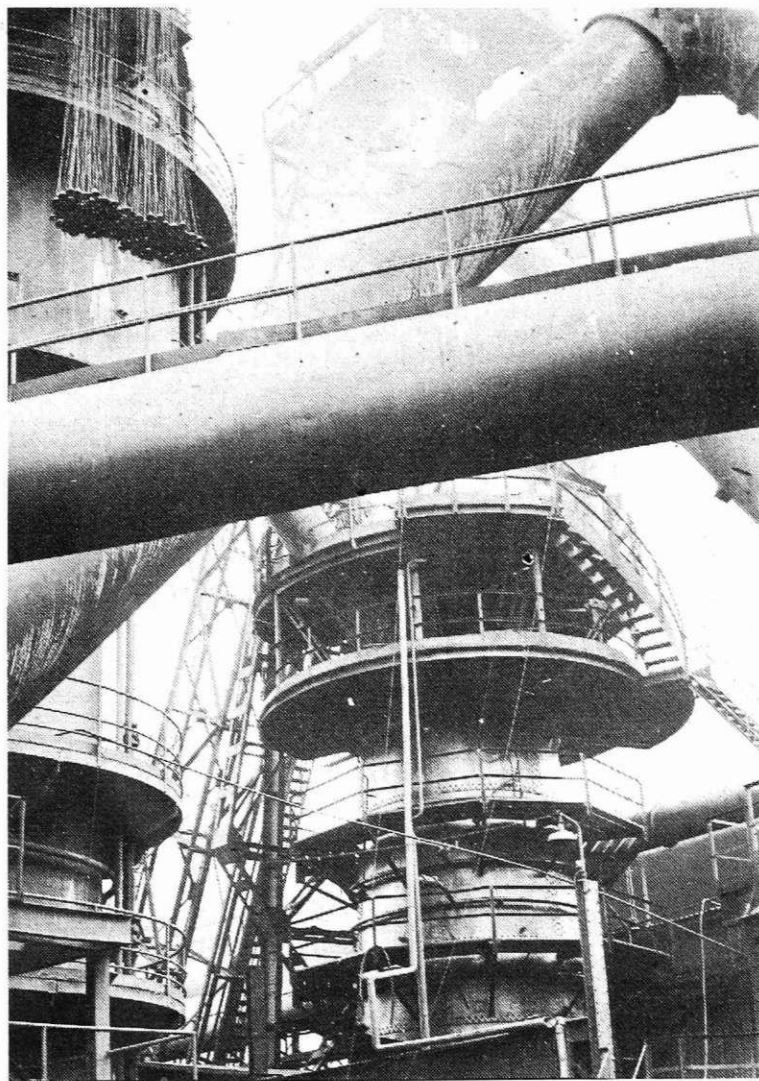
— za nekatere druge finančne posege.

Delež posameznih železarn, ki jim pripadajo na osnovi delitve dohodka interne banke za leto 1973 znašajo:

železarna Jesenice	2.908.575,52 din
železarna Ravne	1.288.318,21 din
železarna Štore	1.353.106,27 din

Na seji je bilo sprejeto priporočilo železarn, da dolgoročno združijo v interni banki gornja sredstva v obliki skupne naložbe.

Vsekakor teh nekaj grobih navedb potrjuje upravičenost obstoja interne banke Slovenske železarn in njeno uspešnost.

Plavž — začetna faza tehnologije železa in jekla.

Osebni dohodek za februar

Kljub temu, da je februar najkrajši mesec v letu in po dolžini delovnega časa »krajši« od januarja za 8,7 %, je izplačani osebni dohodek za vso Železarno le 2,47 % nižji od januarskega. Izplačilo je doseglo 2.604 din na posameznika pri 178,2 plačanih urah. Z ozirom, da je to že drugi mesec v letu in je že možna primerjava, navajamo nekaj podatkov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Morda nam bo kdo očital, da na tem mestu preveč pišemo o tako imenovanih negospodarskih problemih in nalogah, o stvarih, ki se tako direktno ne tičejo proizvodnje, produktivnosti, tehnologije in podobno. Žal je res, da je med nami še mnogo takih in podobnih misljenj, ki družbene dejavnosti — vzgojo, izobraževanje, znanost, kulturo, umetnost in drugo — izključujejo iz seznama dejavnikov, ki bi imeli večji pomen kakor govorimo na primer o delovni ali tehnološki disciplini, produktivnosti, izpolnitvi in podobno. Običajno negativne primere in pojave v tej sferi postavimo na skupni imenovalec — nedisciplinarnost, neodgovornost in podobno, bolj poredko pa v zvezi s tem govorimo o delovni kulturi, ustreznosti ali neustreznosti usposobljenosti delavcev za delo, o kulturni prebujenosti, o prebujenosti ustvarjalnih sil med ljudmi in podobno. Večkrat govorimo o premajhni zainteresiranosti delavcev za samoupravljanje, mnogo manj pa o vzrokih, potrebnih aktivnostih in podobno, da bi spodbujali in motivirali ta interes. Govorimo o takih ali drugačnih negativnih pojavih, napakah, slabostih in podobno, manj ali skoraj nič pa ne govorimo o vzrokih za to in o tem, kako premagovati te slabosti, napake ali pojave. Podobno govorimo tudi takrat, ko obravnavamo vprašanje večje produktivnosti, kvalitete in drugo, ne da bi pri tem vzporedno obravnavali tudi dejavnike, ki so temeljni pogoji, da vse to dosežemo.

Za nadaljnje razmišljanje si moramo ponovno osvežiti nekaj misli iz temeljnih načel nove ustave SR Slovenije. »Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe.« Če bomo s tega vidika gledali in obravnavali v uvodu navedene probleme, pojave in naloge, potem bo moral biti odgovor na vzoke pogojev s konkretnimi ukrepi, da tako stanje začnemo spreminjati in izboljševati. Ta spoznanja so prodira že v nekatere sfere v Železarni — politične in strokovne — kar pa še ne pomeni, da smo jih v celoti sprejeli kot resnično bistvene dejavnike razvoja. Še več, do dopolnilnega izobraževanja in izpopolnjevanja, je med delavci še vedno čutiti odpor, ki pa prav gotovo ni nepremagljiv, saj gre v večini primerov za neprebujenost ali nepoznavanje bistvenih dejavnikov, ki bodo vplivali na višjo produktivnost dela, izplen in podobno ter v končni fazi na boljše poslovne rezultate, na višji dohodek, ki se bo odražal v višjih osebnih dohodkih, boljšem osebnem in družbenem standardu.

Socialistična vzgoja in izobraževanje sta v družbeni reprodukciji pravica in dolžnost ki sta neodtujljivi delavcem in delavnim ljudem

Nedvomno ni slučaj, temveč nasprotno, razvojna nujnost, da vsem tem vprašanjem posvečajo posebno pozornost osnutki dokumentov, ki bodo predloženi sedmemu kongresu Zveze komunistov Slovenije in desetemu kongresu Zveze komunistov Jugoslavije ter postavljajo zelo odgovorne naloge pred komuniste. Te dni pa je v javni razpravi tudi osnutek resolucije o razvoju vzgoje in izobraževanja v Sloveniji, ki zajema vse nosilce podružbljanja vzgojno-izobraževalnega dela. Zveza komunistov, ki je zgodovinsko odgovorna pred delavskim razredom in slovenskim narodom za graditev samoupravnega socializma in komunizma kot končnega cilja, se zaveda dejstva, da »socialistična revolucija spreminja vzgojo in izobraževanje iz orožja vladavine nad delavskim razredom v svoje orožje«. To se pravi v orožje delavskega razreda in vseh delovnih ljudi za nadaljnji razvoj socialistične družbe, večje produktivnosti, ustvarjalnosti, uresničevanje resničnih, humanih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. Iz teh razlogov nova ustava določa, da delavci in delovni ljudje neposredno prek delegatov in delegatskih razmerij enakopravno in sporazumno odločajo o opravljanju vzgojno-izobraževalnih dejavnosti v skladu s skupnimi interesi, določajo politiko razvoja, združujejo sredstva in pospešujejo vzgojno-izobraževalne dejavnosti na osnovi svobodne menjave dela z delavci, ki delajo v šolah in drugih vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Seveda pa se bo potrebno za vsa ta spoznanja in temeljne razvojne dejavnike boriti s preudarnim besedo, prepričevanjem, dokazovanjem in z zgledom. Same besede, brez osebnega vključevanja v trajno dopolnilno izobraževanje in usposabljanje ali kulturno akcijo in drugo, ne bodo dovolj učinkovite. Dejstvo je, da so na vsa ta vprašanja že v preteklosti opozarjali številni partijski in sindikalni dokumenti, resolucije SZDL in ZMS, vendar je ostajalo bolj ali manj le pri političnih deklaracijah. Danes pa ne gre več za politične deklaracije, temveč za ustavno določila, za obveze in naloge, ki jih postavlja pred nas temeljni državni zakon. Seveda pa se bo za uresničevanje teh potrebno boriti z vsem političnim orožjem.

Ko govorimo o vzgoji in izobraževanju oziroma uresničevanju vzgojno-izobraževalnih nalog, moramo vedeti, da poleg šol in vzgojno-varstvenih ustanov, te naloge morajo uresničevati tudi vse druge organizacije združenega dela, kot tudi družbenopolitične in družbene organizacije, sredstva javnega obveščanja — tisk, radio in televizija, film — in družine. Temeljne organizacije združenega dela bodo poleg svojega prispevka na osnovi svobodne menjave dela za zagotavljanje delovanja in razvoja šol in drugih vzgojno-izobraževalnih ustanov, morale ustrezno del svojega dohodka nameniti za permanentno usposabljanje in izpopolnjevanje že zaposlenih kadrov ter spodbujati izobraževanje in šolanje ob delu do najvišjih stopenj. V združenem delu bo potrebna ogromno prizadevanja, da bodo delavci zavestno in načrtno obvladali tudi elemente kadrovske reprodukcije družbe, kar je najbolj dolgoročno naložba v lasten razvoj.

Po ustavnih določilih »vzgoja in izobraževanje, kultura in znanost postajajo del vsakodnevne življenja ljudi«. Torej to ni več privilegij maloštevilnih, temveč splošna človekova potreba. »Socialistična vzgoja in izobraževanje sodita med temeljne pogoje za uveljavljanje in razvoj samoupravnih socialističnih družbe. V družbeni reprodukciji sta pravica in dolžnost, ki ju ni mogoče odtujiti delavcem in delavnim ljudem.« Torej gre tudi za dolžnost delavcev in vseh delovnih ljudi, da se izobražujejo in izpopolnjujejo tako za uspešne proizvajalce kot za kritične in ustvarjalne samoupravljalce. Če je izobraževanje eden bistvenih pogojev, kar nedvomno tudi je, saj so na to opozarjali že klasiki marksizma in to so spoznali in spoznavajo tudi drugi v svetu, za nadaljnji razvoj, boljše in kvalitetnejše delo in samoupravljanje, za osvoboditev človeka in dela, potem bi morali dati tudi večji poudarek, če ne celo prvo mesto dolžnosti, to je, da je delavčeva dolžnost in pravica, da se izobražuje in izpopolnjuje. To bomo morali vgraditi tudi v samoupravne dokumente in izmikanje tej dolžnosti opredeliti tudi kot kršitev delovne dolžnosti. Le-ta pa mora zajeti vse delavce od ne kvalificiranih do tistih z visoko izobrazbo, kajti pri izobrazbi velja tudi zakon pozabljanja in staranja že osvojenih vednosti in znanj, razen tega pa razvoj nesluteno napreduje.

Vzgoja in izobraževanje morata postati s svojo trajno dejavnostjo ob delu odnos, ki bo trajal vse življenje.

Delovne skupine v kranjski »Savi«

(Nadaljevanje s 1. strani)

DELOVNE SKUPINE

Člani samoupravnih delovnih skupin, ki so nastale na tehnološki osnovi, so iz svoje srede izvolili vodjo, ki pa nima omejenega mandata. Tako sta ponekod v isti osebi združena delovodja in vodja delovne skupine (kjer so delavci delovodjo volili za vodja delovne skupine), medtem ko sta v drugih skupinah to dve osebi. Vendar izjavljajo, da s sedanjo strukturo vodij niso najbolj zadovoljni, zato predvidevajo nekatere spremembe. Vsi vodje delovnih skupin so, prav tako kot pri nas, zaključili nekaj obveznih seminarjev, kjer so se seznanili z načinom dela skupine, z vodenjem sestankov in zapisnikov, z vsebino in razlago samoupravnih aktov ipd. Kljub temu pa ugotavljajo, da je njihovo znanje še vedno pomanjkljivo, zato izobraževanja še niso zaključili.

Delovne skupine se sestajajo po potrebi (povprečno predvidevajo enkrat mesečno), obvezno pa takrat, kadar je za določen problem

potrebna samoupravna odločitev delavcev. Oglejmo si postopek za izvedbo take akcije, ki je v Savi nedvomno zelo temeljito pripravljen in tudi izpeljan.

INFORMACIJE ZA DELOVNE SKUPINE

Ustrezna služba izdela predlog, ki gre v širo strokovno obravnavo, pri čemer sodelujejo tudi družbeno politične organizacije. Ko je izoblikovana dokončna informacija, imajo strokovnjaki instruktorske sestanke z vodji delovnih skupin, ki informacijo prenesejo delovnim skupinam. Hkrati vsak delavec dobi Informator, kjer je v skrajšani obliki zbrano gradivo za delovne skupine. Zbirno poročilo o odločitvah razglasi voljeni predsednik zbora TOZD.

Če bi se odločitve delovnih skupin med seboj bistveno razlikovale, predvidevajo tudi usklajevalni postopek, vendar v praksi doslej še ni bil potreben.

Vse pripombe delovnih skupin preanalizirajo, oddelek za razvoj samoupravljanja, in informirajo

skupno s ustrezno službo pripravi pismene odgovore, koristne predloge sprejme in jih da v potrditev delavskemu svetu TOZD. O sprejetih pripombah pa ponovno informira delovne skupine.

Informacije, ki so namenjene vsem delovnim skupinam TOZD, pripravljajo zgoraj omenjeni oddelek, medtem ko občasno gradivo za delovne skupine obračunskih enot pripravlja svet enote.

Vprašanja, ki se pojavljajo na delovnih skupinah, zbere tajništvo TOZD, organi upravljanja oblikujejo sklep, pismeni delovni nalog pa posredujejo odgovorni službi, ki oblikuje pojasnila in odgovore. Če se isti problemi pojavljajo v več delovnih skupinah oz. če imajo širši pomen, objavljajo odgovore v svojem glasilu, ki izhaja štirinajst dni.

Čeprav dobivajo službe pismene delovne naloge, pa odgovorna služba meni, da komunikacije še vedno krožijo prepočasi.

EVIDENCA IZVRŠENIH SKLEPOV

Morda je zanimivo tudi tole: Dnevni red sestankov vseh samoupravnih organov je določen na osnovi obveznega pismenega materiala ustrezne službe (torej se material ne more pojaviti šele na seji sami). Za izvršitev sklepov so izdani posebni delovni nalogi (podobno kot pri nas), o realizaciji pa vodi operativna služba samoupravljanja posebno evidenco, iz katere je točno vidno, kje izvrševanje zadolžitve zaostaja, zato tam tudi ustrezno ukrepajo.

Čeprav je pričujoč prispevek zelo kratek pregled delovanja samoupravnih organov v kranjski tovarni Sava, kljub temu upam, da si boste lahko ustvarili nekaj primerjav med našimi in njihovimi delovnimi skupinami.

Albina Tušar, prof. soc.

Poškodbe v februarju

Po podatkih službe za varstvo pri delu je bilo na delovnih mestih v Železarni v prejšnjem mesecu poškodovanih 40 naših sodelavcev in zaradi tega izgubljenih 790 delovnih dni. Na poti v službo je bilo sedem poškodb in 138 delovnih dni. Pregled poškodb po posameznih TOZD je naslednji: na delovnih mestih je bilo v TOZD Talilnice devet poškodb in 207 izgubljenih dni, v TOZD Valjarne devet poškodb 197 dni, v TOZD Hladna predelava enajst poškodb 196 dni, TOZD VET prav tako enajst poškodb in 167 izgubljenih dni. V skupnih službah poškodb na delovnih mestih ni bilo, prav tako niso imeli poškodb v obratu družbene prehrane, pač pa so zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev izgubili 23 dni.

Na poti v službo so imeli v TOZD Talilnice tri poškodbe in 37 izgubljenih dni, v TOZD Valjarne eno poškodbo sedem dni, v TOZD VET dve poškodbi in 20 dni, ter v skupnih službah eno poškodbo in 62 izgubljenih dni. V TOZD Hladna predelava poškodb niso imeli, prav tako tudi ne v obratu družbene prehrane, kjer pa so zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev izgubili dvanajst delovnih dni.

Buldožerji so že zaorali v Belško polje, kjer bo stala nova hladna valjarna.

Osebni dohodek za februar

(Nadaljevanje s 1. strani)

obdobje	štev. ur osebo	din/h	din/os.	Ø % učinka	indeks l. 73—100
I. 1973	191.0	12.51	2.389	22.60	100.0
IV. kvart. 1973	191.9	12.99	2.493	23.95	104.4
jan. 74	195.2	13.68	2.670	25.24	111.8
febr. 74	178.2	14.62	2.604	25.36	109.0
I + II. 74	186.7	14.12	2.637	25.30	110.4

Indeks kaže, da je osebni dohodek letošnjih dveh mesecev že 10.4 % višji od leta 1973. Ker je pri takšni nestabilnosti življenjskih stroškov leto že kar predolga doba za primerjavo je realnejše če primerjamo OD zadnjega četrtletja, ki pa je le 5.5 % nižji od osebnega dohodka prvih dveh letošnjih mesecev. Realni osebni dohodek pa bomo lahko presojali šele s primerjanjem gibanja življenjskih stroškov, za kar pa še ni podatkov.

Ko navajamo gibanje OD za vso Železarno pa moramo omeniti, da razmerje proti januarju ni pri vseh temeljnih organizacijah oziroma obratih enako. Največja razlika, seveda v minus, se pojavlja pri talilnicah, kjer »manjkata« dve praznični dnevi. Če računamo, da ena takšna dnina prinese približno 120.— din, je razlika razumljiva. Šest obratov v skupnem pregledu izkazuje celo nekoliko višji OD kot januarja, kar izhaja na eni strani iz manjše razlike v urah kot znaša povprečje v Železarni, boljše učinka ali boljše stimulacije za operativni program. Pri upravnih službah in TKR gre razlika v plus na račun doplačil za mesec januar, kjer je zaradi sprememb v stroškovnih mestih izostala osebna ocena.

Značilno za OD v februarju pa je tudi dejstvo, da niti en obrat ni dosegel na uro nižjega povprečja, torej je nižji OD na osebo pripisati izključno 17 ur krajšemu času, kar pa se na drugi strani vsaj delno kompenzira s tri dni »krajšim« mesečem.

Pri operativnem programu smo se sicer srečali z objektivnimi razlogi vsled česar so bile izvedene manjše korekcije pri stimulaciji, vendar če gledamo v tonah je bila neizpolnitev mnogo manjša kot v januarju. V številkah pomeni korekcija za januar 10.157 ton, v februarju pa le 3.275 ton. Želja vseh pa je, da bi potreba po takšnih posegih povsem odpadla. Ker smo po dolžini delovnega, odnosno plačanega časa, dejansko že »preživeli« najkrajši mesec, lahko

pričakujemo v pogledu os. dohodkov le izboljšanje, saj smo si tako začetni tudi v letnem gospodarskem načrtu. Pri tem pa ne smemo nikdar prezreti, da nas isti načrt zadoljuje, da izvršimo tudi ostale obveznosti. Iz golega opravičevanja, da neke stvari nismo izvršili iz sicer objektivnih razlogov, ni dohodka. Ta izhaja iz konkretnih rezultatov in le rezultati pri delu, pri poslovnosti in ekonomičnosti nam morajo biti cili.

Svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1974

Po podatkih mednarodnega instituta za grodelj in jeklo je narasla svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1973 v primerjavi z letom 1972 za 66 milijonov ton ali 10,5 odstotka. Nova, doslej največja številka je 695,8 milijonov ton. Največja značilnost je, da so ZDA ponovno prevzele vodstvo v proizvodnji surovega jekla pred Sovjetsko zvezo. Zelo sta povečali svojo proizvodnjo tudi Japonska in Zvezna republika Nemčija.

Iz spodnje tabele vidimo proizvodnjo surovega jekla v letu 1972 in 1973 v tistih državah, ki so proizvedle več kot 10 milijonov ton:

Država	1972 (milj. t)	1973 (milj. t)
ZDA	120,7	136,5
Sovjetska zveza	126,0	131,0
Japonska	96,9	119,3
Zvezna republika Nemčija	43,7	49,5
Velika Britanija	25,4	26,7
Francija	24,1	25,3
LR Kitajska	23,0	25,0
Italija	19,8	21,0
Belgija	14,5	15,5
Poljska	13,5	14,2
Kanada	11,9	13,5
ČSSR	12,7	13,2
Spanija	9,5	10,8
Skupaj in ostale države	629,8	695,8

Opomba: Možno je, da podatki niso popolnoma zanesljivi. Japonski viri navajajo svetovno proizvodnjo surovega jekla 697 milj. ton.

Dosežena proizvodnja v posameznih TOZD v februarju 1974

(Nadaljevanje s 1. strani)

S takim delom obeh jeklarn bomo letos presegli pol milijona ton jekla. Trudimo se, da se bo to uresničilo!

Livarne	1	2	3	4	5
	270	135	168,2	124,6	116,6 114,3

Dosegli smo rekord v odlitkih iz jekla. Imeli smo nujna naročila, zato smo z dodatnim oziroma nadurnim delom opravili več.

TOZD Valjarne

Valjarna bluming

	1	2	3	4	5
Program, t feb.	Proizvod., t. %	Proizvod., t. %	Indeks 73/73 %	Indeks 73/73 %	Indeks 73/73 %
Skupna proizv.	33.000	31.534	94,7	60.888	88,2
Blagovna proizv.	900	735	81,7	1.484	64,3

Situacija s proizvodnjo v valjarni bluming se je v februarju v primerjavi z januarjem precej izboljšala. Skupne zastoje so zmanjšali na 26 % razpoložljivega obratovalnega časa. Vendar kljub temu planirane proizvodnje nismo dosegli. Vzrok za to je bilo več. Zaradi okvare na ognjestalni obzidavi pri gorilcu v komori št. 8 smo morali ustaviti globinsko peč št. 3. Popravilo je trajalo pet dni in je imelo za posledico več čakanja zaradi pomanjkanja ogretega vložka. V pro-

Samotarna
1 2 3 4 5
2.800 1.350 1.382 102,4 97,9 98,5
Dobro gre proizvodnja na Pauker stiskalnici. Smo nekoliko zaostali v odnosu na letni plan. Imamo pa polno skladišče in so jeklarne in drugi porabniki preskrbljeni z izdelki. Talilnice so v letošnji zimi zaradi malo snega lahko dobro obratovale. Obe jeklarni in livarna morajo obdržati prednosti, plavž in samotarna pa imata še vedno možnosti, da letne zadolžitve v celoti izpolnita.

gramu valjanja predtrakov za štekel ogrodje je bilo zelo veliko ozkega in tanjšega materiala, zaradi česar je bila proizvodnja nižja. Približno 500 ton proizvodnje smo izgubili tudi zaradi izvenrednih remontov izvedene menjave matice na tlačnem vijaku bluming ogrodja. Potisno peč, ki je bila v obratovanju od 6. januarja letos, smo morali zaradi previsokega dna 23. januarja ustaviti in jo izročiti v remont. Predvidevali smo, da bo obratovala do meseca marca.

Valjarna štekel

	1	2	3	4
Skupna proizv.	9.900	8.107 — 81,8	14.983 — 73,1	83,6
Blag. proizv.	5.300	4.806 — 90,6	8.851 — 70,4	74,8

Tudi ta valjarna je obratovala bolje kot v januarju. Vzrok za še vedno nizjo proizvodnjo od planirane je bil ozek in tanek proizvodni

Valjarna 2400

	1	2	3	4
Skupna proizv.	8.260	8.118 — 98,3	15.518 — 93,9	102,5

V valjarni 2400 nismo dosegli planirane proizvodnje predvsem zaradi velikih zastojev. Ti so dosegli v februarju zelo visoko število 23,27 % na obratovalni čas (januar 18,42 %). Največji delež pri tem imajo

mehanski zastoji, ki so z 8,26 % izredno narasli primerjavi z letom 1973 (4,51 %). Poleg tega je bil tudi poprečni dimenzijski asortiment nekoliko tanjši kot smo za letos planirali.

Valjarna žice

	1	2	3	4
Skupna proizv.	9.400	8.662 — 92,2	18.734 — 96,6	93,7
Blag. proizv.	2.240	2.653 — 118,5	5.997 — 112,5	81,8

Temeljni vzrok, da v tej valjarni nismo dosegli planirane skupne proizvodnje je bila okvara ogrevalne peči. Popravilo je trajalo 39 ur oziroma 13,39 % razpoložljivega obratovalnega časa. Iz tega razloga smo izgubili 1150 ton proizvodnje. V pri-

merjavi s prejšnjimi meseci so tudi močno narasli mehanski in elektro zastoji in sicer skupaj na 11,81 % obratovalnega časa. Skupnih zastojev je bilo 41,08 % na obratovalni čas.

Valjarna profilov

	1	2	3	4
Skupna proizv.	2.600	2.832 — 108,9	5.758 — 107,4	99,6
Blag. proizv.	90	41 — 46,0	191 — 35,4	20,5

Planirano skupno proizvodnjo smo v valjarni profilov presegli. Za prodajo skoraj ne valjamo več.

Dejansko je celotna proizvodnja namenjena kot vložek za jeklovlek.

TOZD Hladna predelava

Obrati TOZD Hladna predelava so v mesecu februarju dosegli 99,51 % proizvodnje predvidene z družbenim načrtom. Kumulativna proizvodnja za januar in februar pa znaša 99,99 % predvidene z družbe-

nim planom. Nasproti enakemu obdobju lanskega leta pa smo dosegli 101,88 % ali povečanje za 1,88 %.

Posamezni obrati so dosegli naslednje rezultate:

Hladna valjarna

program	proizvodnja	% na plan	kumulat. jan. febr.	jan. febr. 1973	indeks 1974/73
2480	2689,7	108,46	5384,2	5216	103,22

Proizvodnja je presegla predvideno s planom, istočasno pa je 3,22 % višja od lanskega leta v tem obdobju. Problematična je preskrba s TVT in obratujemo z minimalno zalogo.

Uvoz iz SSSR in iz Siska kasni in je preskrba s TVT slaba. Kvaliteta dinamo TVT pa je v tem letu zelo dobra in dosegamo vrhunske storilnosti pri valjanju dinamo TVT.

Žičarna

program	proizvodnja	% na plan	kumulat. jan. febr.	jan. febr. 1973	indeks 1974/73
5600	5940,4	106,08	11.814	11.241	105,1

Proizvodnja v žičarni poteka zelo dobro tako v odnosu na planirano kot tudi v odnosu na lanske leto.

Žičarna je preskrbljena z vložkom zato tudi po asortimentu dosegamo proizvodnjo.

Profilarna

program	proizvodnja	% na plan	kumulat. jan. febr.	jan. febr. 1973	indeks 1974/73
1530	1405	91,83	2881,2	2812	102,46

Profilarna niti v januarju niti v februarju ni izpolnila programirane proizvodnje. Programirana proizvodnja pa je močno znižana v odnosu do družbenega plana, zato znaša samo 76,81 %.

Proizvodnje ne dosegamo zaradi izredno slabe preskrbe s TVT, tako da vsako pozicijo proizvajamo najmanj dvakrat. To pa pomeni več menjav in manjšo proizvodnjo.

Jeklovlek

program	proizvodnja	% na plan
1620	1673	103,27

kumulat. jan. febr. 1973 indeks 1974/73
3330,6 3441 96,79

V jeklovleku je proizvodnja v prvih dveh mesecih praktično po programu in tudi v odnosu na družbeni plan ne zaostaja. Problematična je predelava avtomatskih jekel zaradi cepljenja koncev. Problem »srne« povrsine nastaja samo še občasno. Preskrba z vložkom pa je normalna po količini, nekaj težav je z luženjem v lužilnici hladne valjarne.

program	proizvodnja	% na plan
1420	1313,3	92,49

Proizvodnja se ne odvija niti po programu niti po družbenem planu in je manjša od lanskega leta v enakem obdobju. Nova »ajustajna« avtomatska linija sicer obratuje, zaradi začetniških težav pa zahteva več posadke. Zato ni posadke za formiranje kompletne proizvodne skupine na novi stiskalnici. K temu problemu prispeva v enakem smislu tudi pričetek obratovanja mokrega mešalca in naprave za doziranje surovine.

Zaradi vseh teh problemov proizvodnja ne poteka tako kot smo programirali.

Žebljarna

program	proizvodnja	% na plan
1165	1085,7	93,19

kumulat. jan. febr. 1973 indeks 1974/73
2150,4 2262 95,07

Proizvodnja v žebljarni je manjša od družbenega in operativnega plana. Ravno tako pa je manjša od enakega obdobja v letu 1973.

Proizvodnja žebeljarn je manjša od planirane zaradi asortimenta prodaje in pomanjkanja ljudi. Pri prodaji ni debelih žičnikov in je premik k srednjim »a« izredno velik. V takem asortimentu pa količine v žebljarni ni možno ustvariti, zaradi žebeljarn in žičarne. S premikom asortimenta k srednjim »a«, zmanjšamo povprečno dimenzijo in s tem storilnost žebeljarn, žičarna ima pa v proizvodnji srednje »a« žice omejevalne kapacitete.

Čestitka

Na fakulteti industrijske pedagogike na Reki je 6. marca diplomiral BOŽENA DOLGAN, sodelavka kadrovskega sektorja, s tem si je pridobila VISOKO STROKOVNO IZOBRAZBO in strokovni naziv profesor — industrijski pedagog. Iskreno čestitamo in želimo veliko delovnih uspehov

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Nemška železarska družba Klöckner-Werk AG bo porabila 57,2 milij. dolarjev za modernizacijo in povečanje zmogljivosti svojih železarn. Večino denarja bodo porabili za železarno v Bremnu. Zmogljivost plavžev v tej železarni bodo povečali od 2,65 ton na 3,5 milij. ton.

Žene za onkološki inštitut

Za 8. marec — dan žena, je izvršni odbor sindikalne organizacije raziskovalnega oddelka počastil vse, na tem oddelku zaposlene žene s tem, da jim je poleg čestitk podaril skromno vsoto denarja. Ta denar so naše žene soglasno sklenile podariti za onkološki inštitut v Ljubljani. Izvršni odbor sindikalne organizacije RO

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 18. 3.	KOVAČ JANEZ	KORDEŽ FILIP, inž.
TOREK — 19. 3.	LOGAR IGOR	TORKAR STANE
SREDA — 20. 3.	ZIDAR JOŽE	RAVNIK JOŽE
ČETRTEK — 21. 3.	BRUMAT MARTIN	KAVČIČ JANEZ
PETEK — 22. 3.	VENČAR SREČKO	RAVNIHAR PETER, inž.
SOBOTA — 23. 3.	SELJAK VINKO	MARKEŽ VALENTIN
NEDELJA — 24. 3.	KLOFUTAR PETER	BURJA ANTON

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni: od 14.00—18.00 ure
nočni pa: od 18.00—6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni: od 6.00—18.00 ure
nočni pa: od 18.00—6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-9VET.

Služba obratne ambulante

od 18. do 23. marca

Dopoldan: dr. Branko Čeh in dr. Aleksander Rjazancev.
Popoldan: dr. Branko Dražič
V soboto 23. marca samo dopoldan dr. Branko Dražič

ZOBNA AMBULANTA:

Dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
Popoldan: terapevt Viktor Stražisar
V soboto 23. marca samo dopoldan terapevt dr. Alojz Smolej.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30 ure.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Personalne vesti ZA MESEC FEBRUAR 1974

V mesecu februarju je bilo sprejetih 61 delavcev, 67 pa je prenehalo delovno razmerje.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Pavel Jagić — 1914 strojne delavnice 33 in pol let v ŽJ. Slavko Krivec — 1926 lahka proga 21 let v ŽJ. Ciril Odlašek — 1910 valjarne — 40 let v ŽJ. Oto Pirc — 1913 jeklovlek 36 let v ŽJ. Gašper Potrebuješ — 1919 strojno vzdrževanje 31 in pol let v ŽJ. Anton Prestrel — 1912 strojne delavnice 26 let v ŽJ. Janko Primožič — 1913 martinarna 27 in pol let v ŽJ. Vinko Skutelj — 1918 valjarna žice 28 in pol let v ŽJ. Pavel Vudrič — 1924 varnostna služba 17 let v ŽJ. Anton Zupan — 1918 transport — 35 let v ŽJ. Angela Zupanc — 1917 hladna valjarna 14 in pol let v ŽJ. Anton Zanski — 1924 varnostna služba 21 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI:

Alojz Škulj — 1930 hladna predelava 21 in pol let v ŽJ.

UMRLI SODELAVCI:

Jože Alič — 1913 hladna valjarna 36 let v ŽJ. Aldo Danjelič — 1937 jeklovlek 3 in pol let v ŽJ. Josip Lozar — 1923 tehnične službe vzdrževanja 27 in pol let v ŽJ.
Svojcem umrlih naše iskreno sožalje.

ODŠLI NA ODSLUŽENJE VOJAŠKEGA ROKA:

Branko Čmeger — 1955 žičarna, Milan Gačnik — 1955 hladna valjarna. Anton Horvat — 1955 strojne delavnice, Jordan Jovanov — 1953 hladna valjarna, Miomir Milenković — 1954 žičarna.

IZKLJUČENI SO BILI:

Vitko Antič — 1953 valjarna Bela, Božin Atanasov — 1948 valjarna Bela, Ferid Begović — 1952 plavž, Danica Bokun — 1951 elektrodni obrat, Momčilo Čičić — 1945 lahka proga, Izet Čoralič — 1956 valjarna Bela, Nusred Dedić — 1951 plavž, Svetozar Djurić — 1951 transport, Hazim Fazlić — 1951 valjarna Bela, Nikola Gligorov — 1946 valjarna Bela, Alojz Gregorič — 1954 valjarna žice, Safet Habibović — 1952 plavž, Martin Jan — 1951 elektrodni obrat, Ibrahim Jusufović — 1949 martinarna, Husein Karić — 1951 transport, Franc Kogovšek — 1942 hladna valjarna, Pero Koščić — 1952 martinarna, Stanko Levkov — 1953 martinarna, Džemal Mandal — 1949 valjarna Bela, Pavle Mihajlovski — 1952 martinarna, Mevludin Mujanović — 1951 martinarna, Enver Mulalić — 1943 transport, Hajrudin Nurković — 1950 martinarna, Džordže Pajdiž — 1936 martinarna, Ignat Petrov — 1953 valjarna žice, Ljubomir Petrov — 1953 martinarna, Ismet Pirić — 1951 plavž, Ranko Poznanović — 1952 martinarna, Olga Rode — 1955 DE družbena prehrana, Hanas Softić — 1943 elektro jeklarne, Kasim Trako — 1956 žebljarna, Nevzudin Trako — 1953 valjarna Bela, Branko Trivunčić — 1949 martinarna, Franciška Trupković — 1955 DE — družbena prehrana, Šukrija Zahirović — 1948 plavž.

Objava

Zavod SRS za mednarodno tehnično sodelovanje naproša Slovenske železarne, da proučijo možnost zaposlitve enega strokovnjaka za 2 leti v jeklarni Čitagong v Bangladešu.

Kandidat mora imeti ustrezno visokošolsko izobrazbo in daljše delovne izkušnje ter zelo dobro obvladati angleščino.

Vse podrobne informacije dobite na kadrovskem sektorju. Prijave je potrebno oddati na kadrovski sektor — do 25. 3. 1974.

O B J A V O

za prosta delovna mesta v centralni pripravi dela vzdrževanja v TOZD VET

- 6022 U-5 vodja oddelka za obratovanje naročil in krmiljenje 1 oseba
- 6028 U-3 referent za zastoje 1 oseba
- 6029 U-3 referent za rezervne dele 1 oseba
- 6036 U-3 lanser 1 oseba
- 6037 U-3 tehnolog 1 oseba

POGOJI: za sodelovanje navedenega delovnega mesta se zahteva:
Ad 1. Visoka ali višja šola tehnične ali organizacijske smeri ter 5 let ustrezne delovne prakse v operativni pripravi dela vzdrževanja.

Ad 2. STS tehnične smeri s 5 leti prakse v stroki.
Ad 3. STS ali delovodska šola v elektro ali strojni stroki s 5 leti prakse v stroki.

Ad 4. Delovodska šola ali STS tehnične smeri s 3 leti prakse v stroki.
Ad 5. STS ali delovodska šola gradbene smeri s 5 leti prakse v stroki.
Prijavo z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je poslati v roku 8 dni na kadrovski sektor Železarne Jesenice z oznako »za TOZD VET«.

Vabilo na predavanje

Občinsko društvo inženirjev in tehnikov Jesenice vas vabi na zanimivo predavanje tov. Janeza Zurca
SOCIOLOGIJA DELA S SOCIOTEHNIČNIMI SISTEMI,
ki bo v torek, 19. marca ob 18. uri v prostorih restavracije Železarne (Kazina).
Vabi DT Jesenice

6. seja delavskega sveta Železarn

Na šesti seji delavskega sveta, ki jo je predsednik dipl. inž. Lojze Kalan sklical 28. februarja, so poleg pregleda sklepov imeli na dnevnem redu: zaključni račun za leto 1973 in inventurne razlike, izjava DS o pokrivanju eventualnih podražitev pri gradnji hladne valjarne, nove amortizacijske stopnje, koriščenje sredstev skupne porabe za stanovanjsko izgradnjo, odobritev dela stroškov proračuna skupnih služb Slovenskih železarn, ugotovitveni sklep o sprejemu in pristopu k sporazumu o nadomestilu stroškov za službena potovanja in uporabi osebnih vozil ter sprejem stališč v zvezi z regresi za letni dopust, poročila odborov in nekatera imenovanja. Po posameznih vprašanjih so sprejeli naslednje bistvene sklepe, stališča in mnenja:

— Sprejme se zaključni račun za gospodarsko leto 1973 in stališča, ki jih je predložil odbor za gospodarstvo s soglasjem delegacij TOZD;

— Proizvodni program ni izpolnjen, presežena pa je proizvodnja dosežena v letu 1972. Za to je več objektivnih in subjektivnih vzrokov, ki jih bo treba pri nadaljnjem delu sproti odpravljati. Pomembna ugotovitev je, da ne narašča količinska produktivnost, odnosno je naraščanje zelo skromno;

— Pri realizaciji delavski svet ugotavlja, da je blagovna proizvodnja nižja od prodane, kar gre na račun črpanja zalog in vpliva na gospodarjenje v prvih mesecih letošnjega leta. Poprečna prodajna cena je nad vsemi dosedanjimi poprečnimi cenami, predvsem na račun višjih cen;

— Posebni problemi se pojavljajo v zvezi z nabavo materiala, ne zaradi plačevanja, temveč zaradi visokih nabavnih stroškov, ki močno vplivajo na rezultat celotnega poslovanja. Materialni stroški so močno narasli predvsem zaradi povečanja cen osnovnih surovin, cen zunanjih uslug in zaradi nepredvidenih povečanj nekaterih stroškov znotraj Železarn. Zato je potrebno:

— ponovno prek vodstvenih in samoupravnih organov TOZD, vplivati na znižanje stroškov znotraj Železarn;

— da se vodstvo podjetja pri predstavnikiških organih prizadeva, da se ob istočasnem porastu cen osnovnega materiala, znižajo carinske stopnje in takse;

— preveč obračunane davke in prispevke iz osebnih dohodkov v letu 1973 vložiti v sredstva rezerv s takojšnjim prenosom v poslovni sklad. Višina teh sredstev je 3.761.585,55 dinarjev.

— Sprejme se predlog finančno računovodskega sektorja o razknjižbah inventurnih razlik za leto 1973 in potrdi sklep o odpisu neizterljivih spornih terjatev za leto 1973 v višini 1.144.141,69 dinarjev.

— Delavski svet izreka priznanje za dosežene rezultate v letu 1973 celotnemu kolektivu in potrdi delo glavnega direktorja in vodilnih delavcev.

— V zvezi z eventualnimi prekoračitvami stroškov pri izgradnji hladne valjarne, je delavski svet sprejel izjavo, da bo eventualne prekoračitve Železarna pokrila iz svojih razpoložljivih sredstev.

— Po tem ko je delavski svet ugotovil, da bodo predvidena sredstva

po proračunu za leto 1974 zadoščala za kritje vseh obveznosti, nastalih s financiranjem in odkupom stanovanj prejšnjih let, kakor tudi za odkup razpoložljivih stanovanj v letu 1974, je sklenil, da se v letu 1974 obračunava stanovanjski prispevek v višini osem odstotkov, kar je dogovorjeno z medsebojnim sporazumom.

— Na predlog odbora za gospodarstvo in v soglasju delegacij TOZD je delavski svet sklenil, da se amortizacija osnovnih sredstev obračuna do višine 160.464.000 dinarjev, kakor je določeno s finančnim planom. Ker to pomeni povečano amortizacijo od predpisanih stopenj, so na seji sklenili, da se s 1. januar-

jem stopnje nekaterih skupin osnovnih sredstev povečajo.

— Po sklepu delavskega sveta bo Železarna po dogovoru krila četrtino avansa predloženega predračuna skupnih služb Slovenskih železarn, kar predstavlja po ključu okrog dva milijona dinarjev.

— Na seji so sprejeli ugotovitveni sklep o sprejemu in pristopu k sporazumu o nadomestilih stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil ter o sprejemu stališč v zvezi z izplačevanjem regresa za letni dopust z veljavnostjo od 1. januarja 1974.

— Zaradi izgradnje hladne valjarne je delavski svet odobril fizično likvidacijo stanovanjske hiše Burger in dovolil, da material uporabi DPM Jesenice, ki bo hišo tudi porušilo v svoji režiji.

— Na seji so sprejeli tudi nekaj sklepov v zvezi izredno plačanih dopustov športnikom in opravihi nekaj imenovanj predstavnikov Železarn v izventovniških samoupravnih organih.

Delavski svet je izrekel na seji tudi čestitko hokejskemu društvu Jesenice za osvojen državno prvenstvo prve ekipe in osvojen prva mesta oziroma uspehe ostalih ekip.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

Seja delavskega sveta

V zadnjem času je imel DS TOZD VET v krajšem razmaku dve seji. Na 8. seji, dne 27. februarja so razpravljali in sprejeli zaključni račun TOZD VET za leto 1973. Pri tem je bilo pri tehničnem delu poročila ugotovljeno:

— da so vzdrževalni obrati z dobrim preventivnim vzdrževanjem in dobro izvedenimi enodnevnimi remontom znižali število generalnih remontov kar je omogočilo daljše obratovalne čase in s tem večjo proizvodnjo na napravah;

— dosežena je bila manjša poraba energij na tono proizvedenega jekla;

— medobratni transport in pretovor surovin, polizdelkov, finalnih izdelkov in rezervnih delov je potekal usklajeno z zahtevami proizvodnje in brez večjih zastojev.

Pri poslovnem delu poročila pa je ugotovljeno:

— da je presežek dohodka podjetja manjši kot leta 1972, da pa je skupni rezultat dohodka Železarn ugodnejši;

— od 43.083.572 din dohodka Železarn je TOZD VET udeležen z 11.654.106 din. Ta dobiček se porazdeli na poslovni sklad, sklad skupne porabe in rezervni sklad. Na osnovi ocen in izkušenj pri odvijanju programa dela v letu 1973 je DS postavil kot obvezo, da se doma, t. j. v obratih TOZD izdela čim več rezervnih delov, posebno pa tiste, kateri so se leta nazaj redno izdelovali v Železarni, zadnje čase pa smo jih opustili.

Stojnine pri transportu so v stalnem porastu in so v letu 1973 občutno višje kot prejšnja leta. Zato se je postavila zahteva skupnim službam (nabavni službi), da bi poskrbeli za bolj plansko urejen dovoz surovin in usklajenost z razkladalnimi kapacitetami in možnostmi transportne službe naše TOZD.

V programu razvoja TOZD VET je tudi modernizacija strojnih delavnic kjer se proizvajajo rezervni deli za proizvodne naprave v Železarni. Zaradi modernizacije kot tudi izgradnje novih kapacitet proizvodnih agregatov v tovarni, je izdelava teh delov vedno bolj zahtevna in številnejša. Da bi to kar najbolje opravljali, je DS na tej seji odobril program zamenjave štirih velikih obdelovalnih strojev v skupni vrednosti 6.747.000 din. Stroji bodo nabavljeni v Sovjetski zvezi pod ugodnimi kreditnimi pogoji z odplačilnimi roki od 1975 do 1981. leta. Stroji bodo montirani tekom leta 1975.

Za potrebe transportne službe je bila odobrena zamenjava dveh kamionov z nabavo dveh novih kamionov TAM 2001 tip Cestar s podaljšano kabino.

Deveta seja DS TOZD VET je bila dne 8. marca in je potekala v znamenju priprave na volitve delegacij TOZD v zbor združenega dela skupščine občine Jesenice. DS je z ugotovitvenim sklepom ugotovil, da je na 48 zborih oziroma sestankih SDS v TOZD VET sodelovalo 1431 članov kolektiva t. j. 81,0 % vseh delavcev TOZD. Navzoči so soglasno sprejeli:

— dopolnitev statuta TOZD za izbor delegacije v Zbor združenega dela Sob Jesenice in delegacij v temeljne interesne skupnosti v občini;

— listo kandidatov delegacije, ki bo štela 15 članov, s sedmimi sedeži v Zboru združenega dela;

9. seja delavskega sveta

V petek, dne 8. marca je predsednik Ivan Sušnik sklical 9. sejo delavskega sveta TOZD Hladna predelava. Za sejo je predlagal naslednji dnevni red: izglasovanje ugotovitvenega sklepa o kandidatih za delegacije, ugotovitveni sklep o dopolnilnih statutu, razpis volilne komisije ter komisije za volilne imenike in razno.

Predsednik delavskega sveta je pojasnil navzočim, da so delovne skupine obratovalne ter potrdile brez bistvenih pripomb dopolnila statuta, kakor tudi kandidate. Delavski svet je sprejel ugotovitveni sklep o dopolnilnih statutu ter o kandidatih za delegacije TOZD.

Predsednik koordinacijskega odbora TOZD Hladna predelava Oton Pestotnik je predlagal delavskemu svetu izvolitev volilne komisije in komisije za volilne imenike za volitve, ki bodo 28. marca.

V volilno komisijo so bili izvoljeni: za predsednika Anton Dežman, za člana Andrej Vidmar in Rok Globočnik, kot namestniki pa Tomaž Klinar, Mladen Azinovič in Janez Demšar.

V komisijo za volilne imenike so imenovali: za predsednika Jankota Kavaljarja, za člana pa inž. Joža Kobentarja in Francko Marinkovski.

Delavski svet je pregledal tudi spisek predlogov osnovnih sredstev za likvidacijo, katerega je posredoval sektor novogradenj — oddelek za osnovna sredstva. Na predlog ni imel pripomb in je odobril likvidacijo osnovnih sredstev po seznamu s tem, da se izkazana sedanja vrednost pokrije z vrednostjo starega železa in z odpisi.

Na seji je predsednik koordinacijskega odbora Železarn, Zvone Labura podal delavskemu svetu kratko poročilo o poteku priprave na volitve o bodočem sestavu skupščine občine.

7. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

V ponedeljek, dne 11. marca, je predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje v TOZD Hladna predelava Anton KLEMENC sklical 7. redno sejo. Seji je predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, dosežen osebni dohodek v mesecu februarju, obravnava začasnega poslovnika za delo odbora za dohodek in nagrajevanje ter reševanje vlog.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so vsi sklepi realizirani. Stanko Malej je odboru posredoval podatke o doseženem osebnem

dohodku v mesecu februarju. Povedal je, da so obrati v TOZD Hladna predelava dosegli naslednje osebne dohodke:

	183.0 ur	2.619 din/os.	in 14.31 din/h
hladna valjarna	183.0 ur	2.591 din/os.	14.15 din/h
žičarna	180.4 ur	2.378 din/os.	13.18 din/h
profilarna	178.9 ur	2.139 din/os.	11.95 din/h
vratni podboji	178.8 ur	2.424 din/os.	13.56 din/h
jeklovlek	180.8 ur	2.169 din/os.	12.00 din/h
elektrodni obrat	175.6 ur	2.200 din/os.	12.53 din/h
žebljarna			
Skupaj TOZD	181.0 ur	2.447 din/os.	13.52 din/h

	€ učinka	€ na izvršitev operativ. programa
hladna valjarna	24.94 %	10 %
žičarna	26.40 %	9 %
profilarna	25.88 %	6 %
vratni podboji	26.00 %	7 %
jeklovlek	25.31 %	8 %
elektrodni obrat	23.91 %	6 %
žebljarna	23.74 %	6 %

Razlika v primerjavi z mesecem januarjem je naslednja:

hladna valjarna	— 87 din ali — 3.22 %
žičarna	+ 33 din ali + 1.29 %
profilarna	— 181 din ali — 7.07 %
jeklovlek	— 96 din ali — 3.81 %
elektrodni obrat	+ 11 din ali + 0.51 %
žebljarna	— 206 din ali — 8.56 %

Osební dohodek je v mesecu februarju nižji predvsem zaradi krajšega delovnega časa za 16 ur.

Izvršene so bile tudi korekcije pri stimulaciji za izvršitev operativnega programa in sicer:

v elektrodnem obratu, ki ni dosegel operativnega programa zaradi montažnih del novih proizvodnih naprav ter zaradi zakasnelih dobav surovin.

Izvršena je bila korekcija tudi za žebljarno, ki ni dosegla operativnega programa zaradi neustreznih naročil, številnih okvar na strojih in zaradi pomanjkanja delovne sile.

Na osnovi te obrazložitve je bil odbor mnenja, da ni bistvenih odstopanj v primerjavi s preteklim mesecem. Razlike so nastale na račun manjšega števila izvršenih ur.

Odbor je obravnaval tudi časni poslovnik za delo odbora za dohodek in nagrajevanje in nanj ni imel bistvenih pripomb. Zato ga bo posredoval delavskemu svetu s priporočilom, da ga le-ta potrdi.

Obravnavali so tudi vlogo obratovodstva jeklovleka, za priznanje stimulacije enemu sodelavcu in jo ugodno rešili. Pozitivno je odbor rešil tudi vlogo obratovodstva elektrodne obrate, s katero je predlagalo odobritev dodatka dvema sodelavcem za priučevanje na novi stiskalnici. Vlogo obratovodstva profilarne za priznanje stimulacije bo odbor obravnaval na prihodnji seji.

Na seji so tudi sklenili, da je treba pregledati pravilnik o otežkojenih dodatkih in izplačevanje tega.

Organizacija Skupne službe

8. seja delavskega sveta

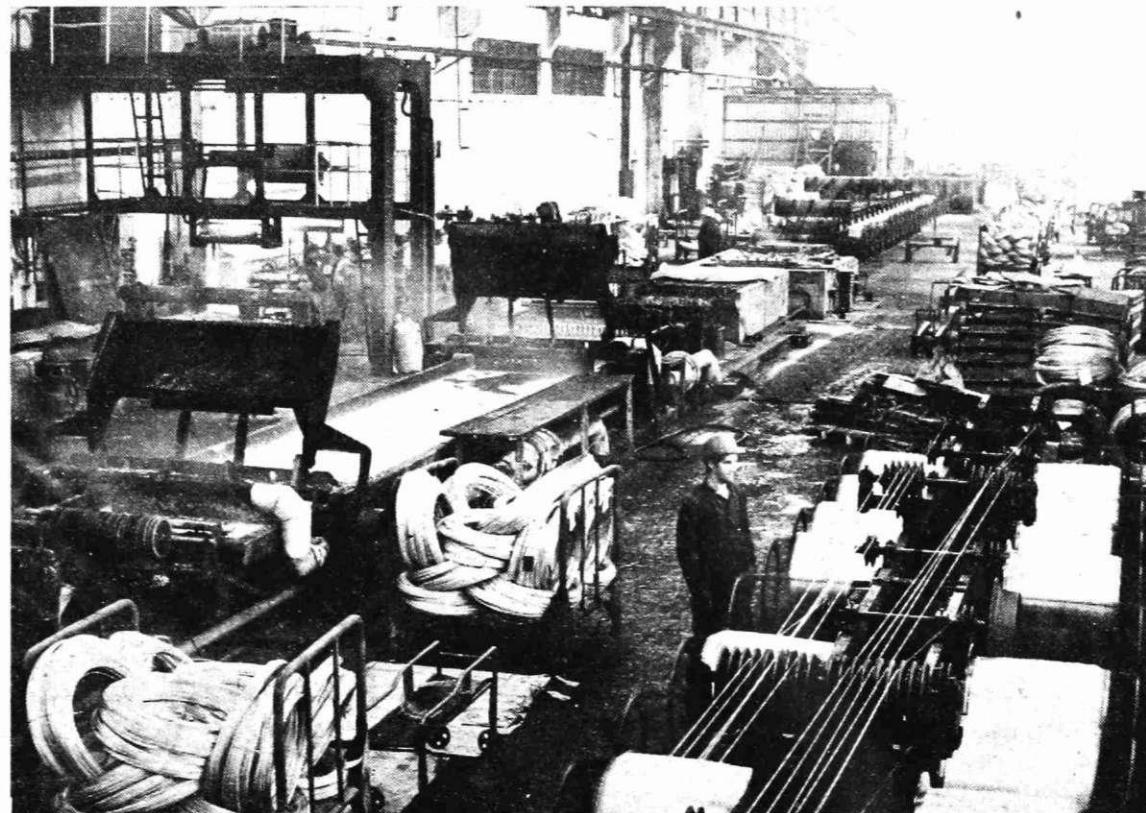
Predsednik dipl. inž. Martin Šketa, je 8. marca sklical 8. sejo delavskega sveta Skupnih služb. Na seji so za izvedbo volitev delegatov v zbor združenega dela Sob Jesenice imenovali volilno komisijo in komisijo za volilni imenik. Poleg tega so sprejeli naslednje ugotovitvene sklepe:

— da so delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin ob 69-odstotni udeležbi soglasno potrdili in sprejeli časna pravila organizacije skupnih služb Železarn;

— da so ob enaki udeležbi delavci OSS potrdili in sprejeli program dela samoupravnih interesnih skupnosti ter njihovo financiranje v letu 1974;

— da je bil ob 69-odstotni udeležbi soglasno potrjen družbeni dogovor o osnovah programiranja nalog in oblikovanja sredstev za skupno in splošno porabo v občini Jesenice v letu 1974 in za usklajevalca in podpisnika soglasno izvolili dipl. inž. Martina Šketa.

Delavski svet je na tej seji tudi soglasno potrdil predlagano dopolnitev pravilnika o vodilnih in strokovnih delovnih mestih na katerih delavci opravljajo zunanje trgovinske posle, ter odobril predlagano likvidacijo osnovnih sredstev v višini 1.929.08 dinarjev s tem, da se izkazana vrednost pokrije z vrednostjo starega železa in z odpisi.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

IZOBRAŽEVANJE — OSNOVA ZA USPEŠNO DELO MLADIH ŽELEZARJEV

V prostorih Kazine na Jesenicah je bil konec preteklega tedna dvodnevni seminar za mlade samoupravljavce iz železarn, ki ga je pripravila občinska konferenca mladih delavcev v sodelovanju z delavsko univerzo Jesenice. Že uvodoma lahko zapišemo, da je bil seminar uspešen, saj so vsi udeleženci ob koncu izrazili željo, da bi bilo takšnih izobraževalnih oblik v prihodnje še več. Petdeset članov vodstev aktivov mladih delavcev ter mladih predstavnikov v samoupravnih organih je dva dni spremljalo predavanja o novem samoupravnem sistemu, o oblikah dela v samoupravnih organih ter o novi vlogi družbenopolitičnih organizacij v delovnih kolektivih, predvsem v naši železarni. Predavatelj Franc Taler, Angelca Murko-Pleš, Zvone Labura, Anton Grošelj in Ivan Nerad, so sicer zahtevne teme razložili v takšni obliki, da so jih lahko razumeli vsi slušatelji.

Inž. Vasilij Koman, predsednik tovarniške konference ZM Železarn je po končanem seminarju povedal: »Lahko rečem, da je seminar dosegel svoj namen, saj so se ga v glavnem udeležili vodstveni kadri oziroma predstavniki aktivov mladih delavcev, ki bodo pridobilo znanje prenesli ostalim mladincem, ki delajo v obratnih aktivih. K samemu vsebinskemu programu bi morda pripomnil le to, da so se posamezne teme le premalo dotikale same železarnice. Že dalj časa se namreč srečujemo s problemom, da so mladi železarji premalo obveščeni o dejavnosti samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tako v obratih kot v temeljnih organizacijah združenega dela.

Ce se ozremo na sam potek seminarja, lahko ugotovimo, da so se mladi o nekaterih temah aktivno vključevali v razpravo, v drugih bolj splošnih pa so jih predvsem zanimala vprašanja, ki se neposredno dotikajo njihovih delovnih mest in obratov. V bolj konstruktivne razprave niso posegali, kar je dokaz, da jim manjka predvsem idejne izobrazbe. Prav organiziranje kvalitetnih seminarjev pa je tista oblika izobraževanja, na kateri si bodo mladi pridobili potrebno znanje s pomočjo katerega bodo lahko uspešno posegali v razprave, ne samo na seminarjih, ampak tudi v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Ob koncu naj povem le to, da je ta seminar za mlade samoupravljavce le uvod v širše zasnovano izobraževanje mladih delavcev v železarni, ki mora postati stalna oblika izobraževanja s še večjo povezanostjo s sredino, kjer mladi delujejo.

In kaj menijo o seminarju člani aktivov mladih delavcev?

LADO SOTLAR:

»Z izborom tem na seminarju sem bil zelo zadovoljen. Predvsem sem bolj podrobno spoznal delo sindikalne organizacije, kar je pomembno posebno sedaj, ko se zavzemamo za čim tesnejše sodelovanje med obema organizacijama. Čeprav zelo dobro poznam delo in vlogo Zveze mladine, pa sem na tem seminarju še bolj spoznal njen pomen, ki ga ima danes v naši družbi.«

SAŠA VERGLES:

»Vse teme po vrsti so mi bile všeč, posebno pa me je pritegnilo predavanje Ivana Nerada o položaju in vlogi delavske mladine v sindikalni in mladinski organizaciji. Mislim, da moramo biti o teh spremembah dobro seznanjeni, saj bomo le na takšen način lahko uspešno izvrševali zastavljene naloge.«

ZVONKA DIVJAK:

»O samem programu seminarja povem lahko le to, da je bil dobro izbran in da so bile teme zanimive in privlačne. Pridobljeno znanje bom koristno uporabljala pri delu v aktivu, saj nam Zveza mladine z novo organiziranostjo nalaga številne pomembne in odgovorne naloge. Dodam naj še, da bi bilo v prihodnje dobro, da bi seminarje organizirali tudi za druge mladince v obratih, saj bi se na takšen način seznanili z delom Zveze mladine in bi se potem lahko bolj uspešno vključili v delo aktivov mladih delavcev. J. R.

V OBRATU PIV USTANOVILI AKTIV MLADIH DELAVCEV

V četrtek, 7. marca, so se na ustanovnem sestanku aktiv mladih delavcev zbrali mladinci iz obrata plinske in vodne energije. Poleg mladincev sta bila na sestanku navzoča tudi obratovodja in predsednik osnovne organizacije sindikata. Prisotni so se največ menili o novi organiziranosti sindikata in mladine ter o skupnem sodelovanju v prihodnje. Tako mladi kot obratovodja in predsednik OOS so se predvsem zavzeli, da bodo probleme, ki jim mladi ne bodo kos, reševali skupno, prav tako pa bo sindikalna organizacija v obratu pomagala članom aktivov pri delu.

Na ustanovnem sestanku so zatem izvolili predsedstvo aktiv ter predstavnike v OOS v obratu. Za predsednika aktivov so izvolili Antonijo Gaberšek, predsedstvo pa sestavljajo še: Marjan Jeglič, Vojteh Jakopič, Albert Pavlič in Milanko Trkulja. J. R.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

O DELU DIJAŠKE SKUPNOSTI

V torek, 5. marca se je sestala dijaška skupnost na centru srednjih šol na Jesenicah. Predstavniki razrednih skupnosti in šolske skupnosti so ocenili delo v februarju in se pogovorili o programu dela do konca letošnjega šolskega leta. V okviru mladinskih ur bodo pripravili več razprav o idejno političnem izobraževanju, na razrednih urah pa bodo govorili o šolski disciplini ter pomoči slabšim dijakom. V nekaterih razrednih skupnostih so že do sedaj imeli krožke za posamezne učne predmete, kjer so bili mentorji ali profesorji ali pa boljše dijaki. V nekaterih razredih tudi skrbijo za lepši izgled razredov, urejajo oglasne deske, večina pa je navezala tudi stike z dijaki drugih šol v Sloveniji in z dijaki slovenske gimnazije v Celovcu, ki bodo 6. aprila prišli na obisk na Jesenice.

Iz programa omenimo še to, da bodo ob 27. aprilu in 1. maju pripravili razstavo o praznovanju delavskega praznika v preteklosti, na razgovor pa bodo povabili tudi starejše revolucionarje, ki naj bi pripovedovali o praznovanju nekdanj in o boju delavskega razreda.

V načrtu imajo tudi razgovor s predstavniki šolskih skupnosti na tehnični srednji šoli in medicinski šoli, da bi izmenjali izkušnje o razvoju dijaške samouprave na šolah. Na seji dijaške skupnosti centra srednjih šol so izvolili tudi delegacijo za svet šole, kot samoupravnega organa.

V dvorani Delavskega doma na Javorniku, bo v soboto, 23. marca ob 19. uri

SHOW

Zabava za mlade z grupo Mikron. Vabljeni

KRATKE VESTI

Danes, 15. marca, bo ob 18. uri v prostorih Delavskega doma pri Jeleni ustanovna konferenca mladinskega aktiv terena Sava. Mladi iz te krajevne skupnosti se bodo pogovorili o svojih problemih ter o delu aktivov v prihodnje. Člani iniciativnega odbora vabijo mladince s terena Sava, da se ustanovne konference v čim večjem številu udeležijo.

Na zadnji seji komisije za kulturo pri TK ZMS so se člani največ menili o majskem srečanju mladih železarjev Slovenskih železarn ter o zabavno-glasbeni prireditvi Mladi za mlade. J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 3

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Starejše zelenje pa je vse bolj bogato s celulozo, kar povzroča slabšo prebavo in ne nazadnje tudi grenkobo. Za prehrano se nabira predvsem mlajše zelenje, brstičje ter vrščiki. Poleti je najsočnejše mlado zelenje in brstičje. Grenkobo odpravljamo s tem, da prvo vodo pri kuhi zavržemo, podobno kot pri kuhanju špinata.

Praktično gledano, če mešamo več vrst divje zelenjave je jed okusnejša.

Gobe predstavljajo odlični vir beljakovin. Ker imajo te rastlinske beljakovine izredno visoko biološko vrednost jih uporabljamo za zameno živalskim, (npr.: meso, mleko, jajca) s tem pa nadoknadimo primanjkljaj v prehrani.

Divjačina je odlično nadomestilo domačim živalim. Pri nas uživamo predvsem zajce, srne, jelene, divje koze, divje svinje, različne ptice (fazani, divji golobi, divje gosi), morske in potočne ter jezerske ribe. Toda nobeden ne pomisli na volkove, lisice, ježe, jazbec, vervece, hrčke, polhe, različne ptice, želve, rake, polže, školjke, žabe in kuščarje. V mnogih deželah ta živalski svet predstavlja resnične specialitete, pri nas pa zaenkrat vzbuja le stud in predsodke. Kalorična in beljakovinska vrednost je razvidna iz sledeče razpredelnice (na 100 gr mesa):

Vrsta mesa	Kalorije	Beljakovine
Jazbec	266	16 gr
Tekunica	111	19 gr
Vinogradni polž	90	14 gr
Kuščar (zelenec)	113	21 gr
Kača	90	21 gr
Pusta govedina	120	20,5 gr
Srednje mastne govedina	156	19,6 gr
Srednje mastna teletina	146	14,9 gr

LAKOTA V PRIMERU JEDRSKEGA NAPADA

Prehrana prebivalstva je že v mirnem času dovolj zamotan problem. Oskrba s hrano ni stvar same skupnosti, temveč in predvsem vsake občine, tovarne, vsake družine pa če hočete tudi stvar vsakega posameznika.

Zatorej je treba že danes v mirnem času razmišljati o preskrbi prebivalstva s hrano. Toda v morebitni vojni, se bo moralo prebivalstvo prehraniti s tem kar ponuja narava. Prav lahko se zgodi, da bo vojna terjala od civilnega prebivalstva, da se bo preživljalo kakor se bo vedelo in znalo. To pomeni, da bodo posamezniki prepuščeni lastni iznajdljivosti in znanju, kaj nam užitnega ponuja narava. Jedli bodo polže, korenje, kače, in še marsikaj drugega.

Pomanjkljivo znanje naravnih virov hrane se danes maščuje okrog 500 milijonom ljudi na zemeljski celini. To se sliši zelo paradoksalno — toda resnica je na dlani. Boda — je vsekakor temu vzrok, toda boljše poznavanje in izkoriščanje naravnih rezervov hrane, bi lakoti in pomanjkanju kaj kmalu napravilo konec!

Pri nas v Jugoslaviji, je pred leti posebna vojaška ekipa sestavljena iz zdravnikov, biologov, ekonomistov in kemikov bivala poskusno v naravi v vseh štirih letnih časih. Hranila se je izključno s tistim, kar so našli v naravi. Zanimiv je podatek, ki ga navaja polkovnik dr. VRAČARIC, vodja ekipe:

»Poleti smo jedli polže, ki smo jih konzervirali preteklo jesen. Obroki iz konzerviranih polžev so bili izjemno okusni. To je še en dokaz, da narava nudi ogromne možnosti ne samo s tem, da se hrana sproti nabira, temveč in predvsem to, da lahko nabrano hrano tudi sproti uspešno konzerviramo. Morda si ogledamo поблиže te naše, naravne delikatese.

Polžji paprikaš, pomešan z divjim zeljem ter desetimi ptičjimi jajci, je prava poslastica. In kar je najpomembnejše — tudi visoko kalorični obrok. Prav nič za paprikašem pa ne zaostaja obrok sestavljen iz praženih gob in pečene kače. Ali pa kuhano divje zelje ter pečena kača. Dostikrat smo jedli želvjo juho, kuhane polže ter pečene kuščarje. Prav posebno okusni so polžji raznjiči. Pri teh »naravnih« obrokih je najtežje ujeti kuščarja. Ko ga ujameš in ubiješ, mu odločiš kožo. Nič ni bolj okusnega, kot je pečen kuščar na olju. Katje meso prav lahko enačimo po okusu in kvaliteti z ribjim mesom...«

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Lenin o marksizmu in filozofiji

1

Trije izvori in trije sestavni deli marksizma

(Iz posebne izdaje Teoretične priloge komunista)

Marxov nauk je vsemogočen zato, ker je resničen. Njegov nauk je zaokrožen in urejen, človeku podaja popoln svetovni nazor, ki je nepomirljiv v vsakim praznovanju, v vsakršni reakciji, z vsako obrambo buržuaznega zatiranja. Njegov nauk je zakoniti dedič vsega najboljšega, kar je ustvarilo človeštvo v XIX. stoletju v nemški filozofiji, angleški politični ekonomiji in francoskem socializmu.

Ob teh treh izvorih in hkrati sestavnih delih marksizma se bomo na kratko tudi ustavili.

I. Filozofija marksizma je materializem. V vsej novejši zgodovini Evrope, posebno proti koncu XVII. stoletja v Franciji, kjer se je bila odločilna bitka proti podložnosti v ustanovah in v idejah, se je materializem izkazal kot edina dosledna filozofija, ki je zvesta vsem naukom prirodnih znanosti, sovražna pa praznovanju, svetohlinstvu itd. Nasprotniki demokracije so zato na vse načine poskušali »zavreči«, izpodkopavati, oklevetati materializem in so zagovarjali različne oblike filozofskega idealizma, ki tako ali drugače vedno pripelje k obrambi ali podpori religije.

Marx in Engels sta najodločneje branila filozofski materializem in sta ponovno pojasnjevala globoko zmotnost vsakršnih odklonov od te osnove. Najjasnejše in najprodnijeje so podani njuni nazori v Engelsovih delih »Ludwig Feuerbach« in »Anti-Dühring«, ki sta — tako, kakor »Komunistični manifest« — priročnik vsakega razrednega delavca.

Toda Marx ni ostal pri materializmu XVII. stoletja, ampak je filozofijo razvil dalje. Obogatil jo je s pridobitvami nemške klasične filozofije, posebno Heglovega sistema, ki je s svoje strani privedel k Feurbachovemu materializmu. Glavna izmed

teh pridobitev je dialektika, tj. nauk o razvoju v svoji najpopolnejši najgloblji in najmanj enostranski obliki: nauk o relativnosti človeškega znanja, ki nam podaja odraz večno razvijajoče se materije. Najnovejša naravoslovna odkritja — radij, elektroni, spreminjanje elementov — so čudovito potrdila Marxov dialektični materializem v nasprotju z nauki buržuaznih filozofov z njihovim »novim« vračanjem k starem in gilemu idealizmu.

Ko je Marx poglabljal in razvijal filozofski materializem, ga je razvil do kraja, razširil njegovo spoznanje narave na spoznavanje človeške družbe. Največja pridobitev znanstvene misli je bil Marxov zgodovinski materializem. Zmedo in samovoljo, ki sta vladali do tedaj v zgodovinskih in političnih nazirih, je zamenjala čudovito zaključena in zgrajena znanstvena teorija, ki kaže, kako se zaradi razvoja proizvodnih sil razvija iz ene oblike družbenega življenja druga višja oblika — iz fevdalnega reda npr. zrašte kapitalizem.

Prav tako kot odseva človeško spoznanje od njega neodvisno bivajočo naravo t. j. razvijajočo se materijo tako človeško družbeno spoznanje (t. j. različni filozofski, religiozni, politični itd. nazori in nauki) odseva ekonomski družbeni red. Politične ustanove so vrhnja stavba, sloneča na ekonomski osnovi. Tako npr. vidimo, kako različne politične oblike današnjih evropskih držav služijo za krepitev buržuaznega gospodstva nad proletariatom.

Marxova filozofija je dovršen filozofski materializem, ki je človestvu, zlasti pa še delavskemu razredu, dal mogočno sredstvo spoznanja.

II

Ko je Marx spoznal, da je ekonomska struktura tista osnova, na kateri nastaja politična vrhnja stavba, je posvetil vso svojo pozornost raziskovanju te ekonomske strukture. Glavno Marxovo delo »Kapital« je posvečeno proučevanju ekonomske strukture današnjega, t. j. kapitalističnega družbe.

Klasična politična ekonomija pred Marxom je nastala v Angliji, v najbolj razviti kapitalistični deželi. Adam Smith in David Ricardo, ki sta raziskovala ekonomsko strukturo, sta ustvarila osnovo delovne teorije vrednosti. Marx je njuno delo nadaljeval. To teorijo je strogo utemeljil in jo dosledno razvil. Pokazal je, da vrednost vsakega blaga določa količina družbeno potrebnega delovnega časa, ki je potreben za proizvodnjo blaga.

Tam, kjer so buržuazni ekonomisti videli odnos med stvarmi (menjava blaga za blago), je Marx odkril odnos med ljudmi. Blagovna menjava izraža zvezo med posamezniki proizvajalci prek trga. Denar pomeni, da ta zveza postaja vedno tesnejša in neločljivo duži v eno celoto vse gospodarsko življenje posameznih proizvajalcev. Kapital pomeni nadaljnji razvoj te zveze: človeška delovna sila postane blago. Mezdni delavec prodaja svojo delovno silo lastniku zemlje, tovarn, delovnih sredstev. En del delovnega dneva porabi delavec za to, da krije stroške svojega vzdrževanja in vzdrževanja svoje družine (mezda), drugo polovico dneva pa se delavec muči zastonj in s tem ustvarja presežno vrednost za kapitalista, vir profita, vir bogastva kapitalističnega razreda. Nauk o presežni vrednosti je temeljni kamen Marxove ekonomske teorije.

Kapital, ki ga ustvari delavčevo delo, tlačil delavca, uničuje male posestnike in ustvarja armado brezposelnih. V industriji je zmago, velike proizvodnje videti na prvi pogled, toda tudi v kmetijstvu vidimo isti pojav: prehod kapitalističnega kmetijstva se veča, uporaba strojev narašča, kmečko gospodarstvo se zapleta v mreže denarnega kapitala, razpada in propada pod težo zaostale tehnike. V kmetijstvu propada drobna proizvodnja v drugačnih oblikah, propad sam pa je nedvomno dejstvo.

Z uničevanjem drobne proizvodnje vodi kapital k povečanju produktivnosti dela in k ustanovitvi monopolističnega položaja združenj največjih kapitalistov. Proizvodnja postaja vedno bolj družbena — stotisoči in milijoni delavcev so povezani v načrtni gospodarski organizem, proizvode skupnega dela pa si prilasta peščica kapitalistov. Naraščajo anarhija v proizvodnji, krize, brezobzirni lov za trgom, negotova eksistenca za množice prebivalstva.

S tem da povečuje odvisnost delavcev od kapitala, ustvarja kapitalistični red veliko moč združenega dela.

Od prvih začetkov blagovnega gospodarstva od enostavne menjave naprej, je Marx zasledoval razvoj kapitalizma vse do njegovih najvišjih oblik, do velike proizvodnje.

Izkušnje vseh kapitalističnih dežel, tako starih kot novih, jasno kažejo leto za letom vedno več delavcem pravilnost tega Marxovega nauka.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD Talilnice

V drugi polovici februarja in prvih dneh marca so na sestankih SDS razpravljali o dopolnitvah k statutu svoje temeljne organizacije združenega dela. Skoraj na vseh sestankih so bili navzoči člani SDS seznanjeni tudi s predlaganimi kandidati za člane delegacij. Navzočim so bili posredovani predlogi kandidatov za vodilne funkcije v skupščini občine Jesenice ter za organe republiške in zvezne skupščine. Na dnevnem redu SDS je bila tudi razprava o programu dela interesnih skupnosti v občini ter njihovo financiranje. O vseh navedenih problemih so razpravljale naslednje SDS:

TOZD TALILNICE: PLAVŽ — 4. marca — SDS Kokalj plavž I, Lotrič — Bergant — rudarna in Pogačar — apnenica, 6. marca — Štremfelj — apnenica, Ravnihar — rudarna in Berlot — peči, 5. marca — aglomeracija I, rudarna I, plavž III ter SDS na vodstvu talilnic in plavž.

MARTINARNA — 4. marca — SDS pri pečeh in v livni jami, 5. marca SDS na obratovodstvu ter SDS III. izmene pri pečeh, livna jama in staro železo, 5. marca vse SDS na II. izmeni.

SAMOTARNA — 5. marca sestanek šestih SDS, ki je bil hkrati kandidacijska konferenca za izbiro možnih kandidatov za člane delegacije TOZD Talilnice v zbor združenega dela in za ostale organe.

ELEKTROJEKLARNA — 26. februarja SDS Panič — Sovič, 4. marca SDS Panič — Sovič, 5. marca SDS III. izmene in na obratovodstvu, SDS II. izmene in priprava vložka ter SDS IV. izmene.

TOZD Valjarne

5. marca SDS na TOZD Valjarne, SDS na obratovodstvu valjarne Bela.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA — 5. marca SDS Vister, SDS Pristov.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK — 3. marca SDS Dremelj, 5. marca SDS Dremelj, Svetina — Knific.

BLUMING ŠTEKEL — 5. marca SDS Knific in SDS Rabič, 6. marca SDS Jordan, 7. marca SDS Bohinc.

ADJUSTAŽA BLUMING — 4. marca SDS Lazar, 5. marca SDS Erjavac in SDS Bagodič ter 6. marca SDS Podlipnik.

JAVORNIK I — 5. marca SDS na obratovodstvu Javornik I in valjarne žice, SDS Benedičič adjustaža — Markelj Jože lahka proga, SDS Kogoj lahke proge ter SDS Zupan — Brišar — Udir in Markelj Franc.

VALJARNA 2400 — 5. marca SDS Smolej Anton proga, SDS Knafelj adjustaža, SDS Smolej Janko proga, SDS Kofler adjustaža in SDS Mirtič odprava pločevine, SDS Plemelj proga, SDS Resman adjustaža ter SDS na obratovodstvu valjarne 2400.

VALJARNA ŽICE — 4. marca SDS Vilman, SDS Knafelj, 5. marca SDS Koren in SDS Jurčič.

TOZD Hladna predelava

ŽEBLJARNA — 25. februarja je imela sestanek SDS Mikula v zavijalnici. S 26 glasovi so potrdili dopolnila k statutu TOZD Hladna predelava. Zahtevali so naj obratovodstvo uredi vse potrebno glede povečanja kategorij delavcem, ki imajo četrto skupino. Čiščenje žičnikov je še vedno problematično. Žičniki so umazani, vmes pa je veliko žaganja in odrezkov. Pripominjajo, da za vsako morebitno reklamacijo SDS ne bo odgovorna pač pa delovodve v žebljarni in čistilci.

25. februarja je imela sestanek SDS Globočnik v žebljarni. Sestnajst delavcev je glasovalo za predlagana dopolnila k statutu TOZD Hladna predelava. Prisotne so seznanili, da so v januarju in februarju pisali dopust tudi na proste sobote. Kritično so ocenili čiščenje pisarn in higienskih prostorov. Zanima

jih kako je z vložno žico. Pojasnilo bo posredovano na prihodnjem sestanku.

27. februarja je imela sestanek SDS Hlebanja. Brez pripomb so sprejeli predlog dopolnitev k statutu TOZD Hladna predelava.

PROFILARNA — 22. februarja je imela sestanek SDS Soklič. Potrdili so predlog dopolnitev k statutu TOZD Hladna predelava. Opozorjeni so bili na izpolnjevanje obrazca vizjava v zvezi ugotavljanja upravičenosti do otroškega dodatka. Prvi oblikovalci vprašujejo zakaj niso prejeli odgovora na vprašanje postavljeno na sestanku 16. januarja 1974. Prav tako vprašujejo kako je s pranjem delovnih oblek. V nekaterih obratih taka možnost obstaja, upoštevati pa je treba, da so usluge precej drage.

23. februarja se je sestala SDS Logar-Pretnar. Obe skupini sta bili seznanjeni s predlogom dopolnil statutu TOZD Hladna predelava. Pripomb ni bilo, za dopolnilo pa je glasovalo 33 delavcev. Prisotni so bili seznanjeni tudi s planom za mesec februar. Ugotavljajo, da ob koncu izmene primanjkuje tople vode v higienskih prostorih. Imeli so tudi nekaj pripomb glede pogoste menjave oblikovalnih valjev ter zaradi oblikovalnega orodja, ki ni kakovostno.

25. februarja je imela sestanek SDS Noč. Posredovani je bil predlog dopolnil statutu TOZD Hladna predelava. Predlog je bil sprejet brez pripomb. Plan za leto 1974 je bil posredovan ločeno za vsak mesec posebej. Vložek ne ustreza in ga tudi primanjkuje. Oblikovalci zahtevajo od odgovornih, da poskrbijo da naj se njihova strokovnost preveri, ker na uvajanju novih profilov trdijo, da so za njihovo prizadevnost premalo nagajeni. Delovna mesta primerjajo s podobnimi v TOZD Hladna predelava kar ni povsem v redu. Prisotne ponovno opozarjajo na delovno disciplino ter izkoriščanje delovnega časa, kakor tudi na neodgovorno razmetavanje zaščitnih sredstev.

27. februarja je imela sestanek SDS Komljanc na obratovodstvu. Z glasovanjem so potrdili dopolnila k statutu TOZD Hladna predelava.

ŽICARNA — 26. februarja je imela sestanek SDS Poklukar. Seznanjeni so bili s podatki o izpolnjevanju plana skupne proizvodnje ter po sortimentu. Posredovana je bila še informacija o nalogah, ki jih je bilo treba opraviti v februarju. Nadalje so bili informirani s predlogi dopolnitev statutu TOZD Hladna predelava. 22 delavcev je glasovalo za predlagane dopolnitve. Menijo, da je treba velik del stroškov pripisati porabi votlic. Za zmanjšano porabo votlic pa je potreben ustrezen vložek. Ob koncu sestanka so spregovorili še o redu in čistoti v higienskih prostorih.

1. marca SDS na vodstvu TOZD Hladna predelava.

JEKLOVLEK — 5. marca SDS Zidan brusilnica, 6. marca SDS Muhar vlačilnica in lučilnica, SDS Horvat vlačilnica, SDS Lavtizar brusilnica, SDS Bizjak v adjustaži, SDS Krajnik in SDS na obratovodstvu.

ELEKTRODNI OBRAT — 5. marca SDS Maček, SDS Praprotnik — Mrak, SDS Terseglav, SDS Lipovšek in SDS na obratovodstvu.

ŽEBLJARNA — 5. marca SDS Mikula zavijalnica, SDS Globočnik žebljarna in SDS na obratovodstvu, SDS Hlebanja, SDS Piber — žebljarna.

PROFILARNA — 5. marca SDS Logar, SDS Noč, SDS Soklič — Pretnar ter 6. marca SDS Komljanc na obratovodstvu.

POCINKOVALNICA — 25. februarja SDS Kralj.

ŽICARNA — 5. marca vse SDS z pododdelki in 6. marca SDS I. in II. izmene ter SDS patentirnica in pocinkovalnica.

HLADNA VALJARNA — 22. februarja SDS Urbanc — Oven, 5. marca SDS Skumavc, vse SDS v hladni valjarni in SDS Jevšek — karisti.

ŽARILNICA — 21. februarja SDS Kotnik, 28. februarja SDS Egart, 23. februarja SDS Uršič.

LUŽILNICA — 2. marca SDS Ravnik ter 5. marca SDS Bem odprava izdelkov in SDS Jereb skladišče vložka. 5. marca SDS na obratovodstvu hladne valjarne in 21. februarja SDS Prevc hl. valjarna.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

VEN HVŽ — Na sestanku 28. februarja so razpravljali o predlogu dopolnitev statutu TOZD VET. Pripomb ni bilo, pač pa so vsi prisotni predlagana dopolnila potrdili z glasovanjem. V drugi točki dnevnega reda so obravnavali naloge TOZD VET, ki jih je posredoval obratovodja elektro vzdrževanja. Odrejene naloge bodo izpolnili v primeru, če se bodo vsi zavedali pomena, ki jih naloge imajo. Pregledali so še poročilo o stroških na elektro vzdrževanju in elektro vzdrževanju HVŽ za leto 1973.

Posredovana je bila tudi informacija o zaključnem računu Železarne.

STROJNE DELAVNICE — V petek, 22. februarja, je bil skupni sestanek SDS I. v orodjarni, II. v konstrukcijski delavnici in SDS strugarna II. Vse tri SDS so obravnavale predlog dopolnitev statutu TOZD VET in ga z glasovanjem potrdile.

STRUGARNA VALJEV — BELA — 26. februarja je imela sestanek SDS Palovšnik v strugarni valjev. Prisotni so razpravljali o predlogu dopolnitev statutu TOZD VET in jih sprejeli brez pripomb. Analizirali so poškodbe v lanskem letu. Imeli so deset poškodb, smatrajo pa, da bo treba posvetiti še več pozornosti varnemu delu, zlasti pri novosprejetih in mlajših delavcih.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE HVŽ — 4. marca SDS Ravnihar.

ELEKTROVZDRŽEVANJE JESENICE — 5. marca.

STROJNE DELAVNICE — 25. februarja SDS na obratovodstvu, 22. februarja SDS materialne službe, 4. marca SDS Brelih strugarna Javornik III.

TRANSPORT — 1. marca mladinci in tovor III, 4. marca SDS tovor I in SDS tovor II, ter SDS na vodstvu transporta, 5. marca SDS Gasar vzdrževanje prog, SDS pri tehtalcih, SDS na prometu II in IV, SDS v vozovni delavnici, SDS v lokomotivski delavnici, SDS Oblak v delavnici motornih vozil, 6. marca SDS Mali avtomobilski prevozi, SDS na prometu I in III ter SDS IV ročni tovor.

STRUGARNA VALJEV — 28. februarja SDS Langus, 5. 3. SDS Palovšnik.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — 28. februarja SDS Sirc dispečerji I, 3. marca SDS Sirc dispečerji I in SDS Žagar parne naprave IV, 5. marca SDS na obratovodstvu ETE in delavnice EE.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA — SDS na obratovodstvu 4. marca, ter 4. marca SDS Zupan, SDS Repe, 5. marca SDS Peterman in SDS Beljan.

RTA — 25. februarja SDS Logar — TMK, 1. marca SDS Beden RMR in SDS Dolanc VMR, 4. marca SDS Stare elektro-zveze in 5. marca SDS Rekar EMP — Zupancič KER in PMA.

STROJNO VZDRŽEVANJE — 2. marca SDS Klinar — Hudolin in Mlekuš strojno vzdrževanje plavž, 4. marca SDS Stigar hidravlika in pnevmatika, 5. marca SDS na obratovodstvu strojnega vzdrževanja, SDS Koblar žerjavni oddelek.

MONTAŽA — 4. marca SDS Tušar Javornik, 5. marca SDS Dobnik Jesenice.

INSTALACIJA — 5. marca SDS Perne instalacija Bela, SDS Hudolin Jesenice, in SDS Bergelj, 4. marca SDS Bernik — Javornik.

STROJNO VZDRŽEVANJE JESENIŠKIH OBRATOV — 5. marca SDS Zupan.

STROJNO VZDRŽEVANJE HVŽ — 4. marca, in SDS Lapajne SV Javornik, 5. marca SDS Koblar in Filej, SDS Odar SV Bela, SDS Kastelic — Sitar SV Bela, SDS Azman SV Bela, 3. marca SDS Repinc SV Bela, 4. marca SDS Rozman SV Bela in 5. marca SV žebljarna.

Organizacija Skupne službe

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA — Vodja SDS je na sestanku 27. februarja posredoval letno poročilo OZD skupne službe. Poročilo so sprejeli in postavili vprašanje, zakaj v skupnih službah niso zajeta vsa stališča, ker je znano, da jih koristijo vsi TOZD-i. To velja tudi za prevozna sredstva, ki jih koristijo TOZD-i, finančno pa so v poročilu obremenjene le skupne službe. Predlagano je bilo, naj bi v prihodnje finančna sredstva razdelili na posamezne TOZD, ki te usluge koristijo.

5. marca SDS Soklič — center za obdelavo podatkov, 5. marca SDS Zupan — knjigovodstvo, SDS Ščavničar SEOP — oddelek za organizacijo dela, SDS Frece — splošna administracija in čistilke, SDS Erjavšek — prodajni sektor, SDS inž. Nemec — energetsko gospodarstvo, SDS Krušič — oddelek za obračun osebnih dohodkov, 5. in 6. marca SDS poklicno gasilsko reševalne čete — ločeno po izmenah, 6. marca SDS Pretnar na vodstvu družbene prehrane, SDS Zajc — restavracija Železarne, SDS Platner — samopostrežna restavracija in kantine, SDS Stare — sekretariat, SDS Varl — Langus — kadrovske sektor, SDS Homovec — sektor novogradnje, SDS inž. Šketa — SEOP, ekonomska analiza, planiranje in oddelek za sisteme, SDS inž. Kürner — RO, SDS Klinar — nabavna služba, SDS Jeršin — splošna varnostna služba, 7. marca — OTK — vse SDS kemičnega oddelka ter 1. marca zbor proizvajalcev.

Novice iz sindikalnih organizacij

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

Predsednik osnovne organizacije sindikata tov. Lenardič je za 21. februar sklical 19. redno sejo. V uvodni besedi je prisotne seznanil z zgodovinskim dogodkom, ko je prav na ta dan bila sprejeta ustava SFRJ. Navzoče je pozval, naj se udeležijo zbora vseh delovnih ljudi na Javorniku. Sledila je informacija o praznovanju dneva žena, v tovarni pa bodo sodelavce prejele poleg čestitke po 50 dinarjev. Seznanjeni so bili še s predlogom dopolnitve statuta in delegacije TOZD Valjarne. Delegacija bo štela 11 članov. V nadaljevanju seje so razpravljali o sklepu, ki je bil sprejet na delovni konferenci glede pomoči ali udeležbe ob smrti upokojenih sodelavcev in aktivnih delavcev, o obiskih pri delavcih in upokojencih, ki se zdravijo doma ali v bolnici. V zvezi s tem so se dogovorili, da bodo obiske pri upokojenih sodelavcih ob novoletnih praznikih organizirali tudi v bodoče. Ob smrti upokojenega sodelavca naj predsednik komisije za socialno pomoč organizira akcijo prostovoljnih prispevkov v kolektivu. Aktivnim delavcem, ki bolujejo dalj časa ali so imeli poškodbo v obratu, bodo dodelili denarno pomoč, vendar bodo o tem razpravljali in sklepali na seji odbora tako glede obli-

skov in denarne pomoči. Ob koncu seje so se dogovorili še, da obratnega izleta ne bo, pač pa naj bi organizirali piknik v Završnici, na katerega bodo vabili tudi upokojene sodelavce iz bivšega obrata Javornik II.

VEN

Osnovna organizacija sindikata je imela v četrtek, 14. februarja, delovno konferenco v spodnjih prostorih Kazine. Delovne konference se je udeležilo 112 članov sindikata. Najprej so poslušali poročila o dosedanjem delu, nato pa so bili seznanjeni še z rezultati ankete. V zvezi z anketo je bilo postavljeno vprašanje glede izletov ter dodeljevanja denarne pomoči. Sodelavci, ki delajo po sistemu 4 + 1 se pritožujejo, ker so oškodovani pri delitvi sredstev namenjenih za izlete. Zaradi takšnega sistema dela niso udeleženi na izletih. Dogovorili so se, da bodo v prihodnje organizirali enodnevnne izlete, medtem ko so pustili odprto vprašanje glede organiziranja dvodnevni izletov. Denarno pomoč sodelavcem, ki bolujejo, bodo dodeljevali skladno s pravilnikom, ki ga je sprejela tovarniška konferenca sindikata Železarne. Za tem so se strinjali s sporazumom o ustanovitvi konference osnovne organizacije sindikata v TOZD ter v Železarni. Prav tako se je delovna konferenca strinjala s predlaganimi kandidati za izvršni odbor osnovne organizacije sindikata v TOZD in sicer za inž.

Ravniharja, Oblaka, Vidmarja, Tomšeta in Kržana. Konferenca v celoti podpira zaključke sprejete na razširjeni seji odbora za delovne in življenjske pogoje, ki je bila 13. februarja.

VALJARNA 2400

Pred kratkim je bila v valjarni 2400 delovna konferenca, ki jo je sklical sindikalni odbor. Predsednik sindikalnega odbora je prisotne seznanil s problematiko, ki so jo obravnavali na posameznih sejah. Najbolj pogosto so razpravljali o proizvodnji, rekreacijski dejavnosti ter o delu samoupravnih organov. Izvedli so tudi akcijo za pomoč socialno šibkim delavcem pri nabavi oziroma in večkrat spregovorili o priznanju delovne dobe s podaljšanjem. O tej problematiki je razpravljali tudi politični aktiv v valjarni 2400. Delovna konferenca je sprejela štiri sklepe. Osnovna organizacija sindikata bo tudi v prihodnje namenila veliko pozornost proizvodni problematiki ter nagrajevanju za zahtevo, da bo uresničeno, kar je bilo tudi predvideno. Od pristojne komisije bodo zahtevali, da delo opravi do konca, da bi lahko uskladili interno delitev osebnih dohodkov. Od članov sindikata, ki aktivno sodelujejo v samoupravnih organih v TOZD Valjarne in na drugih področjih, bodo zahtevali, da obveznosti v redu opravijo, večjo pozornost pa bodo posvetili evidentiranju možnih kandidatov za delegate.

PROFILARNA JAVORNIK

Delovne konference osnovne organizacije sindikata v profilarni se je udeležilo 48 članov kolektiva. V uvodni besedi predsednika sindikalnega odbora je bila poudarjena vloga sindikata. Doslej je sindikalna organizacija posvetila veliko pozornost ustanavljanju organov, kar je usklajeno tudi s sprejetimi ustavnimi dopolnili. Sindikalni odbor v profilarni je na svojih sejah razpravljati tudi o socialnih problemih delavcev in odobril tudi denarno pomoč.

Obratovodja tov. Komljanc je obširneje spregovoril o doseženih uspehih pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Pohvalil je delovni kolektiv, ker je bila planirana proizvodnja dosežena kljub težavam, ki so jih imeli zaradi pomanjkanja vložka in kadrov za obdelavo profilov za razne kupce.

Posredovano je bilo tudi poročilo o delu komisije za odhode, nato pa so opravili volitve članov oziroma delegatov za konferenco osnovne organizacije sindikata v TOZD Valjarn.

ELEKTROJEKLARNA

Delovna konferenca sindikata v elektrojeklarni je bila v torek, 26. februarja. O delu sindikalnega odbora je govoril predsednik sindikalnega odbora tov. Panič in seznanil prisotne s predvideno reorganizacijo sindikata. Navzoči niso imeli pripomb k predlogu o ustanavljanju konference osnovnih organizacij sindikata. Tov. Mrak je posredoval podatke o izpolnjevanju planskih nalog v letu 1973. Planske naloge zaradi omejitve električne energije niso bile izpolnjene, dalj časa pa so se zadržali pri problemih zaradi katerih so imeli slabše rezultate v

primerjavi z letom 1972. V razpravi so omenjali pripravo vložka. Poudarjeno je bilo tudi da tudi v talilnicah pride do zamenjav posameznih grup in ne samo na Beli in Javorniku. Sodelavec Crnkčič se je zavzemal za ustrezen vložek, za izdelavo kvalitetnih programov. Sodelavec Seničak je opozoril na pomanjkanje plamenskih rezalcev in meni, da je premalo zanimanja za izučitev tega poklica. Omenjeno je bilo neustrezno vzdrževanje prehodnih žlebov ter nujno čiščenje prehodne odprtine po vsakem šaržu.

OTK

V petek, 1. marca, je bila delovna konferenca sindikalne organizacije na OTK. Najprej so izvolili organe delovne konference, nato pa predlagali v konferenco sindikata Skupnih služb tovariše: Ambrožiča, Znidarja, Kozjeka, Pogačnikovo in Muleja. Tov. Sok je prisotne seznanil z začasnimi pravili Skupnih služb, nato pa je še posredoval informacijo o predlaganih kandidatih za občinske organe. V razpravi je bilo omenjenih več vprašanj. Sodelavce je zanimalo kako je z regresom, dopusti in z letovanjem. Na vprašanje inž. Zaleta je odgovoril član izvršnega odbora tovarniške konference sindikata Železarne tov. Sok in povedal, da je delavski svet Skupnih služb odobril regres za člane sindikata v višini 400 dinarjev, za neza- poslene žene po 200 dinarjev, za mladoletnega otroka 150 dinarjev in za starejšega otroka od 10 let 200 dinarjev. Na vprašanje tov. Pogačnika glede osebnih dohodkov za pripravljence vzorcev o katerih razpravljajo na sestankih samoupravne delovne skupine je posredoval odgovor vodja OTK inž. Medja.

XII. PRAVICE IN OBVEZNOSTI DELAVCEV DO USPO-SABLJANJA IN IZPOPOLNJEVANJA

103. člen

Vsak delavec OSS ima pravico in obveznost do strokovne, ekonomsko-političnega, teoretičnega in praktičnega izobraževanja in izpopolnjevanja, ki je potrebno za uspešno delo na delovnem mestu in delovanju v samoupravnih organih.

V skladu s temeljnim samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice, je za sprejemanje programa rednega, dopolnilnega in funkcionalnega izobraževanja ter specializacije, za dodeljevanje štipendij in odobravanja študijskih ugodnosti delavcev TOZD in OSS pristojen odbor za kadre pri delavskem svetu železarne.

Sredstva, ki so potrebna za namene iz predhodnega odstavka, OSS združuje v železarni, odbor za kadre pa odobrava koriščenje teh sredstev na podlagi programa OSS in usklajene-ga programa železarne.

104. člen

Pravico do ugodnosti pri izobraževanju ali izpopolnjevanju si pridobi delavec, če izpolnjuje pogoje:

- da ima najmanj 1 leto delovne dobe v OSS, železarni ali slovenskih železarnah,
- da uspešno opravi psihološki preizkus,
- da se prijavi na razpis za podelitev štipendij ali študijskih ugodnosti, ki je objavljen v glasilu Železar

105. člen

Vse strokovne zadeve v zvezi z izobraževanjem ali izpopolnjevanjem opravljajo na podlagi sprejetih programov OSS in skupnih programov skupne službe.

Skupne službe razpisujejo podelitev štipendij ali študijskih ugodnosti le za profile kadrov, ki ustrezajo potrebam združenega dela. Odbor za kadre izjemoma odobri štipendije ali študijske ugodnosti izven teh potreb le delovnim invalidom železarne in otrokom teh invalidov ali smrtno ponesrečenih staršev v železarni.

106. člen

- Študijske ugodnosti obsegajo:
1. za dopolnilno izobraževanje:
 - plačilo stroškov tečaja, seminarja ali druge oblike izobraževanja,
 - nadomestilo OD med tako odsotnostjo, plačilo dnevnic in povrnitev potnih stroškov, če se dopolnilno izobraževanje opravlja izven kraja sedeža OSS;
 2. za izredni študij:
 - plačilo šolnine,
 - povrnitev potnih stroškov za obvezne vaje, seminarje in izpite,
 - študijski dopust (izredno plačana odsotnost).

107. člen

Delavec, ki je koristil ugodnosti iz predhodnega člena, je dolžan dokončati šolanje in po končanem šolanju ostati na delu v OSS najmanj toliko časa, kolikor je trajalo izobraževanje ali izpopolnjevanje. Če delavec ne dokonča šolanja ali ne nastopi delo v OSS najmanj 15 dni po končanem šolanju ali šolskem letu, je dolžan povrniti OSS (železarni) vse stroške, ki so z njegovim šolanjem nastali ali ustrezni del, če je delno izpolnil svoje obveznosti.

108. člen

Z vsakim delavcem se konkretizirajo pogoji in način izobraževanja ali izpopolnjevanja ter medsebojne obveznosti s pogodbo.

Pogodbeni stranki sta: delavec in železarna Jesenice, ki jo zastopa direktor kadrovskega sektorja.

109. člen

Izobraževanje delavcev OSS je lahko:

- izredno: v poklicnih, srednjih, višjih ali visokih šolah I., II. ali III. stopnje, za priznanje poklica širokega profila,
- dopolnilno: na tečajih, seminarjih, predavanjih, praktičnem pouku na delovnem mestu, za pridobitev usposobljenosti na delovnem mestu ali poklic ozkega profila.

110. člen

Potrebe po izrednem študiju na vseh vrstah in stopnjah šol ter tečajih ali specializiranju se vsako leto najmanj enkrat, do 15. julija objavijo v glasilu Železar.

Vsak delavec, ki izpolnjuje pogoje se lahko prijavi na razpis. Razpis izvede na podlagi sklepa odbora za kadre, kadrovskega sektorja v skupnih službah.

Odbor za kadre lahko sklene, da bo nudil posameznim delavcem možnost izpopolnjevanja, ne da bi objavil razpis, če glede na stopnjo izobrazbe ali potrebne kvalifikacije, razpis ne bi bil smotr. V takih primerih se odbor lahko dogovori neposredno z delavcem.

111. člen

Podrobnosti v zvezi z usposabljanjem in izpopolnjevanjem, so lahko urejene v ustreznem splošnem aktu.

XIII. CIVILNO PRAVNO RAZMERJE

112. člen

S pogodbo o delu se ustanovi civilno pravno razmerje. Delavec, ki sklene pogodbo o delu, si ne pridobi pravic in obveznosti, ki izhajajo iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu, temveč le pravico in obveznosti, ki izvirajo iz pogodbe o delu.

113. člen

Civilno pravno razmerje se lahko ustanovi za opravljanje del ali nalog, za katere po njihovi naravi ni potrebno posebno delovno mesto, ker so občasne ali začasne in ne trajajo več kot 30 dni, razen za izvršitev raznih občasnih ali začasnih vzdrževalnih del, opravljanje del industrijskega oblikovanja v industrijski ali rudarski dejavnosti, raziskav v socialno zdravstveni dejavnosti ter za opravljanje nalog raziskovalnega, študijskega, analitičnega ali načrtovalnega značaja v vseh ustreznih dejavnostih, kot jih vsebuje nomenklatura za razvrščanje organizacij združenega dela po dejavnostih, ko je dopustno skleniti pogodbe o delu ne glede na čas trajanja.

XIV. NAČIN SPREJEMANJA, DOPOLNJEVANJA ALI SPREMINJANJA TEGA SPORAZUMA

114. člen

Predlog tega sporazuma, njegove spremembe ali dopolnitve pripravi delavski svet OSS. Pri pripravi predloga morajo biti zastopani delavci iz vseh sektorjev OSS ter predstavniki sindikalne organizacije v OSS.

Predlog samoupravnega sporazuma morajo sprejeti delavci OSS z večino glasov, kar se ugotovi med javno razpravo, prek samoupravnih delovnih skupin.

Predlog samoupravnega sporazuma mora biti v javni razpravi najmanj 15 dni.

115. člen

Med javno razpravo morajo ta sporazum obravnavati delavci v zborih delavcev OSS prek samoupravnih delovnih skupin na svojih sestankih.

Samoupravne delovne skupine morajo podati morebitne pripombe in imenovati delegate za usklajevanje teh pripomb z ostalimi delegati OSS.

Usklajevalni postopek sme trajati največ 10 dni. Po končanem usklajevalnem postopku se delavcem v OSS vroči izjava, katero podpisajo, če se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki so določene v tem sporazumu.

116. člen

Samoupravni sporazum je sklenjen, ko dve tretjini vseh delavcev v OSS izjavita, da se strinjata s pravicami in obveznostmi, ki so določene v predlogu tega sporazuma.

Po enakem postopku se sklenejo tudi spremembe in dopolnitve tega sporazuma.

XV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

117. člen

Ta samoupravni sporazum velja tudi za delavca, ki ni dal pismene izjave, da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki so v sporazumu določene, če v roku 10 dni po tem ko je sporazum sklenjen, ne poda pismene izjave, da želi, da mu preneha lastnost delavca v združenem delu.

118. člen

Določbe pravilnika o delovnih razmerjih ZPSŽ Železarna Jesenice in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v ZPSŽ Železarna Jesenice, ki določajo postopke za uveljavljanje pravic in obveznosti delavcev v združenem delu se uporabljajo smiselno s tem sporazumom še naprej, dokler ne bodo v OSS sprejeti ustrezni splošni akti.

119. člen

Določbe pravilnika o delovnih razmerjih ZPSŽ — Železarna Jesenice in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v ZPSŽ — Železarna Jesenice, ki določajo pravice in dolžnosti delavcev, (se razveljavijo) in prenehajo veljati z dnem, ko je sklenjen ta sporazum.

120. člen

Ugotovitveni sklep, da je ta sporazum sklenjen, sprejme delavski svet OSS z dnem, ko je najmanj dve tretjini delavcev podpisalo izjavo, da se s pravicami in obveznostmi, ki so v njem določene, strinjajo.

Jesenice, december 1973.

Na podlagi 5. čl. in v zvezi s 4. čl. zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, so delavci v organizaciji skupne službe od 21. 12. 1973, do 4. 2. 1974. obravnavali predlog in sprejeli

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v organizaciji skupne službe

I. TEMELJNA DOLOČILA

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom delavci organizacije skupne službe (v nadaljnjem besedilu: OSS) urejajo predvsem način pridobivanja lastnosti delavca v OSS, razporejanje na delovna mesta, pravico do odmora, počitka in letnega dopusta, odgovornost delavcev pri delu, razporeditev delovnega časa, podlago, pogoje in način prenehanja lastnosti delavca v OSS, varstvo pravic delavca, pravice in obveznosti delavcev do usposabljanja in izpopolnjevanja ter druge zadeve, pomembne za delavce OSS.

2. člen

Način uresničevanja pravic in obveznosti delavcev, ki so določene v tem in drugih sporazumih sprejetih v OSS, se ureja s splošnimi akti.

3. člen

O uresničevanju pravic in obveznosti delavcev po tem sporazumu odločajo organi, ki jih delavci v OSS neposredno volijo, in sicer:

- delavski svet
- odbor za kadre in medsebojna razmerja
- komisija za kršitev delovne dolžnosti

4. člen

Pri urejanju pravic in obveznosti iz tega sporazuma lahko daje sindikalna organizacija OSS pobude in predloge, katere morajo delavci obravnavati in o njih zavzeti stališče.

II. PRIDOBITEV LASTNOSTI DELAVCA V OSS

5. člen

Lastnost delavca v OSS lahko pridobi kandidat star najmanj 15 let, ki izpolnjuje zdravstvene in psihofizične pogoje, poleg tega pa pogoje, ki jih za posamezno delovno mesto določa akt o sistemizaciji delovnih mest.

Lastnost delavca v OSS pridobi kandidat, ki poda pismeno izjavo, da se strinja s pravicami in obveznostmi, določenimi s tem in drugimi samoupravnimi sporazumi v OSS.

6. člen

Delavec si pridobi pravice in prevzame obveznosti iz združenega dela z dnem, ko začne delati v OSS.

7. člen

Izmed delavcev, ki so se prijavi na prosto delovno mesto, mora pristojni organ izbrati kandidata in ga na to delovno mesto razporediti, če izpolnjuje za to delovno mesto predvidene pogoje. O izbiri kandidata pristojni organ sprejme sklep.

Vsak kandidat ima pravico biti pismeno obveščen o sklepu iz prejšnjega odstavka, izbrani kandidat pa tudi o dnevu, ko naj podpiše izjavo iz 5. člena tega sporazuma in dnevu, ko naj nastopi delo.

8. člen

Delavec, ki brez opravičenega razloga ne prične delati določenega dne, izgubi lastnost delavca v OSS.

9. člen

Kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta je lahko v aktu o sistemizaciji predviden tudi preizkus strokovne usposobljenosti delavca, še preden pristojni organ sprejme sklep o izbiri kandidata.

Preizkus strokovne usposobljenosti je dopustno uporabiti le s soglasjem kandidata, mora pa biti naveden v objavi ali razpisu. Kandidat, ki ne pristane na preizkus, ne more kandidirati na tako delovno mesto.

10. člen

Preizkus strokovne usposobljenosti, ki se opravi pred sprejetjem na delo, je lahko pogoj za sprejem le za tista delovna mesta, za katera je tak preizkus smotern (stenograf, daktilograf in podobno).

11. člen

Kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta je lahko predvideno tudi poskusno delo, če je tak pogoj določen v aktu o sistemizaciji delovnih mest.

Delavca, ki kandidira na tako delovno mesto in ne pristane na poskusno delo, pristojni organ ne more sprejeti oz. razporediti na delovno mesto.

Poskusno delo ne more biti daljše od dveh mesecev.

12. člen

Delavcu, ki ne opravi uspešno poskusnega dela ali mu predvideno delo ne ustreza, preneha lastnost delavca v združenem delu z dnem, ko mu je vročena dokončna pismena ocena, o uspehu poskusnega dela oz. z dnem, ko podpiše izjavo, da mu predvideno delo ne ustreza.

13. člen

Razlogi za poskusno delo, potek in način poskusnega dela ter spremljanje in ocenjevanje uspešnosti poskusnega dela so urejeni v splošnem aktu.

14. člen

Svoje delo združuje delavec za nedoločen čas. Izjemoma združuje svoje delo delavec za določen čas:

1. Za dela, katerih izvršitev traja po svoji naravi le določen čas, kot npr. sezonska dela v počitniških domovih, rekreacijskih centrih in podobno.
2. Če se začasno poveča obseg dela, kot npr. povečano razkladanje in nakladanje surovin (koks, ruda, pesek itd.) in ga z obstoječim številom zaposlenih ni mogoče opraviti.
3. Če je treba nadomestiti na delovnem mestu začasno odsotnega delavca, ki je na odsluženju vojaškega roka, na strokovnem izobraževanju, bolezensko odsoten, na porodniškem dopustu, pri opravljanju javnih dolžnosti ali v podobnih primerih daljše odsotnosti.
4. Pri delih do polnega delovnega časa, na delovnih mestih, kjer delajo delavke-matere z otroci skrajšani delovni čas.
5. Kadar se na prosto delovno mesto sprejme kandidata, ki ne ustreza zahtevanim pogojem za zasedbo delovnega mesta, pa drugega kandidata ni bilo — v trajanju do največ enega leta.

15. člen

Vsak delavec, sprejet na delovno mesto, ima pravico do odločbe, v kateri mora pisati ali je sprejet za nedoločen ali določen čas in kdaj delavcu preneha delo, če je sprejet za določen čas.

16. člen

Delavec ne more pridobiti lastnosti delavca v združenem delu v dveh ali več organizacijah združenega dela, razen če dela v eni organizaciji združenega dela krajši čas od polnega delovnega časa tako, da na tak način dela največ poln delovni čas.

Organizacije združenega dela lahko sklenejo sporazum o medsebojnem sodelovanju, po katerem delavec, ki dela poln delovni čas v eni organizaciji združenega dela sme delati izjemoma tudi v drugi organizaciji združenega dela, vendar največ polovico delovnega časa, to pa v primerih in pogojih, ki jih določa zakon.

17. člen

Postopek objavljanja ali razpisovanja prostih delovnih mest je urejen v splošnem aktu.

III. RAZPOREDITEV, ZAČETEK IN KONEC DELOVNEGA ČASA

18. člen

V OSS veljajo sistemi delovnega časa:

1. neprekinjenega obratovanja
2. prekinjenega obratovanja
3. deljenega delovnega časa

Vsak od sistemov zagotavlja delavcem 42-urni delovni teden, račun na povprečje enega leta.

19. člen

V sistemu neprekinjenega obratovanja delajo delavci tako: a) da štiri dni delajo in so en dan prosti, razen po nočni izmeni, ko so prosti dva dni; b) da šest dni delajo in so dva dni prosti.

V sistemu prekinjenega obratovanja delajo delavci tako: a) da pet dni delajo in so praviloma dva dni prosti. V vseh sistemih, navedenih v 1. in 2. odstavku tega člena traja delovni čas osem ur dnevno, delo pa se prične ob 6., oziroma 14., oziroma 22. uri.

20. člen

Za glavnega direktorja in druge odgovorne delavce, katere določi glavni direktor, velja sistem deljenega delovnega časa in sicer: v ponedeljek, torek, sredo, četrtek in petek se dela od 7. do 14. ure, ob ponedeljkih in sredo pa tudi od 16. do 19.30 ure.

Odgovorni delavci v smislu tega samoupravnega sporazuma so: direktorji sektorjev, vodje dejavnosti, vodje služb, oddelkov, odsekov, asistenti, samostojni referenti, ter tem sorodna delovna mesta.

21. člen

Delavcem se omogoči praznovanje državnih praznikov in sicer najmanj po en dan ob naslednjih praznikih: 1. in 2. januar, 1. in 2. maj ter 29. in 30. november, razen tam, kjer tehnološki in vzdrževalni pogoji narekujejo neprekinjeno obratovanje, če so se za to delavci predhodno dogovorili.

22. člen

Delavec ima pravico biti seznanjen praviloma sedem dni, najkasneje pa dva dni prej, z delovnim in tedenskim razporedom dela, delovnim časom ter prostimi dnevi.

IV. ODMOR, POČITEK, DOPUST IN DRUGE ODSOTNOSTI

23. člen

Delavec ima med polnim delovnim časom v enem dnevu pravico do 30 min. odmora, ki ne more biti določen ne med prvo in ne med zadnjo uro dela.

Med dvema delovnima dneva ima delavec pravico do nepretrganega počitka v trajanju najmanj 12 ur.

Delavec ima pravico tudi do tedenskega počitka v trajanju najmanj 24 ur brez presledka. Če je na ta dan nujno potrebno njegovo delo, mu mora neposredno odgovorni delavec zagotoviti počitek v naslednjih sedmih dneh.

24. člen

Delavec ima pravico do letnega dopusta, pogoj pa je, da je v OSS delal neprekinjeno 6 mesecev.

Pravico do letnega dopusta po predhodnem odstavku ima tudi delavec, ki v roku 3 delovnih dni preide iz TOZD v OSS ali v železarno iz druge delovne organizacije v okviru slovenskih železarn, čeprav ni izpolnil pogoja za pridobitev pravice do letnega dopusta. V takem primeru se šteje, da delo v organizaciji združenega dela ni prekinjeno ter ima delavec pravico do letnega dopusta, ko je skupno delal v teh organizacijah združenega dela 6 mesecev.

Letni dopust traja najmanj 18 dni in največ 30 delovnih dni, odmerja pa se po naslednjih kriterijih:

Delovna mesta	Skupna delovna doba						
Teža dela, vpliv del. okolja, telesni in duševni napor	do 5 let	nad 5—10 let	nad 10—15 let	nad 15—20 let	nad 20—25 let	nad 25—30 let	nad 30 let
I. težavn. stopnja	20	21	22	23	24	26	30
II. težavn. stopnja	19	20	21	22	23	25	30
III. težavn. stopnja	18	19	20	21	22	24	30

V I. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena z 12. ali višjo kategorijo ter delovna mesta, na katerih delavci delajo neprekinjeno, to je na tri izmene.

V II. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena s 5. do 11. kategorije ter delovna mesta, na katerih delavci delajo na dve izmeni.

V III. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena s 4. ali nižjo kategorijo (in delajo na eno izmeno).

25. člen

K letnemu dopustu določenem po predhodnem členu, se delavcu prištejejo dnevi dopusta, ki si jih pridobi iz naslova:

1. delovne dobe v Slovenskih železarnah in sicer:
 - od 3 do 10 let 1 dan
 - nad 10 do 15 let 2 dni
 - nad 15 do 20 let 3 dni
 - nad 20 let 4 dni
2. socialne razmere:
 - materi z otrokom do 7 let 1 dan
 - materi z 2 ali več otroki v starosti do 7 let 2 dni
 - materi s tremi ali več otroci, vsak v starosti do 7 let 3 dni

84. člen

Kadar delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, na podlagi lastne izjave, ima pravico med odpovednim rokom odhajati iz OSS, zaradi iskanja nove zaposlitve. V ta namen je lahko odsoten iz OSS v celotnem odpovednem roku največ osem ur.

V ostalih primerih, kadar delavcu teče odpovedni rok, ima pravico biti odsoten z dela, zaradi iskanja nove zaposlitve, vsak teden po 8 ur, vendar ne več kot 4-krat v teku odpovednega roka.

85. člen

Če delavec ni zmožen delati, ker je poklican na vojaške vaje ali odslužitev vojaškega roka do treh mesecev ali bolan in v podobnih primerih, se na njegovo zahtevo tek odpovednega roka ustavi, nadaljuje pa po prenehanju delovanja nastalih ovir.

IX. DRUGA VPRAŠANJA

86. člen

Delavec, ki je razrešen, ker po javnem razpisu ni ponovno izbran oz. za katerega je odločeno, da ne sme več delati na vodilnem delovnem mestu, ker ne uresničuje smotrov ali postavljenih ciljev, ima pravico delati na drugem delovnem mestu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi in drugim delovnim sposobnostim.

Če delavec v to ne privoli, mu po preteku odpovednega roka preneha lastnost delavca v združenem delu.

87. člen

Delavec, ki gre na odslužitev ali doslužitev vojaškega roka, lahko prekine delo v OSS, če ta zahteva in če njegovi družinski člani stalno prebivajo v:

- SR Makedoniji, Črni gori ali SAP Kosmetu do šest dni pred odhodom v JLA,
- SR Srbiji, BiH ter SAP Vojvodini do pet dni pred odhodom v JLA,
- SR Hrvatski in Sloveniji do štirih dni pred odhodom v JLA.

Delavcu iz 1. odst. tega člena, ki se v 15 dneh javi na delo v OSS ne preneha lastnost delavca, njegove pravice in obveznosti pa med njegovo odsotnostjo mirujejo.

Delavcu, ki ne izpolni svoje obveznosti iz enega od predhodnih dveh odstavkov, preneha lastnost delavca v OSS.

88. člen

Delavcu, ki je izvoljen v predstavniška telesa ali imenovan za funkcijo in taka izvolitev ali imenovanje terjajo, da je odsoten z dela, preneha lastnost delavca v združenem delu. Po izteku mandatne dobe ali funkcije ima tak delavec pravico pridobiti si lastnost delavca v združenem delu v OSS, pristojni organ pa mu je dolžan omogočiti in zagotoviti, da to pravico uveljavi. Tako odsotnost med mandatno ali funkcijo se šteje, glede uveljavljanja pravic in obveznosti iz dela ali v zvezi z delom, kot neprekinjena doba v OSS.

X. VARSTVO PRAVIC DELAVCEV

89. člen

O pravicah in obveznostih iz medsebojnih razmerij delavcev v OSS odločajo organi, določeni v čl. 3 tega sporazuma.

Kadar organ iz predhodnega odstavka odloča o pravicah ali obveznostih delavcev v združenem delu, mora sprejeti ustrezen sklep. Na podlagi sklepa izda direktor kadrovskega sektorja ali od njega pooblaščen oseba ustrezno odločbo, ki mora biti vročena delavcu.

Kandidati, ki so se prijavili na prosto delovno mesto, na podlagi objave oz. razpisa, prejmejo namesto odločbe pismeno obvestilo.

90. člen

Vsak delavec, ki meni, da je kršena kakšna njegova pravica ali kandidat, ki meni, da je kršen postopek za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, oz. da delavec, ki si je to lastnost pridobil ne izpolnjuje predpisanih pogojev, ima pravico sprožiti postopek za varstvo pravice.

Rok za uvedbo postopka za varstvo pravice je za delavca, ki meni, da so kršene njegove pravice 15 dni od dneva, ko je delavcu vročena odločba, s katero je bila kršena njegova pravica ali največ 15 dni od dneva, ko je delavec zahteval, da se mu odločba vroči.

Kandidat, ki meni, da je kršen postopek ali da niso izpolnjeni pogoji za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, ima pravico sprožiti postopek za varstvo pravice v roku 8 dni od dneva vročitve pismenega obvestila o izbiri kandidata.

91. člen

O varstvu pravice delavca odloča pristojni organ v roku, ki ne sme biti daljši od 30 dni. Pristojni organ ne more odločati o varstvu pravice, ne da bi si poprej preskrbel mnenje sindikalne organizacije OSS.

Sindikalna organizacija lahko zastopa delavca pri uveljavljanju njegovih pravic iz združenega dela, če delavec to zahteva ali v to privoli.

92. člen

Delavec ima pravico biti navzoč pri vsaki fazi postopka, ki se obravnava njegove pravice in obveznosti ter na seji organa, kadar se obravnava njegova zahteva za varstvo pravic.

93. člen

Zahteva za varstvo pravice delavca zadrži izvršitev odločbe izdana na podlagi sklepa, razen v primerih:

- kadar je delavec zaradi izjemnih okoliščin v OSS premeščen na neustrezno delovno mesto,
- kadar je delavec odstranjen z delovnega mesta ali iz OSS,
- kadar je delavcu naloženo delo prek polnega delovnega časa v primerih iz 1. in 2. odst. 42. člena tega sporazuma.

94. člen

Odločba izdana po opravljenem postopku za varstvo pravic je dokončna. Zoper tako odločbo lahko delavec s tožbo sproži delovni spor pred pristojnim sodiščem, če meni, da je tudi z dokončno odločbo kršena njegova pravica.

Rok za tožbo je 30 dni od prejema dokončne odločbe a 30 dni od dneva, ko bi pristojni organ moral o zahtevi odločiti oz. bi moral delavec prejeti ustrezno odločbo.

95. člen

Kadar se odloča o zahtevi za varstvo pravice delavca na podlagi njegove vloge, ne sme biti dokončna odločitev pristojnega organa za delavca manj ugodna kot odločitev, ki jo je sprejel organ, zaradi katere je delavec zahteval varstvo svoje pravice.

96. člen

V postopku pred pristojnim organom, ne morejo sodelovati ne v organu in ne kako drugače delavci, ki so s prizadetim delavcem v sorodstvu ali kakšnem drugem takem razmerju, katero bi pri prizadetem ali drugih delavcih vzbudilo dvom v nepristransko vodenja postopka ali v odločitev organa.

97. člen

Vabila, obvestila ali druga pisma, se morajo delavcu vročiti neposredno na delovnem mestu, če pa delavec zaradi kakršneko odsotnosti ne dela, pa se mu pošljejo na zadnji naslov s priporodnim pismom.

Če delavec noče sprejeti pisma ali če njegov naslov ni znan, se pismo nabije na oglasni deski sektorja ali oddelka, kjer je na zadnje delal. Vročitev velja v takem primeru za opravljeno, k preteče 8 dni od dneva, ko je bila vročitev izvršena na tak način.

98. člen

Vsaka pismena odločba mora vsebovati pravni pouk, kak lahko delavec štiti svoje pravice in kakšna pravna sredstva lahko uporabi tako znotraj OSS, kot tudi izven nje.

Pravni pouk pri odločbi, s katero delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, mora vsebovati tudi napotilo, kako i kje lahko delavec uveljavlja svoje pravice za primer brezposelnosti.

Napačen pravni pouk ne more iti na škodo delavca.

XI. PRIPRAVNIKI

99. člen

Kdor si po končani šoli prvič pridobi lastnost delavca v združenem delu ter dela na ustreznem delovnem mestu zato, da bi si pridobil delovne in druge izkušnje, je pripravnik.

Pripravnik ima enake pravice in obveznosti kot drugi delavci v OSS.

100. člen

Pripravniška doba za pripravnike traja najmanj šest mesecev in največ dve leti in sicer:

1. za pripravnike s srednjo šolo od 6—12 mesecev
 2. za pripravnike z višjo šolo od 12—18 mesecev
 3. za pripravnike z visoko šolo od 12—24 mesecev
- Pripravniška doba za pripravnike z višjo ali visoko šolsko izobrazbo se na predlog mentorja lahko skrajša, vendar ne manj kot osem mesecev, če je pripravnik uspešno opravil pripravniško prakso in je sposoben samostojno opravljati delo, z katero se je pripravljaval.

101. člen

Pripravnika, ki po končani pripravniški dobi ne pokaže zadovoljivega uspeha, se razporedi na drugo delovno mesto, za katero po rezultatih v pripravniški dobi izpolnjuje predpisane pogoje. Če takega delovnega mesta v OSS ni ali če pripravnik takega delovnega mesta ne sprejme, mu preneha lastnost delavca.

OSS je dolžna preskrbeti pripravniku ustrezno delovno mesto tudi v eni od TOZD v okviru železarne.

102. člen

Podrobnosti v zvezi s trajanjem in potekom pripravniške dobe, programom, organizacijo in vodenjem pripravništva, načrtu preizkušanja pridobljenih delovnih izkušenj ter druge zadeve v zvezi s pripravništvom ureja pravilnik o pripravništvu.

4. če je odstranitev zahteval pristojni organ za notranje zadeve ali pristojni pravosodni organ.

Za odstranitev delavca iz OSS je pristojna komisija za ršitev delovnih dolžnosti.

66. člen

Odstranitev z delovnega mesta ali iz OSS sme trajati najdalj do dokončne odločitve pristojnega organa o delavčevi krivdi oz. do preteka zastaralnega roka.

67. člen

Delavec, ki je odstranjen z delovnega mesta ima pravico do kontacije OD na delovnem mestu, na katerega je odstranjen.

Delavec, ki je v priporu, ima pravico do nadomestila OD, ki je enak 1/3 akontacije OD, če preživlja družino pa 1/2 akontacije OD na račun organa, ki je odredil pripor.

Delavec, ki je odstranjen iz OSS po sklepu pristojnega organa, ima pravico do nadomestila OD, ki je enak 1/2 povprečne mesečne akontacije OD za preteklo tri mesece.

68. člen

Če pristojni organ ugotovi, da niso bili podani razlogi za odstranitev delavca z delovnega mesta ali iz OSS, ima delavec pravico do razlike od prejetega do polnega zneska akontacije OD, ki bi ga prejel, če bi ostal na svojem delovnem mestu.

Materialna odgovornost

69. člen

Delavec OSS odgovarja za materialno škodo ali zmanjšanje dohodka, ki ga je povzročil OSS, železarni, širši skupnosti ali tretji osebi na delu ali v zvezi z delom iz velike nepazljivosti ali namenoma.

Postopek za ugotavljanje obstoja škode, višine škode in povračila škode uvede pooblaščen posameznik. Podrobnejše določbe postopka vsebuje splošni akt.

70. člen

Če je škodo povzročilo več delavcev skupaj, je vsak posebej odgovoren za tisti del škode, ki jo je sam povzročil. Če ni mogoče ugotoviti za vsakega delavca posebej, kolikšen del škode je povzročil, se šteje, da so enako odgovorni in morajo škodo povrniti po enakih delih.

Če povzroči škodo več delavcev z naklepnim kaznivim dejanjem, so storilci solidarno odgovorni za povrnitev škode.

71. člen

Vsak delavec OSS oz. železarne je dolžan najkasneje v 3 dneh prijaviti sekretarju železarne nastanek škode. Če to ne stori, čeprav ve, da je bila škoda povzročena, huje krši delovno dolžnost.

72. člen

Če je zoper delavca ustavljen postopek za kršitev delovne dolžnosti ali če je oproščen, s tem ne preneha njegova odškodninska odgovornost za škodo, ki jo je povzročil.

73. člen

Delavec, ki je škodo povzročil namenoma, ali je spoznan za krivega na podlagi pravnomočne sodne odločbe, mora škodo povrniti v celoti.

Če je škoda povzročena iz velike malomarnosti, je delavec lahko deloma, največ do 1/2 oproščen plačila odškodnine, če bi plačevanje odškodnine bistveno prizadelo preživljanje delavca ali njegove družine.

74. člen

Za škodo, ki jo delavec povzroči komu drugemu na delu ali v zvezi z delom, odgovarja OSS, ki ima pravico v roku šestih mesecev zahtevati povračilo izplačane odškodnine, če je delavec škodo povzročil namenoma ali iz velike nepazljivosti.

Oškodovanec ima pravico zahtevati odškodnino tudi od samega delavca, če je to škodo povzročil s kaznivim dejanjem.

75. člen

Če delavec noče povrniti škode OSS, ki jo je povzročil ali, ki je nastala z zmanjšanjem dohodka, uveljavlja OSS odškodninski zahtevek s tožbo pri pristojnem sodišču.

VIII. PODLAGA, POGOJI IN NAČIN PRENEHANJA LASTNOSTI DELAVCA V ZDRUŽENEM DELU

76. člen

Delavcu, OSS lahko preneha lastnost delavca v združenem delu samo v primerih, ki jih določa ta samoupravni sporazum.

Razen v primerih, ki so določeni v tem sporazumu, lahko preneha lastnost delavca v združenem delu le tako, da ostane na delu še določen čas.

77. člen

Čas, ko mora delavec še ostati na delu v OSS (v nadaljevanju: odpovedni rok) je naslednji:

a) za delavce, ki delajo na nekvalificiranih, polkvalificiranih ali kvalificiranih delovnih mestih 30 dni

b) za delavce, ki delajo na visokokvalificiranih delovnih mestih ali delovnih mestih, kjer se zahteva srednja strokovna izobrazba 2 meseca

c) za delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba 3 mesece

Odbor za kadre in medsebojna razmerja lahko tak odpovedni rok v sporazumu z delavcem skrajša, vendar ne na manj kot 15 dni, lahko pa ga tudi podaljša, če se pokaže potreba, da bi se začeto delo dokončalo, pa se to brez prizadetega delavca ne more, vendar največ za 30 dni.

Po preteku tako podaljšanega roka, ima delavec pravico zapustiti OSS tudi brez razrešnice in ga ne zadenejo nobene sankcije.

78. člen

Delavcu lahko preneha delo v združenem delu:

1. če izjavi, da ne želi več delati v OSS,

2. kadar pristojni organ odloči, da preneha delavcu lastnost delavca, ker je dopolnil pokojninsko dobo (moški 40, ženska 35 let).

Delavci iz predhodnega odstavka imajo pravico in so dolžni spoštovati določila čl. 77 tega sporazuma o odpovednem roku.

79. člen

Delavec iz 1. toč. 1. odst. 78. čl. tega sporazuma, lahko poda izjavo ustmeno prek neposredno odgovornega delavca, lahko poda pismeno izjavo naslovljeno na direktorja sektorja v katerem dela, ali pa neopravičeno izostane z dela 4 zaporedne delovne dneve, v čemer se šteje, da je izjavo podal molče in mu preneha lastnost delavca v združenem delu. Neopravičeni izostanki se kot konkludentna izjava štejejo tako med odpovednim rokom, kot tudi izven njega.

Kot delovni dnevi se v smislu tega sporazuma štejejo vsi dnevi, ki bi moral delavec po razporedu delati, ne glede na to ali je to delovni dan, nedelja ali državni praznik.

80. člen

Delavec, ki ne spoštuje odpovednega roka oziroma mu preneha delo na podlagi molče podane izjave, mora OSS povrniti materialno škodo, ki jo je s takim ravnanjem povzročil.

81. člen

Če pristojni organ OSS sklene, da delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu pred potekom odpovednega roka iz čl. 77 tega sporazuma, mu morajo delavci OSS zagotoviti OD v višini, ki bi mu pripadal, če bi delal.

82. člen

Delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu:

1. če mu je pristojni organ izrekel ukrep prenehanja lastnosti delavca v združenem delu — z dnem, ko je prejel dokončno ali pravnomočno odločbo,

2. če pristojni organ tako sklene zaradi tega, ker je ugotovil, da je delavec ob pridobitvi lastnosti delavca v združenem delu zamolčal ali dal neresnične podatke glede pogojev, ki so določeni za delo na določenem delovnem mestu in so te okoliščine vplivale na pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, z dnem, ko mu je vročena dokončna ali pravnomočna odločba,

3. če se na način, ki je predpisan v zakonu ugotovi, da je delavec popolnoma nezmožen za delo — z dnem vročitve pravnomočne odločbe OSS o ugotovitvi nezmožnosti delavca za delo,

4. če je delavcu po zakonu oz. po pravnomočni odločbi sodišča ali kakšnega drugega organa, prepovedano opravljati delo na delovnem mestu na katerem dela — z dnem vročitve pravnomočne odločbe OSS,

5. če je delavec obsojen na zaporno kazen daljšo od šest mesecev — z dnem, ko nastopi prestajanje kazni,

6. če je delavcu izrečen varnostni, vzgojni ali varstveni ukrep, ki naj traja več kot šest mesecev in mora biti delavec zato odsoten z dela — z dnem, ko se začne izvajati tak ukrep.

V vseh naštetih primerih iz predhodnega odstavka delavec nima pravice in ne obhveze v zvezi z odpovednim rokom.

83. člen

Če je iz ekonomskih ali tehnoloških razlogov prenehala potreba po delavčevem delu na njegovem delovnem mestu, mu ne more prenehati lastnost delavca v združenem delu:

1. če mu ni ponudeno začasno delovno mesto, ki ne ustreza delavčevim delovnim sposobnostim, dokler se mu ne zagotovi ustrezno delovno mesto, pri tem pa ima delavec pravico do enakega ali približno enakega OD, kot bi ga imel, če bi delal na ustreznem delovnem mestu ali

2. če mu ni ponudeno drugo delovno mesto v okviru OSS, TOZD v okviru lastne delovne organizacije ali druge organizacije združenega dela, ki ustreza delavčevi strokovni izobrazbi določenega poklica oziroma smeri ali stroke.

Delavec, ki ne sprejme ponujenega delovnega mesta, ki ustreza njegovim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim, preneha lastnost delavca v združenem delu z dnem, ko je postala odločba dokončna ali pravnomočna.

3. invalidu:

— delovnemu invalidu II. ali III. kategorije	2 dni
— delovnemu invalidu s telesno okvaro od 30—50 %	1 dan
— delovnemu invalidu s telesno okvaro do 60 %	2 dni
— mirnodobskemu ali vojnemu vojaškemu invalidu od 20—50 %	2 dni
— mirnodobskemu ali vojnemu vojaškemu invalidu do 60 %	3 dni

Ob uporabi te točke se upošteva lahko le najbolj ugoden pogoj za delavca.

4. udeležencu v NOV (ki se jim ta čas priznava v delovno dobo dvojno)

— od leta 1941	4 dni
— od leta 1942	3 dni
— od leta 1943	2 dni
— od leta 1944	1 dan

5. Delavcem, ki so invalidi od rojstva ali zaradi bolezni oz. podobnih primerov, pripada dodatni dopust po 3. toč. tega člena glede na stopnjo invalidnosti.

26. člen

Letni dopust po členu 24 in 25 ne more presegati 30 delovnih dni v tekočem letu.

27. člen

Delavec, ki še ni star ali bo šele v tekočem letu star 18 let, ima pravico do letnega dopusta po kriterijih, naštetih v čl. 24 in 25, povečanega za sedem delovnih dni.

28. člen

Čas odsotnosti z dela, ki se po zakonu ne všteva v delovno dobo, se odbije od letnega dopusta.

29. člen

Delavcu, ki dela manj kot poln delovni čas, pripada letni dopust po določilih tega sporazuma, vendar za toliko časa dnevno, kolikor bi ga prebil na delu, če bi delal.

30. člen

Za nosečnost in porod ima delavka pravico do nepretrganega porodniškega dopusta v trajanju 105 dni.

Z zdravniškim izvidom sme delavka nastopiti porodniški dopust 45 dni pred, mora pa ga nastopiti 28 dni pred porodom.

31. člen

Delavec ima pravico biti odsoten z dela in pri tem prejemati nadomestilo osebnega dohodka v naslednjih primerih:

1. ob sklenitvi zakonske zveze	2 dni
2. oče otroka ob njegovem rojstvu	1 dan
3. ob smrti ožjih sorodnikov: oče, mati, mož, žena, sin, hči, brat, sestra, oči, mačeha, pastorek, pastorka, polbrat, polsestra, posvojitelj in posvojeni otrok ter delavec, če je skrbnik pogreba	3 dni
4. ob smrti ostalih sorodnikov: stari starši, stric, teta, ujec, ujna, bratranec, sestrična, nečak, nečakinja, tast, tašča, vnuk, vnukinja, zet, snaha, svak in svakinja	1 dan
5. v primerih selitve ali preselitve v družinsko stanovanje	1 dan
6. v primerih elementarnih nesreč do	3 dni
7. krvodajalcem ob posebnem pozivu zdravstvene ustanove ter ostalim delavcem ob pozivu družbeno-politične skupnosti za krvodajalsko akcijo do	8 ur

V drugih primerih, ko je zaradi strokovnega izpopolnjevanja ali izobraževanja, sodelovanje delavca pri kulturnih, družbeno-političnih, športnih ali posebnih zdravstvenih akcijah, potrebno ali smotrno tako odsotnost odobriti in to v trajanju, ki ga določi pristojni samoupravni organ.

Pravico do izredno plačane odsotnosti si delavec pridobi takoj ob nastopu dela, koristiti pa jo mora v času dogodka, najkasneje pa v roku 10 dni.

Izredno plačano odsotnost iz 1. odst. tega člena mora delavec pred ali po nastopu opravičiti z ustrezno listino ali dokumentom, sicer se šteje kot neopravičeni izostanek.

32. člen

Delavcu se lahko odobri tudi izredno neplačano odsotnost in sicer do 30 dni v koledarskem letu:

1. za delo v družbeno političnih organizacijah ter javnih organih,
2. za udeležbo na prostovoljnih akcijah,
3. za nego in oskrbo družine, če nima druge možnosti,
4. za strokovno pomoč pri drugih organizacijah, če le-te za to prosijo,
5. za primer ob elementarnih nesrečah na zasebnem posvetstvu, strokovno izpopolnjevanje, izobraževanje in podobno.

Delavcu se lahko odobri tudi izredno neplačano odsotnost v trajanju nad 30 dni v primerih:

1. kadar gre za strokovno izpopolnjevanje ali izobraževanje, ki je v interesu delavca,

2. kadar ima delavec poseben interes in tehtne razloge za tako odsotnost (odstranjevanje posledic elementarnih nesreč, gradnja hiše, ki je pogorela in pod., kulturno, športno udeleževanje in pod.),

3. kadar želi delavec oditi v tujino v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja.

Obvezni prispevki iz osebnega dohodka v primeru koriščenja izredno neplačane odsotnosti bremenijo koristnika, obračunava pa jih pristojna služba.

33. člen

Delavec ima pravico do izredno plačane odsotnosti tudi v primerih, ko je klican zaradi opravljanja dolžnosti in funkcij na poziv vojaških ali drugih organov, vendar ne po svoji krivdi ter ima pravico do nadomestila OD za čas take odsotnosti.

34. člen

Delavec ima pravico do nadomestila OD za praznike, ko se ne dela, delavci pa, ki morajo na ta dan delati, pa imajo pravico do osebnega dohodka in nadomestila.

V. PRIMERI IN POGOJI, V KATERIH JE DELAVEC DOLŽAN DELATI NA DRUGEM DELOVNEM MESTU V OSS

35. člen

Vsak delavec je dolžan delati na drugem delovnem mestu ali mestu dela v OSS, če ga na tako delovno mesto, ki ustreza stopnji njegove strokovne in delovne usposobljenosti za posamezen poklic oziroma smer, razporedi odbor za kadre OSS zaradi:

- nemotenega procesa dela,
- reorganizacije OSS,
- povečanja obsega dela na drugih delovnih mestih,
- ukinitve delovnega mesta ali trajnejšega zmanjšanja obsega dela.

Delavec je v smislu 1. odst. tega člena dolžan delati na drugem delovnem mestu, čeprav je na tem delovnem mestu osebni dohodek nižji od osebnega dohodka na prejšnjem.

36. člen

Delavec je dolžan delati na kateremkoli delovnem mestu ali mestu dela v OSS ne glede na to ali njegove strokovne in druge sposobnosti ustrezajo ali ne in sicer kadar to zahteva:

1. nesreča, ki je doletela OSS ali se taka nesreča neposredno pričakuje (požar, poplava, veliko snega in pod.),
2. pomanjkanje surovin ali drugega materiala oziroma večje okvare v obratu,
3. nadomeščanje nenadoma odsotnega delavca,
4. uvajanje novega tehnološkega procesa,
5. občasno povečanje obsega dela na drugih ali zmanjšanja na svojem delovnem mestu.

Taka premostitev lahko traja le toliko časa, dokler okoliščine, ki so jo povzročile trajajo, odredi pa jo odgovorni delavec. Med tako premostitvijo ima delavec pravico do OD, ki je zanj ugodnejši (s prejšnjega ali sedanjega delovnega mesta). Delavec ima pravico do odločbe, če taka premostitev traja več kot tri dni. Ugovor zoper tako odločbo ne zadrži njeno izvršitev.

37. člen

Na delovna mesta, kjer se opravljajo težka fizična, zdravju škodljiva ali nevarna dela se ne sme razporediti žensk ali mladoletnikov.

38. člen

Delavec OSS, ki ima več kot 20 let delovne dobe v železarni, oziroma delavec, ki je star več kot 50 let (delavka 45 let) in je zaposlen v delovnih organizacijah Slovenskih železarn vsaj pet let, ima ob premostitvi pravico do osebnega dohodka, na podlagi obračunske postavke, ki ne more biti manjša od tiste, ki jo je imel pred premostitvijo.

Pravica iz predhodnega odstavka velja le v objektivnih primerih, ko ustrezne premostitve oziroma prekvalifikacije ni mogoče izvesti.

39. člen

Delavec je dolžan delati na drugem delovnem mestu tudi v primerih, kadar ga odgovorni delavec odstrani z delovnega mesta v skladu z določili tega sporazuma.

Med odstranitvijo z delovnega mesta, prejema delavec OD s tistega delovnega mesta, ki ga zaseda med časom odstranitve. Odstranitev z delovnega mesta sme trajati največ do sklepa komisije za kršitev delovnih dolžnosti, ta čas pa ne more biti daljši od dveh mesecev.

40. člen

Delavka z otrokom starim do 8 mesecev, ima pravico, če to zahteva, do skrajšanega delovnega časa, ki ne sme presegati štiri ure na dan v povprečju celotne dobe, v kateri je upravičena do skrajšanega delovnega časa.

Delavka v primeru iz predhodnega odstavka lahko dela po štiri ure na dan, lahko dela vsak drugi dan po osem ur, s tem, da je v vmesnih dnevih prosta, lahko pa je določen čas po prenehanju porodniškega dopusta prosta preostali čas, do starosti otroka osem mesecev pa dela poln delovni čas. Konkretno se način takega dela uredi z vsako delavko posebej prek pristojnega kadrovskega in v soglasju z neposredno odgovornim delavcem.

Delavka ima pravico delati skrajšani delovni čas tudi po tem, ko je otrok dopolnil osem mesecev starosti, če je zaradi splošnega zdravstvenega stanja otroku potrebna skrbnejša materinska nega, kar odobri pristojna zdravniška komisija, vendar tako delo opravlja lahko le po štiri ure dnevno, dokler otrok ni star tri leta.

V obeh primerih se delavki šteje tako delo kot poln delovni čas za priznanje pokojninske dobe.

VI. PRIMERI, KO JE DELAVEC DOLŽAN DELATI DALJ KOT POLN DELOVNI ČAS ALI IMA PRAVICO DELATI KRAJŠI KOT POLN DELOVNI ČAS

41. člen

Krajši kot poln delovni čas imajo pravico delati delavci, za katere tako določi pristojni zdravnik, zdravniška ali invalidska komisija, če bi jim poln delovni čas ogrožal ali poslabšal zdravstveno stanje.

42. člen

Delavec je dolžan delati tudi dalj kot poln delovni čas in sicer:

1. če zadene OSS ali Železarno nesreča ali se taka nesreča neposredno pričakuje, vendar le toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva,
2. če je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, katerega ustavitev ali prekinitev bi povzročila večjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje ali zdravje občanov, da se prepreči kvarjenje surovin ali materiala ali pa odvrne okvara na delovnih sredstvih.

Delavec lahko odkloni delo nad poln delovni čas, če ni odrejeno v skladu z določili predhodnega odstavka.

Tako delo odreja odgovorni delavec, določen v splošnem aktu. Zoper tak ukrep ima delavec pravico do ugovora, ki ne zadrži izvršitve.

43. člen

Dalj kot poln delovni čas ne more delati delavka med nosečnostjo ali če ima otroka, ki še ni star eno leto, delavec, ki še ni star 18 let in ne delavec, ki bi mu po zdravniškem izvidu delo nad poln delovni čas lahko poslabšalo zdravstveno stanje.

44. člen

Na delovnih mestih z neprekinjenim obratovanjem je delavec dolžan delati toliko časa, dokler ni predal posle delavcu naslednje izmene, oziroma dokler mu zapustitev delovnega mesta ne dovoli odgovorni delavec.

45. člen

Na delovnih mestih z neprekinjenim obratovanjem so delavci dolžni delati tudi ponoči. Nočno delo se šteje delo od 22. ure do 6. ure naslednjega dne.

Delavec je dolžan delati na nočnem delu največ en teden neprekinjeno, nato pa se ga mora razporediti na delo v drugem delovnem času.

46. člen

Na nočno delo se ne more razporediti delavka, če bi ji nočno delo onemogočilo sedemurni počitek od 22. ure do 7. ure naslednjega dne, razen delavk na delovnih mestih pri delih zdravstvene ali socialne službe ter vodilnih delavk.

Prav tako ni dovoljeno nočno delo za mladoletnike. Ne glede na 1. ali 2. odstavek tega člena pa mora delavec delati na nočnem delu, če je nujno potrebno nadaljevati delo, ki ga je med dnem prekinila višja sila ali delo, ki ga ni bilo mogoče pričakovati in nima periodičnega značaja, kakor tudi v primeru, če je treba preprečiti škodo na surovinah ali drugem materialu oziroma napravah.

47. člen

Izjemoma sme delavka ali mladoletni delavec delati na nočnem delu, če to terjajo posebne tehnološke, ekonomske ali socialne okoliščine, pod pogojem, da se dobi za izvedbo takega dela soglasje pristojnega republiškega organa.

VII. ODGOVORNOST DELAVCEV PRI DELU

1. Disciplinska odgovornost

48. člen

Vsak delavec OSS je osebno odgovoren delovni skupnosti za točno in pravočasno izvrševanje delovnih nalog, za spošto-

vanje in izvrševanje zakonskih določil, samoupravnih sporazumov in splošnih aktov.

49. člen

Delavec OSS odgovarja za lažjo ali hujšo kršitev delovne dolžnosti, ki je določena v tem samoupravnem sporazumu kot kršitev delovne dolžnosti.

Delavec odgovarja tudi za škodo ali zmanjšanje dohodka, ki ga je namenoma ali iz velike nepazljivosti povzročil delovni skupnosti OSS na delu ali v zvezi z delom in mora tako povzročeno škodo povrniti.

Kazenska odgovornost ali odgovornost za gospodarski prekršek ali prestop ne izključuje odgovornosti zaradi kršitve delovne dolžnosti po tem sporazumu.

50. člen

Preden se delavcu izreče ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti, se ga mora zaslišati, razen če se delavec iz neopravičenih razlogov ni odzval vabilu na obravnavo pred komisijo.

51. člen

Delavcu, ki je kršil delovno dolžnost, se lahko izreče ukrep:

- opomin,
- javni opomin,
- zadnji javni opomin,
- prenehanje lastnosti delavca v združenem delu.

Poleg teh ukrepov lahko komisija izreče individualnemu poslovođnemu organu in drugim delavcem na vodilnih delovnih mestih tudi ukrep:

- odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta in razporeditev na drugo delovno mesto.

Skupni individualni poslovođni organ in vodilni delavci so določeni v Temelnjem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice.

52. člen

Lažje kršitve delovne dolžnosti so:

1. Zamujanje na delo ali zapuščanje delovnega mesta brez dovoljenja neposredno odgovornega delavca,
2. Prihod ali zapuščanje TOZD ali železarne na nedovoljenem mestu,
3. Malomarno, netočno, neodgovorno ali nestrokovno izvrševanje ali zanemarjanje delovnih dolžnosti, če je s tem povzročena delovni skupnosti le manjša materialna ali kaka druga škoda,
4. Grožnje, žalitve ali druge neupravičene kršitve ugleda sodelavca, ali odgovornega delavca med delom ali v zvezi z delom,
5. Če se kot priča ali izvedenec brez opravičenega razloga ne odzove vabilu na obravnavo pred komisijo za kršitve delovne dolžnosti,
6. Neekonomično ali nepravilno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo ali delovnega časa,
7. Povzročanje nerada ali manjših prepirov na delu ali v zvezi z delom,
8. Neopravičeni neprekinjeni izostanek z dela v trajanju do dva dni,
9. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu ali enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu ali neuporabljanje osebne varstvene opreme ter varstvenih naprav z manjšimi posledicami ali brez njih,
10. Če delavec v roku 24 ur ne opraviči odsotnosti z dela,
11. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe ali druge v vrednosti do 100 din,
12. Povzročitev imovinske škode ali zmanjšanje dohodka iz velike malomarnosti ali namenoma, na delu ali v zvezi z delom, če višina škode ne presega 500 din,
13. Omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev brez posledic,
14. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z manjšimi posledicami,
15. Opustitev uvedbe ali dokončanje postopka zaradi kršitve delovne dolžnosti ali kakšnega drugega postopka, s katerim se odloča o pravicah ali obveznostih delavcev,
16. Kršitev varovanja poslovne tajnosti brez posledic ali osebne koristi,
17. Nezadostna skrb za delavca ali delovne pogoje, v katerih dela, s strani odgovornega delavca, če to ni imelo večjih posledic,
18. Vsako nedovoljeno delo med delovnim časom, če ni večjih posledic,
19. Neupravičena ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovnih nalog, če ni ali so bile le manjše posledice,
20. Napačno ali nepravilno informiranje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin ali članov delovne skupnosti brez bistvenih posledic,
21. Vsaka kršitev ali opustitev dejanja, ki ovira ali onemogoča pravilno ali čim uspešnejše poslovanje obrata, OSS ali Železarne če ni večjih posledic,
22. Zapuščanje delovnega mesta med delovnim časom zaradi dela, ki ni v zvezi z delovno obveznostjo,

23. Kršitve zakonskih predpisov ali samoupravnih aktov z manjšimi posledicami za interese OSS, širše skupnosti ali posameznega delavca,

24. Vse kršitve določil samoupravnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če niso posamezne kršitve označene kot hujše kršitve delovne dolžnosti.

53. člen

Hujše kršitve delovne dolžnosti so:

1. Malomarno, neodgovorno, netočno ali nestrokovno izvrševanje ali zanemarjanje delovnih dolžnosti z večjimi posledicami,

2. Povzročitev materialne škode nad 500 din iz velike malomarnosti ali namenoma na delu ali v zvezi z delom,

3. Neupravičena ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovne naloge, če so zaradi tega nastale večje posledice,

4. Prinašanje alkohola, pijančevanje ali uživanje alkohola med delovnim časom ali prihajanje na delo v vinjenem stanju,

5. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z namenom, da se s tem zase ali za drugega pridobi protipravna materialna ali kaka druga korist ali pa, da se drugemu prizadene škoda,

6. Pridobitev osebne gnotne koristi, izročanje ali sprejemanje daril in drugih ugodnosti od poslovnih strank v zvezi z delom OSS ali železarne na škodo delovne skupnosti,

7. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe ali druge v vrednosti nad 100 din,

8. Kršitev varovanja ali izdajanje poslovne tajnosti, kar ima za posledico materialno ali drugo škodo,

9. Ponarejanje ali namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na odločitev sprejema delavca na delo, ali krivo pričanje v postopku za kršitev delovne dolžnosti,

10. Namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na osebne dohodke, materialno stanje ali proizvodne uspehe OSS, oziroma železarne,

11. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu ali enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu ali neuporabljanje osebne varstvene opreme ali varnostnih naprav z večjimi posledicami,

12. Omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev s posledicami,

13. Nezadostna skrb za delavca ali delovne pogoje v katerih dela, s strani odgovornega delavca, če so nastale večje posledice,

14. Vsako nedovoljeno delo med delovnim časom z večjimi posledicami za OSS ali železarno,

15. Kršenje zakonov, predpisov ali samoupravnih aktov z večjimi posledicami za OSS ali železarno, za interese širše skupnosti ali posameznega delavca,

16. Napačno ali nepravilno informiranje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin ali delovne skupnosti, če iz tega nastanejo večje posledice,

17. Prilaščanje ali uporabljanje proizvodnih sredstev ali materiala ali izkoriščanja delovnega časa zaradi nedovoljenega dela za sebe ali druge v večjem obsegu,

18. Tatvina storjena v OSS ali železarni, na škodo delavca,

19. Povzročanje nerada s fizičnim napadom, pretepom, z nemoralnimi dejanji ali nedostojnim ali žaljivim vedenjem med delom,

20. Neopravičeni, neprekinjeni izostanek z dela v trajanju več kot dva dni,

21. Če je delavec dvakrat lažje kršil delovno dolžnost in so mu bili izrečeni ustrezni ukrepi, se tretja kršitev delovne dolžnosti šteje kot hujša,

22. Storitve ali opustitev kateregakoli dejanja, ki po zakonskih predpisih predstavlja kaznivo dejanje, gospodarski prestop, ali prekršek v zvezi z delom v OSS ali železarni,

23. Vse kršitve določil samoupravnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če so posamezne kršitve določil označene kot hujše kršitve delovne dolžnosti.

54. člen

Za lažjo kršitev delovne dolžnosti se delavcu lahko izrečeta ukrepa:

- opomin ali
- javni opomin

55. člen

Za hujšo kršitev delovne dolžnosti se delavcu lahko izrečejo ukrepi:

- zadnji javni opomin ali
- prenehanje lastnosti delavca v združenem delu ali
- odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta in razporeditev na drugo delovno mesto.

56. člen

Pri izrekanju ukrepov mora pristojni organ upoštevati tako olajševalne kot tudi obtežilne okoliščine, predvsem pa težo storjene kršitve in njene posledice, stopnjo delavčeve odgovornosti (nepazljivost ali naklep), okoliščine v katerih je bila kršitev storjena, prejšnje delo in vedenje delavca, pomen dejavnosti, osebni in družinski položaj kršitelja in možnosti vzgojnega delovanja določenega ukrepa.

Pristojni organ ob upoštevanju tehtnih olajševalnih okoliščin lahko izreče blažji ukrep kot je predviden v čl. 54 ali 55 tega sporazuma.

57. člen

Pravnomočna ali dokončna odločba o vseh ukrepih, razen ukrepu opomin, se objavi na oglasni deski sektorja ali oddelka v katerem delavec dela. V težjih primerih, če tako določi organ, pristojen za izrekanje ukrepov, pa se vzroki za izrek ukrepa in ukrep sporočijo tudi samoupravni delovni skupini v kateri je delavec delal in drugim delovnim skupinam ali se taki ukrepi objavijo z informacijo v glasilu Železar.

58. člen

Zoper delavca, ki je lažje kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot tri mesece, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku štirih mesecev od dneva storjene kršitve. Zoper delavca, ki je hujše kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot pet mesecev, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku treh mesecev od dneva storjene kršitve.

Odločba, izdana po preteku roka, navedenega v 1. oz. 2. odstavku tega člena, je nična in nima pravega učinka.

Pravica izvršiti ukrep, zaradi kršitve delovne dolžnosti, zastara po preteku 30 dni od dneva, ko je delavcu vročena dokončna odločba, oziroma od dneva njene pravnomočnosti.

Ukrep, izrečen delavcu zaradi lažje kršitve delovne dolžnosti zastara po preteku enega leta, zaradi hujše kršitve pa po preteku treh let od dneva, ko je odločba o ukrepu postala dokončna ali pravnomočna, če delavec v tem času ni ponovno kršil delovno dolžnost. Tako zastarani ukrep se briše iz evidence in se šteje, kot da ni bil izrečen.

59. člen

Zastaranje ne teče med časom, ko je delavec opravičeno zadržan in ne more sodelovati v postopku za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti.

60. člen

Za uvedbo postopka zoper delavca, ki je obdolžen, da je kršil delovno dolžnost in vsa opravila v zvezi s tem je pooblaščen posameznik. Podrobnejša določila o tem vsebuje splošni akt.

Pooblaščen posameznik mora uvesti postopek na podlagi prijave ali lastne ugotovitve o kršitvi delovne dolžnosti.

61. člen

Postopek se sproži s prijavo, uvede pa se z zahtevkom za vodenje postopka, ki mora biti delavcu vročen najmanj 8 dni pred obravnavo.

62. člen

Delavec obdolžen kršitve delovne dolžnosti ima pravico na zaslišanju ali obravnavi izpovedati dejstva in podatke, ki so mu v prid, predlagati dokaze, postavljati vprašanja pričam ali izvedencem in dajati obrazložitve v zvezi z izjavami pri zaslišanju.

Obdolženi ima pravico vzeti si in pooblastiti zagovornika, ki ima v postopku pravice določene v pooblastilu.

2. Odstranitev z delovnega mesta ali iz OSS

63. člen

Če je delavec v priporu, izda sekretar železarne odločbo o odstranitvi delavca iz OSS na podlagi obvestila organa, ki je pripor odredil. OSS mora posredovati odločbo prizadetemu delavcu.

Ko prenehajo razlogi zaradi katerih je bila taka odločba izdana, sekretar železarne ukine odločbo iz 1. odstavka.

64. člen

Delavec je lahko odstranjen z delovnega mesta in začasno razporejen na drugo delovno mesto, ki približno ustreza njegovim strokovnim in drugim sposobnostim:

1. če obstaja upravičen sum ali nevarnost, da bo ponovno kršil delovno dolžnost
 2. če namenoma s svojim delom zmanjšuje uspeh delavcev v sektorju, OSS ali železarni,
 3. če se ne podreja predpisom o varstvu pri delu,
 4. če je odstranitev zahteval pristojni organ za notranje zadeve ali pristojni pravosodni organ.
- O odstranitvi z delovnega mesta odloča pooblaščen posameznik, postopek pa podrobneje ureja splošni akt.

65. člen

Delavec je lahko odstranjen iz OSS:

1. če je zoper njega uveden kazenski postopek za dejanje, ki ga je storil na delu ali v zvezi z delom,
2. če je zaloten pri hujši kršitvi delovne dolžnosti, ki jo je storil v posebnih obtežilnih okoliščinah,
3. če je zaradi kršitve delovne dolžnosti predlagano, da takemu delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu,

Plavž - 149.538 ton grodlja v letu 1973

(Nadaljevanje s 1. strani)

O novi aglomeraciji je bilo dosti govora tako za konferenčnimi mizami kot v širših in ožjih krogih, tako med poklicnimi in nepoklicnimi. Danes lahko eden ali drugi tako ali drugače razglablja, kaj bi lahko namesto nje zgradili ali kaj bi bilo ekonomičnejše.

Agglomeracija je dobila takšne dimenzije iz osnovnega razloga, da ne bi bili odvisni od drugih pri pripravi vložka.

Kaj malo je verjetno, da bi gradili aglomeracijo z vsem predhodnim in sedanjim sejanjem ter projektirali in dobavili sušilce, če bi imeli na razpolago rudo oziroma denar za rudo, ki se lahko takoj uporablja na pražilnem stroju. To je ruda za aglomeriranje, ki jo lahko kupimo na svetovnem tržišču v območju zrnovitosti od 0—12 mm. Stroški izgradnje aglomeracije so narasli zaradi podražitev in gospodarskih reform. Morda bi se dalo tudi ceneje graditi, toda to smo začeli graditi leta 1963 in so bili drugačni pogoji kot danes. Danes gradimo aglomeracijo, transportne mostove popolnoma gole, samo skelet in zaščitne pločevine, s katerimi zagotavljamo varnost, vse ostalo je izpostavljeno vetrovom in mrazu oziroma poleti soncu. Kakor sem že omenil bi pri primerni aglomeraciji lahko začela naša aglomeracija s pražilnim strojem.

Že v letu 1972 je aglomeracija dobro obratovala, še boljše pa v letu 1973, saj smo proizvedli 190.000 ton aglomerata. Storitost je zelo dobra za tako »lahko« rudo in sicer 32 ton na kvadratni meter in 24 ur.

V letu 1973 smo imeli v vsipu 65 odstotkov aglomerata. Ta odstotek moramo dvigniti, ker je kapaciteta aglomeracije takšna, da z dvema dninama in sedanjo storitostjo brez vsakih težav napravimo toliko aglomerata, da oba plavža zakladamo 90—100 odstotki v vsipu.

Da bi dosegli to, moramo imeti vedno na zalogi vse surovine, ki jih rabimo v mešanici aglomerata. Zaradi nerednega dovoda rude pa lahko držimo eno mešanico samo 20 dni. Za tem moramo mešanico spremeniti in dobimo aglomerat, ki ima druge ali podobne fizikalne in kemične lastnosti kot tisti, ki smo ga pripravljali v prejšnjem časovnem intervalu.

Lani smo v aglomeraciji v tesnem sodelovanju z raziskovalnim oddelkom postavili poizkusno ponovico za sintiranje. V njej vsako mešanico predhodno preizkusimo in na ta način določimo mešanico za redno obratovanje. To smo že nekajkrat s pridom uporabili in tako rešili enega izmed osnovnih problemov.

Kljub temu, da aglomeracija obratuje zelo dobro, ne moramo in ne smemo biti s tem zadovoljni. Pred očmi moramo imeti nekaj šibkih točk po tehnološki poti v aglomeraciji in sicer:

1. Izenačenost rude

Kemična sestava zelo niha. Zaradi majhnega prostora ne more biti govora o postavitvi izenačevalne naprave. Tu moramo vztrajati na tem, da nam dobavitelj dobavlja čim enakomernjšo sestavo rude in da bo čim manj odstopanj v pogledu osnovnih sestavin in to je Fe, Mn, Si in Ca.

2. Sejanje aglomerata

Sedanje sejanje aglomerata za pražilnim strojem je nezadostno in pomanjkljivo. Pri naslednjem velikem remontu, to je v mesecu maju, bomo vgradili novo sito HEWITT-ROBINS. To je sito za vroč sinter predno pride na hladilnik.

Ravno tako je pomembno drugo sejanje za hladilnikom. Vendar zamenjava tega sita še ni v programu. Ena izmed nadaljnjih nalog je odsejanje sintra za plavškimi bunkerji pred transportom v peč.

Naš aglomerat ima še vedno okoli 10 odstotkov frakcije pod 5 mm. Ta frakcija zelo neugodno vpliva na hod plavža, ker onemogoča propustnost vsipa. Ravno zaradi tega nastopa tu meja v vsipu 65 odstotkov.

Marsikdo gleda podatke ali je celo videl sinter, ki je bil tako droben kot naš in je imel dobro propustnost. Vendar je pri tem treba pogledati, s kakšnimi turbopihali potiskajo zrak v plavž. Vsi moderni plavži imajo danes nadpritisek na žrelu 2—4 atü, torej je pritisk na pihaličah okoli 5 atü. Naša turbina ima pritisk 0,9 atü.

3. Mlini za koks

Za aglomeriranje rud zahtevamo sledečo zrnovitost surovin za mešanico:

Ruda	0—12 mm
Koks	0—3 mm
Apnenec	0—3 mm

Med temi dosegamo zadovoljivo zrnovitost pri rudi in apnenecu. S koksom se situacija izboljšuje, čeprav smo imeli v letu 1973 20 odstotkov koka nad 3 mm v mešanici. To neugodno vpliva na delo pražilnega stroja, čemur bomo morali posvetiti večjo pozornost. Mimogrede povedano pri apnenecu je to bistveno boljše in smo pri dobavitelju dosegli celo to, da nam bo dobavljal apnenec, ki bo imel zrnovitost maksimalno 10—20 odstotkov nad 2 mm.

V letu 1973 smo v aglomeraciji predelali okoli 80.000 ton rude iz nasipa, oziroma skupno s prejšnjim letom 100.000 ton. Prepeljati in porabiti moramo še okoli 30.000 ton, kar imamo namen opraviti to leto. Aglomeracija je s svojim vplivom na hod plavža, proizvodnjo in ekonomičnost, začela kazati svojo upravičenost. Na vsak način bomo morali zagotoviti določeno količino rude, s katero bomo poplenili našo domačo mešanico in dosegli projektirani odstotek železa v aglomeratu, to je 50 odstotkov.

Visokoplavski silosi — objekt 30

Med aglomeracijo in plavži imamo visokoplavške silose, v katerih skladiščimo vsipne materiale — koks, rudo, apnenec in aglomerat. To so tako imenovani prehodni silosi, ki se redno dopolnjujejo in praznijo kot to zahteva kontinuirni proces pridobivanja grodlja v plavžih. Čeprav je v zaporedju tehnologije oziroma tehnološke poti, pa imamo z njimi večje težave.

1. Koks

Ves koks za plavže mora biti odsejan na 20 mm. Obstojča sita ne sejejo dobro. Zato smo v mesecu juniju lani vgradili sito MOGEN-SEN-DESTOR. To sito je pokazalo odlične rezultate tako sejanja kot samega vzdrževanja. S sitom smo

vgradili tudi nov dodajalni žleb in sedaj dosegamo tudi teže, ki maksimalno odstopajo 5—10 kg pri enem košu. To ima na eni strani svoj pozitivni vpliv na ekonomiko in na drugi strani na vodenje peči. V teku tega leta bomo zgradili še eno takšno sito in bomo tako rešili vsaj delno problem teže in sejanja koka.

2. Aglomerat

Tu nastopajo težave zaradi dodatnih žlebov, ki netočno dozirajo količino aglomerata v tehtaletne torbe. Kot že omenjamo, projektiramo na tem mestu odsejanje aglomerata na 8 ali 10 mm.

3. Ruda

Rudo praktično minimalno dobavljamo preko prehodnih silosov, ki se zaradi vlage lepi na stene. Vendar smo tudi tu na poti k rešitvi tako, da ne bo več problemov za dostavo k pečem.

Objekt 30 je praktično srce plavžev, saj s pravilnimi zahtevami vodimo takorekoč plavže. Ta objekt zamenjuje vsipne vozove oziroma naj bi nadomestil delo vozača vsipnih voz.

PLAVŽI

V letu 1973 sta plavža obratovala dobro in sicer s tako produkcijo, ki je še ni bilo. Povprečna dnevna produkcija je bila na plavžu ena — 218,4 ton in na plavžu dve — 189,6 ton grodlja, ob upoštevanju obrato-

valnega časa. Bistvenih težav v tem letu na plavžih ni bilo. Časovno nastopajo težave, ki pa so posledica na eni strani neenakomernega sestava rudnega vsipa, na drugi pa neenakomernih tež. To oboje pa je v tesni zvezi z zrnatostjo oziroma propustnostjo vsipa za dimne pline.

Seveda nas pri delu plavžev zanima dve osnovni postavki: dnevna in celotna proizvodnja ter poraba vsipnega koka kot najdragocenejšega goriva. Posebno v zadnjem času je to mnogo interesantnejše, ker imamo opravka s spremembami cen premoga za koksanje na svetovnem tržišču in spremembami cen tekočih ali plinskih goriv.

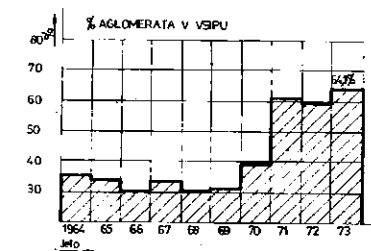
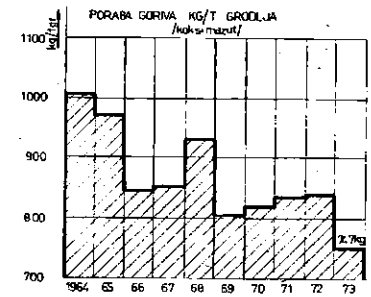
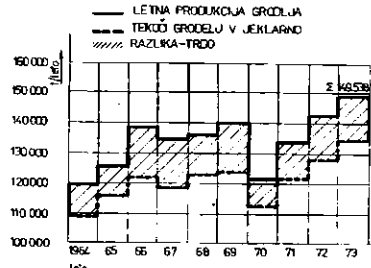
Od dneva podražitve mazuta ga praktično ne dodajamo več v plavže, ker je neekonomično. Sicer bi poraba v plavžih morala padati, ker je vsip vedno boljše pripravljen in je vpliv pri zamenjavi minimalen.

Iz diagramov (letna proizvodnja grodlja, poraba goriva in odstotek aglomerata v vsipu) je razvidno gibanje v zadnjih letih.

Smer, ki je tu zastavljena, moramo obdržati, ker samo na ta način lahko zagovarjamo obstoj plavžev na Jesenicah. Če primerjamo podatke o delu plavžev z nemškimi plavži, potem vidimo, da smo mi danes na nivoju, na katerem so bili Nemci leta 1963, torej za njimi zaostajamo za dobrih 10 let. Primerjavo z Nemci smo naredili zato, ker le ti bistveno zaostajajo za Rusi, Japonci in Francozi.

Poglejmo tabelo:

	Suhi koks kg/t gr.	Pl. prah kg/t gr.	Vsip kg/t gr.	Neto izpl. %	Žlindra kg/t gr.
Ž. Jesenice	707	83	1973	51,07	531
ZRN 1963	719	73	1946	51,4	532

Seveda se je pri njih to stanje danes izboljševalo in izkazujejo naslednje rezultate:

Poraba suhega koka	486 kg/t grodlja
mazuta	78,2 kg/t grodlja
plavžni prah	38 kg/t grodlja
vsip	1705 kg/t grodlja
neto izplen	58,6 %
Količina žindre	366 kg/t grodlja

Če hočemo slediti ostalemu svetu, bomo pač morali tudi mi izboljševati kvaliteto rude in s tem zmanjševati porabo koka oziroma izboljševati izplen in zniževati količino žindre na tono grodlja. Poleg možnosti, ki jo imamo z višanjem odstotka železa v vsipu, moramo računati tudi na večjo uporabo ostružkov v plavžih ter tako povečevati proizvodnjo in zmanjševati porabo koka.

Če pogledamo prvi gornji diagram, vidimo razliko med tekočim grodljem in grodljem, ki ga dajemo na vilno polje. Tu bomo morali s tesnim sodelovanjem z jeklarjo doseči to, da bomo čimveč grodlja dali po tehnološki poti tekoče v jeklarjo. S tem bomo na eni strani razbremenili delavce pri plavžih, na drugi strani pa bomo dosegli, da ne bo treba dodatnih kalorij za ponovno nataljevanje. Seveda pa pri tem ne smemo zane-mariti tudi transportnih razmer, saj moramo ves trdi grodlj prevažati iz enega kraja na drug, kar bi pri boljše organiziranem delu lahko odpadlo.

Pri razvoju Železarn je bilo omejeno že večkrat, da bodo plavži ukinjeni v tem in tem času in celo

v dnevnem tisku smo lahko zasledili takšne izjave. Naše mnenje je, da bi najbrž morali najprej poskusiti vse, da bi dosegli takšne rezultate, s katerimi bi se vsaj približevali rezultatom dela v svetu. In navsezadnje, bo to vprašanje v tesni povezanosti z rekonstrukcijo jeklarne, ker govorimo in slišimo vedno in na vsakem koraku, da smo kvalitetna Železarna. Torej bomo vedno več rabili kvalitetnega ali plemenitega vložka. Kateri vložek za jeklarne je lahko čistejši od grodlja?

Marsikdo je mnenja, da plavži in aglomeracija najbolj zaprašujeta okolico. Vendar, če analiziramo izvor prahu, bomo drugje dobili večje ali enake izvorom na plavžih in aglomeraciji.

Naloga, ki so pred nami, niso lahke, vendar so rešljive ob podpori vseh odgovornih sodelavcev.

Žlindra

Žlindra ima svoje pomembno mesto kot stranski produkt pri tehnologiji grodlja. S predelavo žindre in prodajo dosegamo dvojni uspeh, in sicer: nižajo stroške grodlju in preprečujemo hitrejšo rast nasipa, ki je skoraj že dosegel Javornik.

Z ukinitvijo kamnoloma Podmežaklo smo dosegli, da imamo v žlindri manjši odstotek magnezije in s tem zadovoljili pogojem prodaje cementarnam.

Proizvajamo dve vrsti žindre:

Kosovna: Na napravah za plavžem šteje 1 hladimo in predelujemo žlindro v kosovno za podjetja Termiko in Izolirko. Same naprave so pomanjkljive in se srečujemo z različnimi težavami, ker pri projektiranju ni bila rešena tehnološka pot.

Granulirana: Odkar so v Anho- vem dali v pogon rotacijsko peč ni problemov z vlago v granulirani žlindri in jo redno dobavljamo. Naš cilj mora biti ta, da bomo vso žlindro, ki jo dobimo kot stranski produkt, prodali in s tem še izboljšali finančni efekt dela plavžev.

Kamnolom Trebež in apnenca

K obratu plavžev spadata tudi omenjena dva oddelka. Z apnencami nimamo posebnih težav in pod takšnimi pogoji obratujeta v redu.

Pri kamnolomu Trebež so večje težave, ker nima naprav, ki bi morale biti tam postavljene. To je eden najbolj primitivnih oddelkov in mu posvečamo premalo pozornosti. Tu bomo morali začeti resno misliti, kako bomo izboljšali delo, kvaliteto dela in dvignili produktivnost na tako raven, da bo zadovoljevala odjemalca, to je jeklarjo.

Pogoji, pod katerimi delajo delavci, so takšni, da jih je težko primerjati s katerikoli mestom v Železarni. Dve leti se pogovarjamo o načrtih za garderobe in higienske prostore, toda nikamor se ne premakne. Delavci so izpostavljeni nemogočim vremenskim pogojem. Praktično nimajo prostora, da bi se lahko po napornem delu dostojno preoblekli in okopali ter obleko, če je mokra, posušili. Nikjer nimajo prostora, kjer bi lahko pomicali.

Tu bomo morali v kratkem času reči, ali bomo spremenili pogoje dela, ali pa obrat ukiniti. Dvomim, da bomo lahko še našli koga, ki bi bil voljan delati pod takšnimi pogoji. Po vseh teh velikih uspehih, ki so jih plavžarji in sodelavci v tehnološkem procesu dosegli, jim lahko le čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče tako napredovali.

dipl. inž. Lado Sketa

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJ

Železarstvo po svetu

DALJNI VZHOD

V tem delu Azije je čutili izredno pomanjkanje železarskih izdelkov. Železarn ni veliko, ker primanjkuje starega železa oziroma so odvisni od uvoza iz ZDA, od koder ga japonske železarske družbe ogromno uvažajo.

SEVERNA KOREJA

Ta država je četrta v Aziji po količini proizvedenega surovega jekla. Dežela ima precej zalog železove rude. Leta 1973 so v Severni Koreji proizvedli dva milijona ton surovega jekla. Največji proizvajalec je železarna Chogjin, ki so jo zgradili s sovjetsko pomočjo. Zdaj gradijo drugo integralno železarno, pri tem pa jim pomagajo japonske železarske družbe.

JUŽNA KOREJA

Tej državi primanjkuje železove rude in premoga za koksiranje. Vendar je z japonsko pomočjo zgradila moderno integralno železarno Pohang na vzhodni obali. V železarni obratuje plavž s koristno prostornostjo 1660 kubičnih metrov, dva 100 tonska kisikova konvertorja in razne valjarne. Letna proizvodna zmogljivost je milijon ton surovega jekla, do leta 1977 pa jo bodo povečali na 2,7 milijona ton.

TAIVAN

Na Taivanu nameravajo zgraditi integralno železarno v mestu Kaohsiung. Železarska družba China Steel Corporation je že prosila ameriško družbo USS Engineers and Consultants, da bi ji pri tem pomagala. Letna proizvodna zmogljivost nove železarni bo 1,5 milijona ton surovega jekla.

SINGAPŮR

Ta mala azijska država bi rada povečala proizvodnjo železarskih izdelkov. Državna železarska družba, ki je leta 1971 proizvedla 150.000 ton palčastega jekla, gradi v svoji železarni dve

novi električni peči, dve napravi za kontinuirno vlivanje jekla in novo valjarno. To bo povečalo proizvodno zmogljivost te železarn na 500.000 ton surovega jekla letno. Predvidevajo pa tudi izgradnjo valjarne za ladijsko pločevino, ki jo bodo realizirali z japonsko pomočjo.

INDIJA

V finančnem letu 1972/73 je Indija proizvedla 6,2 milijona ton surovega jekla, za finančno leto 1973/74 pa računajo na 7,1 milijona ton. Ta količina pa ne zadošča za domače potrebe, kajti kljub temu letno uvozijo še okrog 1,3 milijona ton železarskih izdelkov. Letne proizvodne zmogljivosti največjih indijskih železarn so naslednje: Bhilai 2,5 milijona ton, Tata 2,0, Rourkela 1,8, Durgapur 1,6 in Indian, Iron and Steel 1,0 milijona ton. Vse ostale manjše železarni pa proizvedejo skupaj približno 0,5 milijona ton surovega jekla letno.

V mestu Bokaro gradijo s pomočjo sovjetskih strokovnjakov nov železarski kompleks. V prvi fazi bo letna proizvodna zmogljivost 1,7 milijona ton, končna pa 4 milijone ton surovega jekla. Novi železarni pa nameravajo graditi še v kraju Vishokapatnam (država Andra Pradesh) in Vijayanagara (država Mysore). Vsaka od teh železarn bo imela letno proizvodno zmogljivost 2,8 milijona ton surovega jekla. Mini železarno s proizvodno zmogljivostjo 195.000 ton bodo zgradili v mestu Salem.

Indijski železarski strokovnjaki računajo, da bodo leta 1980 indijske železarn proizvedle skupaj 19 milijonov ton surovega jekla, leta 1985 pa 38 milijonov ton.

VELIKA BRITANIJA

Energetska kriza je prizadela mnogo britanskih železarn bolj kot so predvidevali. S skrajnimi naporii poskušajo britanske železarn izpolniti naročila, pa jim v celoti kljub prizadevanjem ne uspeva.

Pomanjkanje železarskih izdelkov sili železarske družbe po svetu, da bodo povečale svoje proizvodne zmogljivosti. Britanska železarska družba British Steel Corporation bo v prihodnjih letih porabila za povečanje proizvodnih zmogljivosti svojih

železarn 7,4 milijarde dolarjev. V prvi polovici leta 1973 so v Veliki Britaniji povečali proizvodnjo železarn za 11,1 odstotka.

Britanska železarska industrija je postala članica evropske skupnosti za premog in jeklo, kar je seveda prineslo določene spremembe. Železarska družba British Steel Corp. je imela v finančnem letu 1972/73 6,9 milijonov dolarjev dobička, leto prej pa 123 milijonov dolarjev izgube. Železarski strokovnjaki pa menijo, da bi bil dobiček lahko še večji, če ne bi bilo težav pri določevanju cene železarskih izdelkov.

Tako kot v ZDA so tudi Britanci spoznali, da je prihodnost železarske industrije v gradnji mini železarn z električnimi peči in napravami za kontinuirno vlivanje jekla. Zato bodo v bližnji prihodnosti zgradili več mini železarn, med njimi tudi mini železarno v Cardiffu, katere investicijski stroški bodo znašali 29,4 milijona dolarjev.

ŠPANIJA

Španija se je bliskovito dvignila med vidne proizvajalce železarskih izdelkov. Leta 1960 so proizvedli 1,9 milijona ton železarskih izdelkov, leta 1973 pa še preko 10 milijonov ton. Svojo proizvodnjo pa še naprej povečuje.

Večina španskega jekla pride iz mesta Aviles, kjer so tri največje španske železarn: Ensidera, ki proizvede 40,5 odstotkov celotne španske proizvodnje, Uninsa s 30,1 odstotki in Altos Hornos de Vizcaya s 26,7 odstotki. Ostale španske železarni pa proizvedejo le 2,7 odstotkov. V septembru 1973 sta se združili Ensidera in Uninsa, tako je nastala največja španska železarska družba.

Četrto integralno železarno bodo Španci zgradili na obali Sredozemskega morja. Malo železarno v Saguntu blizu Valencie bodo s pomočjo ameriške železarske družbe U.S. Steel Corp. razširili tako, da bo letno lahko proizvajala 6 milijonov ton surovega jekla. V Campo de Gibraltar bodo zgradili novo železarno, pri kateri bodo tako s tehnično kakor tudi finančno pomočjo sodelovale japonske železarske družbe.

Izmislite si kak opravke. Natanko pa opazuj, kje ti policisti spijo, kam hodijo, kdaj. Poskusite ugotoviti, kaj počno ves dan, jaz pa bom potlej iztuhlal, kako jih bom napadel...

»Policiste?« je začuden vzkliknila hči. Nejeverno je odmajevala z glavo in strmela v očeta, da bi ji namignil, če misli malo čudaki partizan to resno ali pa se le repenči. Tonči jo je napeto gledal, zato je v zadregi dodala. »Pa vas bo prišlo še več?«

»Nas je več ko dovolj,« je mirno odvrnil Tonči.

Potlej je na senu dolgo premišljal, zakaj je dekle tako bahavo zavrnilo. Kako bi jih bilo preveč? Le tako, če bi nenaadno napadel policiste. Za drzen, nenaaden napad ne potrebujejo več kot deset borcev. Še deset ne. To je že veliko. Pet, sedem. Največ sedem. Ampak to pa bi moralo biti zanesljivo, hitro. Drugače bodo bežali, da jih bo hudič vesel.

Gospodar se je že naslednje jutro odpravil v Belo. Nestrpno so ga čakali ves dan. Vrnil se je šele po mraku: »Nič posebnega nisem opazil. So v glavnem na postaji, tu in tam gre kdo po opravkih, zelo različno. Ob enih gredo na kosilo...«

»Koliko jih gre na kosilo,« je hlastno uprašal Tonči. In kam?

»Ja, skoraj vsi,« je v zadregi povedal kmet. Skušal se je domisliti, koliko jih je bilo. Jezno je odmahnil z glavo: »Pet ali osem, res nisem štel. Je to tako važno?«

»Pa še kako,« je povedal Tonči. Nagnil se je naprej, da je lahko z rokami še slikoviteje razlagal, kako poteka tak napad: »Če gredo vsi razen enega na kosilo, potem kaže usmeriti napad na te, oni lahko počaka. Če pa jih ostane več in bi se napadeni dalj časa branili, pritečejo ti s postaje na pomoč, upadejo v hrbet. Zaradi presenečenja se je treba zavarovati... Razumete, to vse spremeni. Vedeti bi moral natančno...«

»Bom šel pa še enkrat... ravno za kosilo,« je povedal kmet.

»Imate morebiti kakšno razglednico Bele?«

»Imamo,« je poskočila hči. Odbrzela je v gornjo sobo in se vrnila z razglednico. Dala mu jo je tako, da je še sama gledala. Ko je s prstom razlagala, kje je trgovina, gostilna, druge hiše, se je naslonila nanj.

Tonči je začutil trda prsa ob rami in nenaadoma ga je zanimalo vse, kar je bilo na sliki. Vse si je pustil po dvakrat razložiti. »Veste, vsaka malenkost je važna, vsak grm. Ko boste že tam, pogledjte, če bi se v tem grmu

pred gostilno lahko pritajil kak človek. Grm je videti precej velik.«

Gospodar je vse obljubil. Začel je kazati za napad tako vnebo, kot bi bil napad njegova zamisel. Na vse je bil pripravljen.

Starejša dva sta se izgovorila z opravki; v sobi je ostal sam z dekletom. Zdaj je že čutil, da mu ni vseeno, če je z njo sam. Burila ga je, zamišljal si je vse mogoče in postalo mu je čudno toplo.

»Boš upal napasti,« je uprašala. Tokrat že ne več izzivalno, ampak s strahom: »Lahko bi te kdo prej videl, pomeril in zadel. Ni bolje, da ste v teh hribih? Hranili vas bomo, napadajte pa ponoči, ko je manj verjetnosti, da koga zadene. Ni to bolje?«

Trmoglav je odkimal. Da bi pregnal nervozo, se je igral s puško. S tem si je dal opravka, da je lažje govoril. »Veš — kot sem slišal, Fanci ti je ime — ne morem tako. Od vsega začetka sem zraven. Nosil sem puške čez hribe, po dvanajset kilometrov, da smo jih skri. Ko so partizani avgusta enainštiridesetega napadli policijsko postajo v Zagorju, sem bil tudi zraven. Delal sem še pri rudniku, pa sem že imel puško in sem streljal. Razstrelil sem jim motor na separaciji. Delo je stalo, deset so jih pobrali in odgnali v taborišče. Pa sem šel v partizane. Nisem dobro zadel izdajalca, prepričan me je. Mamo (očeta nimam več) so z brati odgnali v taborišče. Tam jih mučijo. Karkoli že bo z mano, streljal bom! Moram streljati, da bo prej konec in bodo naše izpuštili.«

Videl je, kako je med njegovim pripovedovanjem postala otožna in žalostna. Zbežano je gledala po sobi, v tla in nekaj premišljala. Ko je končal svojo pripoved, je prišla k njemu. Ozrla se je k vratom. »Tale, za srečo, da te ne bo zadelo,« je rekla in ga poljubila na usta: »Strah me je zate. Ne veni, če bo pred tem še priložnost.«

Zdaj je bil zbežan. Nenaadejan poljub, o katerem je lahko le sanjal, ga je tako pretresel, da ga je zgrabilo ganotje. Zbal se je, da ga bodo polile solze, zato je raznežen prikimalval Fanci in ustajal. »Ne bom pozabil,« je rekel in se odpravil iz sobe.

Odbral si je prostor na senu in se zavlil v odejo. Zaspati ni mogel. Sama mu je dala poljub, ne da bi ji karkoli namignil! Res, za srečo, kot urok pred kroglo? Ni se mogel sprizniti s tem. Poljub je bil namenjen njemu: Tončiju, partizanu.

Saj je tudi ona tako mislila, je začel verjeti. Hitro je ugotovil, kako

je sam kljub vsej drznosti v boju pri dekletih plah: ne bi ji upal reči, naj mu da poljub. In da bi mu pomagala zadrege, je sama napravila, kar bi moral on. Dobra je, dobra, je odzvanjalo v njem. In še rada me ima. Kmalu se bo izkazalo, če me ima res rada?

Čakali so še tri dni, da ne bi bilo presumljivo, zakaj se gospodar tako pogosto mota po Beli. Posebej se, ker bodo po napadu skušali iskati vzroke, kje so dobili partizani tako dobro obvestilo, da so jih lahko presenetili.

Vtem pa se je Tonči že prepričal, da poljub ni bil urok. Že samo iz pogleda, Fancinega nasmeja je nedvoumno razbral, kako ji je kot partizanski komandir, ki se ne boji, posebej všeč. Opazoval jo je, kako se je srečevala tudi z drugimi. Bila je prijazna z njimi, tudi pošalila se je, le tako toplega pogleda ni naklonila nikomur drugemu.

Dobil je vse podatke, ki jih je želel in odločil se je za tvegan načrt: Deset policistov v vasi bo napadel z osmini partizani. Vse druge borbe bo postal v dve zasedi, ki naj se natančno ob dvanajstih pojavita ob cesti, prerežeta telefonske žice in zdržita prvi napad, če bi se kakšna skupina policistov slučajno pojavila na cesti. Da napade z osmini, se je odločil zato, ker ga je prišlo prav teh sedem borcev prositi naj ostane še komandir. Nanje se je tako tudi najbolj zanesel.

Načrta ni nikomur razložil, povedal je le, da bodo napadli policiste. Dežurnemu pa je naročil, naj četo zbudi ob dveh.

Verjetno je med vsemi sam najslabše spal. Pogosto se je zbujal in premišljalje so se mu kradli utrinki iz boja, ki ga je čakal. Vseeno se je počutil ob dveh zelo spočitega.

Bilo je precej hladno, mesec se je poslavljaj, Tonči pa je gledal borce, ki so drhteli v jutranjem mrazu. »Skrbno pregledajte še orožje, če imata nabojev v cevi, bombe. Pohod bo hiter in ne bo časa...«

»Kam gremo?« se je oglašil mlad, nestrpen borec, ki ga je negotovost hudo pekla.

»Vsak bo o pravem času zvedel, kaj je njegova naloga,« je ostro povedal Tonči.

Navzdol so skoraj tekli. Tonči je zlašal šušljanje, da bodo napadli avto ob cesti, drugi spet niso bili tega nmenja in so šepetali, da najbrž vlak, le da je za to precej pozno. Moralo se bo res posrečiti.

Počasneje so se spuščali proti vasi. Sprejel jih je divji, goltav lajež psov, ki so se trgali z verig.

»Kakor da brezbožen človek ne more biti dober in pošten,« razmišlja o nuninih besedah. Tale nuna je dobra. Ni kakor sestra Genovefa, ki ima v kuhinji prvo besedo in ki navadno samo nadzoruje druge nune. Vseeno pa sovraži rdeče. Ko bi spoznala Burjevčeva in poznala njuno dobroto, bi morda mislila drugače. Ali pa Gorčnika in njegovo poštenost! Pa tudi Grebenca. Morda bi potem sodila rdeče drugače? »Prav gotovo, če bi poslušala svojo vest.« Toda ali bi jo sploh še slišala, ker ji jo v cerkvi nenehno zasipajo z mržnjo do rdečih. Ali ni prejšnjo nedeljo v cerkvi sam slišal, kako je rotel duhovnik s prižnice vernike, naj bodo budni, ker satan še vedno seje med prostore, neuke in lahkoverne delavce rdečo pšenico za peklensko žetev, in jih hujska proti oblasti, ki je dana od boga, ter jih podpihuje s klevetami in sovraštvom do sedanjega ministrskega predsednika, največjega Slovence vseh časov, ki ga je Slovincem poslala milost božja ravno ob pravem času, da je zadušil sile pekla, ki so v letih po prevratu grozile Slovincem, da jih bodo potegnile za seboj v svoj rdeči vrtinec.

Med nevhvaležnim ljudstvom pa je kdaj pa kdaj še vedno slišati neizgovorljivo hudodelske besede, kakršne so »krvavi far«, ki niso samo najbolj hudodelske do največjega slovenskega voditelja vseh časov, marveč tudi hudodelsko žaljive in brezbožne do svete katoliške cerkve in posvečenega duhovniškega stanu, ki mu naš največji slovenski voditelj dr. Anton Korošec pripada. Krivijo ga za žrtve na Zaloški cesti, ki so jih ubili čuvarji reda in miru v državi in ki so same krive, kakor so krivi vsi, ki so korakali z rdečimi antikristi terjat nekakšno pravico.

Tako je pridigal pridigar in poleg dr. Korošca imenoval še prevzvišenega knezoškofa ljubljanske škofije dr. Antona Bonaventuro kot dva največja slovenska človeka vseh časov.

— Rdeča barva je barva pekla, — je pridigal, pa je bil sam Kristus na oltarni sliki oblečen v rdeči plašč, tako da so nekateri verniki pred to podobo povesili oči.

»Rdeča barva?« kakor takrat razmišlja Žef in se spominja, da mu je ob pridigaljevem preklestvu nad rdečo barvo prišel na misel ljudski rek: »Rdeča barva je barva ljubezni!« zdaj pa si ob misli na včerajšnjo demonstracijo pravi: »Rdeča barva je naša delavska barva.«

In prav proti tej rdeči barvi je pridigal tisti pridigar in netil sovraštvo in ljudeh, sovraštvo do delavcev, katerih edina pravica naj bi bila samo slepa pokorščina, ki jo terja od njih cerkev.

Da, tako je govoril, pa so bili v cerkvi tudi delavci, duhovnik pa jih je sodil in obsojal že vnaprej na pekel, če bodo poslušali rdečo

96

Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

antikristovsko pravico in ji sledili, namesto da bi opozoril na pekel ministrskega predsednika, duhovnika, ki je pozabil na božjo zapoved: Ne ubijaj!

Žef ve, da je na Zaloški cesti padlo trinajst delavcev v smrt pod orožnimi puškami. Te pa so poslali nadnje prav na zahtevo, največjega slovenskega voditelja vseh časov, takratnega prometnega ministra in katoliškega duhovnika dr. Korošca.

»Trinajst mrtvih?« se zgrozi Žef. »Za trinajst mrtvih bi moral biti ubijalec trinajstkrat sojen in obsojen po človeških in božjih postavah.«

Tako si pravi Žef, a kaj ko ve, da so v sedanjih časih posvetne, z njimi pa tudi, božje postavbe naperjene samo proti delavcem in kmetom.

»Zares ta svet je gnil in trhel. Moral se bo zrušiti.«

A sam od sebe se ne bo.

»Moral ga bomo porušiti,« rabi Žef besede, ki jih je slišal včeraj med demonstracijo.

Ta gniloba in trhllost niso hiše ne tovarne in vse tisto, kar so ustvarile človeške roke. Ta gniloba in trohnoba je v ljudeh, je v družbi.

»Družbo bo treba spremeniti.«

To pomenijo besede, ki so jih včeraj vzklikali.

»Družba pa so tisti, ki se za nas ne menijo.«

— V družbo se moraš povzpeti, če hočeš, da boš kaj, — se Žef spominja stričevih pisem, ko se je bahal, da se je »povzpел« v družbo in s tem mislil bogate in veljavne ljudi, ki odločajo in vladajo.

»Ubogi stric,« se Žef trpko nasmehe. Zdaj že mesece dolgo ve, v kakšni družbi je ostal stric.

Navadni ljudje-delavci, kmetje, brezposelna revščina in drugi reveži, med njimi celo šolani in nekateri izobraženi za bogate in imovite ljudi niso družba, ker niso, nekaj, ker so, nič.

In prav tisti, ki so, nekaj, so začetek gnilobe in trohnobe vsake družbe.

Zato bo potreben nenehen boj, dokler bo človeška družba označevala nosilce družbe z, nekaj, a druge z, nič.

V vseh časih so poizkušali, celo v času suženjstva.

Celo vera je to poizkušala, dokler ni postala oblast knezov in grofov.

In meščani so to poizkušali, ko jih je utesnjevala knežja in grofovska oblast, dokler je niso prerušili in tej oblasti napravili konec z revolucijo, pa so se sami povzpeli na oblast in pozabili na delavstvo, ki se je toliko zanje na barikadah revolucij.

A zdaj so časi, ko njihova oblast utesnjuje delavstvo in ga pritiska v njihovem stremeljenju po osvoboditvi.

Tega Žef še ne ve, a čuti, da je sedaj vrsta na delavstvu, da da svetu in družbi svoj obraz...

MATIJA JE VES OBUPAN zaradi gospodove pljučnice, Žefa pa ta hip skrbi samo to, kako se bo izgovoril v šoli, ker ga ni bilo k pouku.

Odbor vezistov je ustanovljen

Pred kratkim je bil ustanovljen področni odbor vezistov NOV za občini Radovljica in Jesenice z namenom, da združi vse veziste, ki so sodelovali v NOB na območju obeh občin, kakor tudi iz drugih krajev, ki žive sedaj na tem teritoriju.

Kar velikokrat prihaja do nesporazumov kdo je vezist in kdo ni, naj povemo, da se k tem vezim ne prišteva »kurirska veza«, zato pridejo v poštev tovariši — ce, ki so delali kot radiotelegrafisti, telefonisti, »linijaši«, šiferji, ali pa so bili referenti za zveze, kakor tudi neposredni sodelavci pri zvezah.

S pomočjo njih bo odbor zbiral dokumentacijsko gradivo o zvezah za republiško sekcijo vezistov NOV. Ker je o zvezah še zelo malo napisanega, je pa to področje za zgodovino NOV zelo pomembno, bo dokumentacijsko gradivo pozneje objavljeno v posebnih knjigi.

Zato področni odbor prosi vse tovariše — ce veziste, da se osebno zgledajo na občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, oziroma Radovljica, kjer bodo izpolnili evidenčni karton in bodo dobili nadaljnje informacije.

Odbor bo v kratkem organiziral tudi tovariško srečanje z vsemi, ki se bodo prijavili. Poskrbel bo, da bo srečanje prav tako tovariško kot je bilo nekoč. Skupaj bomo obujali spomine na že zamajljene, a težke čase iz NOB.

Področni odbor vezistov NOV
Jesenice in Radovljica.

Tomaž Iskra

Dežela bogov, filozofov, poetov
mornarjev in še kaj...

7

KRIZARJENJE MED OTOKI

Dve mladi Američanki molita svoje dolge bele noge na sonce, zvečita gumi in čakata, kot vsi ostali na odhod jahte, ki se bo zdaj, zdaj premaknila in zapustila pristanišče. Sploh nas pa obkrožajo sami Američani, le od kod so se vzeli, iz San Francisca, Los Angelesa, Miamijsa, kdo ve? Sirene tulijo, valovi tolčejo v plamec, veter se poigrava in nam mrši lase, motorji povzročajo tresenje ladje, ki se rahlo pozibava in nas sili v spanec.

Kmalu plujemo mimo otoka Salamina. Med tem otokom in celino se je nekaj dogajalo. Kaj že? Saj res, vodič nas opozori, tu so Grki v pomorski bitki premagali Perzijce, davno je že bilo, pravijo da 480 let p.n.št. Poglejmo, kako opisuje ta boj grški potopisec Herodot: »Pri Salaminu je bilo potopljenih veliko številov sovražnih ladij, ene so uničevali Atenci, druge Algineti. Grki so se borili v dobrem redu in strnjeno vrsti. Barbari (Perzijci) pa se niti niso uredili, vse kar so začeli, je bilo narobe, zato se jim ni moglo zgoditi drugače, kakor se jim je. Vendar so ta dan sami sebe prekašali, ker se je sleherni potrudil iz strahu pred Kserksom (perzijskim kraljem) misleč, da so kraljeve oči uprte vanj. V tej bitki je na strani Perzijcev, Medijcev in njih zaveznikov padlo veliko visokih gospodov, med njimi tudi admiral Aralignes sin Dareia in Kserkov brat. Grkov pa le malo. Kajti, ker so znali plavati, so se, ako jim je bila ladja potopljena in niso poginili od sovražnih rok, s plavanjem rešili na Salaminu. Barbari pa so večidel potonili, ker plavati niso znali. Največ ladij je šlo po zlu tam, kjer so se prednje obrnile v beg. Zakaj če so se tisti, ki so bili zadaj skušali s svojimi ladjami prerinuti mimo njih v

osprej, ker bi bili tudi oni radi pokazali kralju, kaj znajo, so se z njimi zaletavali in bežele...«

Mimogrede povedano v tem letu, torej 480 p.n.št., se je odigrala še ena borba s Perzijci. To je bila junaška borba in smrt Spartancev pri Termopilah, s kraljem Leonidom na čelu. Ta borba se uvršča med najslavnejša dejanja v vojni zgodovini vseh časov, ker so v njej prisotni vsi bistveni elementi junaštva: borba do zadnjega moža kljub gotovi smrti, fizična premoča nasprotnika, etična vrednost borbe za pravično stvar, vera v končno zmago domovine. No, šele bitka pri Salaminu je prevela odločitev v spopadu med Perzijci in Grki v korist Grkov.

Otoki in otočki, mimo katerih smo brželi so slikoviti, toda prav nič bolj, kot naši, dalmatinski. Zdelo se nam je le, da je vse skupaj svetleje in topleje. Kako tudi ne, saj smo na pravem mediteranu, z lepo, bujno vegetacijo in modrim morjem, ki je že vabil najstrašnejše vročerkneže v svoje nedrje.

Nedvomno je napravil prijeten vtis na vse obiskovalce majhen otok po imenu Idria, vsled ljubkega pristanišča, majhnimi slikovitimi hišicami iz devetnajstega stoletja in s trdnjavo ter topovi na vrhu hriba. V bližini te trdnjave je stal nekakšen mlin z velikimi vetrnicami, ki so bile nekoliko podobne holandskim, vseeno pa sem se ob pogledu na to svojevrstnost teh otoških krajev nehote spomnil na Cervantesovega Don Kihota in njegovega oproda Sančo Pansa. Tudi ambient sam je klical v spomin njune podvige, v okolici so se pasle ovce...

Idria, ta skalnat otoček je nekdanj služil kot trdnjava pred turskimi in gusarskimi vpadi. Na njem bi obiskovalec odkril še marsikaj zanimivega, toda spriču kratko odmerjenega časa, smo se kmalu odpravili na ladjo, kjer nas je čakalo kosilo (spet piščanci, da bi jih zlojedi...).

Vsi gremo po njihovi poti

Socialni zavod dr. Franceta Berglja na Jesenicah, ali zavetišče, kot mu pravimo v pogovoru, je svoje prve oskrbovance prejel že leta 1940.

Danes dom lahko sprejme največ 130 oskrbovancev. Prioriteto pri sprejemu imajo Jeseničani, ki jih je sedaj v domu 60, iz Radovljice jih je 30, iz Tržiča 17, Kranja 5, drugi pa so iz ostalih krajev Slovenije. Oskrbni dan je za pokretne 35, za varovance z delno nego in dieto 42 in za tiste s popolno nego, 59 din. Oskrbnino plačujejo oskrbovanci sami iz pokojnin ali njihovi svojci, včasih pa socialno skrbstvo delno ali v celoti. Vseh, ki se potegujejo za mesto v domu, ne morejo sprejeti. Največkrat morajo zavrniti prošnje za sprejem v bolniški oddelke, kjer so nepokretni. Nekaj lepih prostorov so že dobili z dozdavno v letu 1971, v teku pa je že gradnja nove stavbe, v kateri bo 46 garsonjer s 26, 27 in 32 kvadratnimi metri površine.

Upravnik doma Franci Merlak je našel nekaj težav, ki jih tarejo in ki bi jih radi čimprej odpavili. Sobe za oskrbovance morajo imeti tudi v kletnih prostorih in na podstrešju. Tudi skupnih prostorov nimajo — ustreznih garderob za slušabence ni, saj so vse prostore izkoristili za sobe. Zdaj je včasih tudi pet oskrbovancev v eni sobi, stremijo pa za tem, da bi bila največ dva. Želijo si, da bi sčasoma adaptirali tudi stari dom. Njihova velika želja pa je tudi, da bi z ozirom na to, da je v domu veliko nepokretnih, v starem domu dobili bolniško dvigalo, da bi te oskrbovance lahko spravili v jedilnico ali na teraso, česar zdaj ne morejo.

Veliko težav imajo s strešnicami. To je težko delo in zgodi se, da ženske po štirinajstih dneh ali enem mesecu zapuste službo. Kadar jih je treba nadomestiti, jim pomaga šola za zdravstvene delavce s tem, da pošlje v dom na prakso svoje učence. Nujno potrebujejo fizioterapevta, ki bi se načrtno ukvarjal z oskrbovanci, ki so potrebni take pomoči. Trenutno pa niti prostora ne bi imeli zanj.

Tiste oskrbovance, ki so sposobni, pa prosijo za pomoč pri raznih opravilih v domu — sušenju perila, likanju itd., da se zaposlijo in jim tako hitreje mine čas.

Po končanem pogovoru pri tovarišu upravniku sem sedem oskrbovancev prosila za nekaj besed.

Ivan JAZBEC je star 62 let, doma pa je iz Hranitnika. V jeseniški železarni je v valjarni žice delal kar 36 let.

Bil sem invalidsko upokojen. V dom sem prišel iz bolnišnice. Ne morem hoditi, nimam pa nobenega svojca, ki bi skrbel zame. Edino razvedrilo mi je, da berem. Delo in železarja, knjig pa ne. Rad bi gledal televizijo, pa me težko dajo na voziček, ker ne morem skriti nog.

Franc RATAJC je bil rojen v Trstu. Star je 79 let. V Železarni je na različnih delovnih mestih delal 34 let.

Žene nimam več, sin pa je na Švedskem in ne more skrbeti zame. V domu se kar dobro počutim. Zaradi slabih oči gledam televizijo in berem, kolikor zmorem, imam pa svoj radio in tako zvečer, kaj se dogaja po svetu. Če morem, komu kaj pomagam. Na poroko pa ne mislim več. Je velika sreča, dobiti dobro ženo.

Ang DOLENC je Jeseničanka, stara 73 let. Ko je prvič prišla na delo v Železarno, ji je bilo 14 let. V navjalski delala vse do svoje upokojitve leta 1952.

Jaz sem kar dobro pri močeh, le težkih stvari ne smem dvigati. Včasih sem za kurirko — grem v lekarno in še kam drugam. Vsak mesec imamo kakšno kulturno prireditev. Pri nas so bili že pevski zbori, poslušali smo recitacije, godbo na pihala, zmeraj nas obišče tudi dedek Mraz. Ker lahko hodim in grem na sprehode, mi sploh ni dolgčas.

Janez REGOVC je iz Rožne doline na Koroškem. Za seboj ima že 70 let. V Železarni je delal 9 let na gradbenem oddelku.

Nimam nikogar, ki bi bil lahko pri njem. Zelo rad berem — ITD, železarja. Glas, gledam televizijo, imam pa tudi svoj tranzistor. Rad hodim na sprehode, zato težko čakam, da bo spet toplo. Dolgčas mi je le pozimi, ko ne morem ven. S svojim sobnim tovaršem Alojzjem Zupanom se dobro razumem. Veseli me, da se še kdo zanima za nas.

Lojze PREŠEREN je bil pred 61. leti rojen v Gorici. V Železarni je delal na različnih delovnih mestih, najdalj v proizvodnji tanke pločvine, kjer se je tudi ponesrečil.

Moji nimajo možnosti, da bi me vzeli k sebi. Velikokrat me obiščejo. Če ne bi bilo teh obiskov, pa bi bilo zelo dolgčas. Rad bi več bral, pa nimam primernih ocal. Od leta 1972 ko me je prizadela kap, ne morem hoditi. Veliko poslušam radio, zanimam se za šport, posebno se za odbojko. Še zmeraj upam, da se bom pozdravil. Četudi težko, samo, da bi spet lahko hodil.

Ivana KOREN, mati jeseniškega prvoborca Ferda Korena, je stara

77 let. V Železarni je v zavijalni delala 9 let, njen mož pa v pocinkovalnici kar 42 let.

Obiskujejo me domači, za 8. marec, novo leto in druge praznike pa me obiščejo tudi člani Zveze borcev. Nimam železarja, pa bi ga tako rada brala, saj me zanima vse, kar se godi v Železarni. Tiste številke, ki pridejo v dom, takoj razgrabi. V vozičku, brez nog, ne morem pravi čas priti do njega. Zdaj tudi slabo vidim, in brez težav lahko berem le velike črke. Včasih pa sem pisala za Glas.

Tukaj sem štiri leta. Kljub obiskom bi bila veliko raje kje drugje. Hčerka nima prostora. Če bi dobila kje prazno sobo, bi že dobila kakšno žensko, da bi skrbela zame.

Marija GASPERIN je Jeseničanka in s 94. leti najstarejša oskrbovanka doma.

Ko sem bila pri močeh, sem pomagala gospodom, ki pa so pomrli vsi pred mano in noben ni poskrbel za mojo pokojnino. Oskrbnino zame plačuje občina.

Nobenega svojega nimam, še tiste prijateljice, ki sem jih imela tukaj, so že pomrle.

Brati ne morem več. Včasih zašijem še kakšen gumb. Prav nič ne vem, kaj se godi po svetu in me tudi ne zanima. Ne, na ženina pa ne mislim, pa čeprav bi se še kakšen našel, ki bi bil za to. Deset let sem že tukaj. S svojo sestanovalko Antonijo Polk se dobro razumem in mi ni hudega.

To je bilo nekaj besed sedmih stanovalk in stanovalec doma Fr. Berglja. Tudi nekaj vredih je bilo vmes. V domu je bilo tega dne 127 oskrbovancev — 127 usod. Jesen njihovega življenja v večini primerov ni vesela. Iz misli mi ne gre možak, ki ne more hoditi in nima nikogar, ki bi prišel k njemu in bi z nestrpnostjo čakal na njegov obisk — le časopis mu krajša ure; žena, ki je v vozičku pri vratih na teraso gledala v svet, in še toliko drugih. Mnogi med njimi brez bližnjih, ki bi

Občni zbor društva upokojencev v Žirovnici

V nedeljo, 10. marca, se je od 384 članov kolikor jih šteje organizacija, udeležilo obnega zbora 178 članov, tako, da je bila Osvaldova dvorana pretesna.

Poročilom predsednika, tajnika in blagajnika je sledila živahna razprava. Za tako številni zbor je bila škoda, ker se ga ni udeležil njen predsednik Jože Vidic, ki mu bolezen ni dovoljevala iz postelje.

Razprava po poročilih je potrdila težnjo dosedanjega odbora v veliko željo članov, da pridejo do svojega doma. V zadnjem letu se je ta želja izpolnila. Denarna pogodba z gostinstvo-turističnim podjetjem Gorenjka, dosedanjim lastnikom Zelenice, ali Osvaldovo gostilno, kakor jo domačini po zadnjem privatnem lastniku imenujejo, je podpisana, tako da je lastnik že Društvo upokojencev. Društvo mora Gorenjki plačati za to v devetih letih vsako leto po pet starih milijonov. Vmes pa bo seveda nujna večja adaptacija, s katero bo treba dom funkcionalno urediti. Želja in pobud je veliko, uresničje pa so le s širšo družbeno pomočjo. Večje pomoči je bilo doslej društvo deležno le po svoji upokojenski liniji, tako da je bil sploh možen prepis in vplačilo prvega obroka.

Pestra dejavnost društva upokojencev na Javorniku

Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela je na svojem rednem občnem zboru, ki je bil 15. februarja položilo obračun svojega plodnega dela v pretekli mandati dobi.

Iz poročil, podanih na občnem zboru, je bilo razvidno, da je dejavnost društva zelo razgibana in pestra, tako v pogledu organizacije, gospodarjenja, rekreacije in kulturne dejavnosti.

Vse naloge, ki si jih je društvo zadalo v času svojega poslovanja, od zadnjega občnega zbora, pa do sedaj, so bile uresničene. Za to gre zahvala in priznanje članom upravnega odbora društva in celotnemu članstvu, ki je prispevalo na ta ali oni način, da bi bilo delovnemu človeku v jeseni življenja lepo in prijetno!

Dan žena, 8. marec, je društvo proslavilo na lep in pristrčen način. Nepokretni žene — matere, 44 po številu, so člani odbora obiskali na domu in jim poklonili skromna darila. Za ostale žene pa je bila v domu upokojencev prirejena skromna pogostitev. Šolska mladina je z recitacijami in deklaracijami prispevala k pestrosti programa. Tudi pevski zbor DU je ubralo zapel nekaj pesmi v čast ženam — materam.

skrbeli zanje, eni s svojci, ki jih ne morejo vzeti k sebi in, žal, tudi s takimi domačimi, ki jih nečesto imeti pri sebi. Ob slovesu sem jim rekla nekaj toplih besed. Vsaj take so resnično hotele biti. Nobenemu niso bile odveč, čeprav sem jim bila tuja. Marsikdo od nas bi se moral kdaj ogledati pri njih. Le za pol ure morda, za kratek klepet. Tako hitreje mine čas. Saj, navsezadnje, mi vsi gremo po njihovi poti.

Upravi in njenim oskrbovancem, ki ne morejo hoditi, pa — da bi čimprej dobili bolniško dvigalo in da bi jim pri izpolnitvi njihove velike želje morda tudi Železarna priskočila na pomoč.

Dan žena tudi za upokojenke

Društvo upokojencev na Jesenicah oziroma komisija za rekreacijo, kulturo in oddihe je poskrbela letos za primerno počastitev dneva žena. Osmega marca, na dan žena, se je zbralo v domu upokojencev na Jesenicah kar 110 žena, katere je pozdravil in jim čestital k prazniku predsednik društva Janko Verdnik, o pomenu praznovanja dneva žena pri nas in v svetu pa jim je govoril predsednik komisije za rekreacijo, kulturo in oddihe. Sledil je kratek koncert pevskega zbora društva upokojencev Jesenice, ki je pod vodstvom Janeza Ponikvarja zapel nekaj prazniških prigrizkov.

Uvodnemu svečanemu delu je sledila prijetna zabava, med katero so bile žene lepo pogoščene in obdarjene. Zavrtle so se ob zvokih harmonike, prijetno kramljale in prepevale naše lepe narodne pesmi. Kot že dolgo ne, so donele tokrat lepe slovenske pesmi iz sto grl.

Hvaležne za tako prijetno praznovanje letošnjega praznika žena, pogostitev in obdaritev, so se jeseniške upokojenke poslavljale v poznih večernih urah. Očljubi, da bo prihodnje leto, ko bo dvorana povečana, možno sprejeti na praznik žena še več upokojenk, kar niso mogle verjeti.

Novice iz radovljiške občine

V sredo 13. marca je bila 64. seja obeh zborov občinske skupščine. Na dnevnem redu so bila odborniška vprašanja, potrditev statutarnega sklepa občine, sprejetje odloka o določitvi okolišev in števila delegatskih mest za zbor združenega dela občinske skupščine, sprejetje odloka o registraciji plovilnih objektov in varnostnih ukrepih na blejskem in bohinjskem jezeru in odloka o družbeni denarni pomoči socialno ogroženim občanom. Na seji so obravnavali poročilo o delu inšpekcijskih služb in poročilo o gradnji in financiranju šol. Sprejet je bil sklep o ustanovitvi doma starostnikov v Radovljici in sklep o pooblastitvi komunalnega gradbenega podjetja Grad z Bleda za opravljanje geodetskih storitev. Odborniki so izrekli soglasje k izvolitvi volilne komisije za volitve delegacij s področja kmetijstva in s področja obrti ter imenovali člane iniciativnega odbora za ustanovitev Titovega sklada, namestnika občinskega javnega tožilca in delegata za svet Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Na posvetu sekretarjev vseh organizacij ZK v občini, prejšnji četrtek 6. 3. je tekle razprava o idejno političnem usposabljanju novosprejetih članov ZK. Sklenili so v ta namen pripraviti več seminarjev. Na posvetu so se domenili o kadrovanju oz. določitvi štirih mladih komunistov za slušatelje srednje politične komisije pri CK ZKS. Glede na novo organiziranost ZK so se odločili, da bodo na Bledu in v Radovljici, kjer je več organizacij ZK, ustanovili krajevni svet ZK kot koordinacijski organ med osnovnimi organizacijami.

Občinski komite ZK je na seji 12. 3. pozitivno ocenil dosedanje priprave za volitve delegatov in aktivnost komunistov v pripravah za 3. konferenco ZKS. Na seji so proučili sklepe iz ocen predkongresnih priprav ter o izvedbi nove organiziranosti ZK v občini. Na osnovi predlogov s terena, so izrekli soglasje k ustanovitvi novih organizacij ZK in soglasno podprli kandidature Franca Popita za predsednika in Franca Šetince za sekretarja CK ZKS.

V četrtek 14. marca je bila tretja seja občinske konference ZK, ki so se je udeležili poleg članov konference tudi predstavniki vseh občinskih družbeno političnih organizacij. Obravnavali so ocene volilnih aktivnosti komunistov in sprejeli nadaljne naloge v izvedbi volilnih priprav. Pozitivno so ocenili celotno predkongresno dejavnost in razprave kongresnih gradiv. Razpravljali so tudi o predlogih kandidatov za člane vodilnih teles ZKS in ZKJ, ki bodo voljeni na bližnjih kongresih.

Za gradnjo novih osnovnih šol v Radovljici, na Bledu in v Bohinjski Bistrici ter za dograditev in obnovo šol v Lipnici in Lescah je bilo iz samoprispevkov občanov, prispevkov delovnih organizacij in občinske skupščine v petih letih do januarja 1974 zbrano 46.535.346,13 din. Za dograditev vseh šol s telovadnicami in šolo v Begunjah bo potrebno zbrati še 13.900.477 din. Zaradi dokončne realizacije programa izgradnje šol bodo morali razpisati ponovni referendum, da bi nadaljevali z zbiranjem sredstev.

Danes 15. marca ob 16. uri bo v sejni dvorani občinske skupščine sklepna kandidacijska konferenca, ki jo sklicuje predsednik OK SZDL Janez Varl. Na konferenci bodo poleg ocene celotne predvolilne politične dejavnosti in kadrovskega priprav v občini, sprejeli kandidatsko listo za 21 člansko delegacijo družbeno političnega zbora občinske skupščine. Razpravljali bodo tudi o možnih kandidatih za družbeno politični zbor skupščine SRS in zvezni zbor ter zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ.

Vaščani Zasipa so na svoji kandidacijski konferenci 4. marca izvolili 7-5 člansko delegacijo KS nato pa razpravljali o občinskem proračunu in pereh vprašanjih kraja. Zavzeli so se za večje razumevanje SOB pri komunalni gradnji, zlasti, da bi se čimprej asfaltiralo cesto z Bleda v Podhom in da bi dobila vas telefonsko zvezo z Bledom ter primerno trgovino, ki bi zadovoljila potrebe kraja.

V počastitev 8. marca — dneva žena je delavska univerza pripravila razstavo ilustracij akademke slikarke Lidije Osterc, ki so jo otvorili v nedeljo 10. marca ob 10. uri v graščinski dvorani v Radovljici. Ob otvoritvi so nastopili gojenci Glasbene šole Radovljica. Razstava bo odprta do 20. marca.

Krajevna skupnost Kamna gorica bo po sklepu zbora volilcev, ki je bil 7. marca, prihodnjo nedeljo sklicala posvet občanov o predlogu urbanističnega načrta. Na zboru so bili udeleženci odločno zoper dosedanje predlog načrta, ki predvideva v prihodnjih 25. letih gradnjo le 14 stanovanjskih hiš brez kakršnihkoli družbenih objektov. V zadnjih 4 letih so po dvajsetletnem zatišju v Kamni gorici zgradili 34 hiš.

Akcija zbiranja sredstev za obnovo Roblekovega doma na Begunščici, ki jo je koncem lanskega leta začelo Planinsko društvo Radovljica, je naletela na ugoden sprejem med prijatelji planin. Doslej so prispevali: KK SZDL Radovljica 500, KS Lesce 2.000, KS Radovljica 1.000, Plamen Kropa 1.000, Bolnišnica Begunje 500, Čufar Andrej iz Zgoše 500, Erman Ivan iz Rodin 200, Golčič Franc iz Radovljice 100 in Gostilna Avguštin iz Radovljice 100 din. Skupaj so do 1. marca zbrali 5.900 din. Planinci pričakujejo, da bodo omenjenim darovalcem sledili še drugi.

Izvršni odbor občinske konference SZDL je na razširjeni seji 15. marca določil možne kandidate za vodilna mesta v bodoči občinski skupščini. Možni kandidat za predsednika skupščine je inž. Polde Pernus, podpredsednik pa Ivan Cerkovnik. Za predsednika izvršnega sveta skupščine je kandidat Franc Podjed, za predsednika družbenopolitičnega zbora Ferdo Bem, za podpredsednika pa Pavle Tolar. Za predsednika zbora KS je predlagan Franc Jere, za predsednika zbora združenega dela inž. Jože Kapus in za podpredsednika Jože Maršol.

Po zaključnem računu krajevne skupnosti Radovljica je leta 1973. leta 1.102.456 din dohodkov in 712.106,20 din izdatkov. To dokazuje dobro gospodarjenje sveta KS, vendar pa še zdaleč ni mogel pokriti vseh potreb občanov. Prioritetna naloga v prihodnje bo izgradnja mrliške vežice ter ureditev nekaterih poti, razsvetljave in kanalizacije, zlasti v Predtrgu in Vrbnjah.

Akademski kipar in medaljer Stane Dremelj iz Radovljice je po uspešni razstavi svojih umetniških izdelkov v Prešernovi hiši v Kranju, tokrat gost razstavnega paviljona NOB v Tržiču. Razstavo njegovih medaljskih umetnin in torejvke so odprli v petek 8. marca s koncertom harfistke Pavle Uršičeve in bo na ogled do 2. aprila.

KRAJEVNA SKUPNOST JAVORNIK — KOROŠKA BELA razpisuje

prosto delovno mesto tajnika s polnim delovnim časom.

Kandidati morajo ustrezati naslednjim pogojem:

- da imajo izpolnjeno srednješolsko izobrazbo ali
- da imajo nepopolno srednješolsko izobrazbo z večletnimi izkušnjami na podobnih delovnih mestih,
- da imajo potrebne moralno politične kvalitete,
- da so dobri poznavalci razmer v krajevni skupnosti.

Osebnih dohodkov po dogovoru. Pismene prijave z vsemi potrebnimi podatki predložite osebnostno ali pošljite na gornji naslov.

Rok prijave je 10 dni po objavi razpisa.

O izidu razpisa bomo kandidate za razpisano delovno mesto pismeno obvestili v predpisanem roku.

VOLITVE 1974

V Železarni sprejete kandidacijske liste

V ponedeljek, 11. marca je bil v Železarni zaključen kandidacijski postopek za kandidate delegacij po TOZD in OSS. Kandidacijski zbori so bili izvedeni preko samoupravnih delovnih skupin in sicer z udeležbo kot nam to prikazuje tabela:

TOZD in OSS	Delovna skupina	Povpr. staž 1973	Glasoval za zaprto	%	Skupaj eviden-	delegacija	Delegat aka mesta
1. Talilnice	47	1065	763	74	30	11	4
2. Valjarne	35	961	773	84	36	11	3
3. Predelava	54	1099	891	86	31	11	4
4. VET	105	2000	1431	81	30	15	7
5. Skupne službe	29	1089	758	69	46	11	4
Skupaj	270	6214	4616	79	173	59	22

Vse delovne skupine po TOZD in v OSS so tako kot je to razvidno iz tabele potrdile kandidate za delegacije. Predlog kandidatov smo vam v Železarni že posredovali. Danes pa posredujemo že dokončne volilne liste kandidatov za delegacije v zboru združenega dela občinske skupščine Jesenice po posameznih TOZD in OSS:

TOZD TALILNICE (evidentiranih 30 kandidatov, enajstčlanska delegacija). Predlog kandidatov: 1. Anton Bohak, 2. Mirjam Jež, 3. Milena Meninger, 4. Marjan Mrak, 5. Božo Pančur, 6. Ostoja Panič, 7. Vinko Pfajfar, 8. Stanko Pristov, 9. Jože Ulčar, 10. Štefan Viner, 11. Henrik Zupan.

TOZD VALJARNE (evidentiranih 36 kandidatov, 11-članska delegacija) predlog kandidatov: 1. Zdravko Črv, 2. Matija Kajfež, 3. Franc Katrašnik, 4. Slavko Koselj, 5. Tomaž Kavčič, 6. Metka Kozlevčar, 7. Olga Smole, 8. Milan Skreblin, 9. Franc Šumec, 10. Dušan Udir, 11. Jože Vilman.

TOZD HLADNA PREDELAVA (evidentiranih 31 kandidatov, 11-članska delegacija) predlog kandidatov: 1. Pavel Gaser, 2. Cvetka Hribar, 3. Sonja Muhar, 4. Jože Mur, 5. Branko Pagon, 6. Sašo Piber, 7. Cvetko Praprotnik, 8. Dušan Prešeren, 9. Janez Ovsenik, 10. Stane Rev, 11. Danica Zgonc.

TOZD VET (evidentiranih 30 kandidatov, 15-članska delegacija) predlog kandidatov: 1. Marjan Ažman, 2. Marko Dolanc, 3. Štefan Grah, 4. Jože Košir, 5. Zdravko Košir, 6. Edo Kavčič, 7. Vitodrag Noč, 8. Zlatko Novak, 9. Pero Papič, 10. Jože Ravnik, 11. Leopold Ravnikar, 12. Franc Rebernik, 13. Jože Remar, 14. Vinko Rotar, 15. Marta Zupantič.

ORGANIZACIJE SKUPNE SLUŽBE (evidentiranih 46 kandidatov, 11-članska delegacija) predlog kandidatov: 1. Boris Bregant, 2. Franc Grilc, 3. Stane Gradišnik, 4. Valentin Jeršin, 5. Zoran Krejič, 6. Valentina Kernc, 7. Štefan Nemec, 8. Alojz Sodja, 9. Martin Sketa, 10. Mojca Tancer, 11. Mitja Zupan.

Delavski svet TOZD in OSS so na svojih sejah 8. marca izvolili volilne komisije in komisije za volilne imenike.

V ponedeljek, 11. marca pa je inž. Tone Varl sklical vse predsednike delavskih svetov TOZD in OSS na posvet, kjer so se dogovorili o številu volilšč v TOZD in OSS. Volišča po posameznih TOZD in OSS bodo:

TOZD Talilnice (5 volilšč):	
Plavž in vodstvo TOZD	273 volilcev
Martinarna	412 volilcev
Elektrojeklarna	177 volilcev
Livarna	102 volilcev
Samotarna	101 volilcev
skupaj	1065 volilcev

TOZD Valjarna (5 volilšč):	
Valjarna bluming — štekel in adjustaža bluming štekel	320 volilcev
Adjustaža štekel Javornik, vodstva TOZD in priprava dela	113 volilcev
Valjarna žice	148 volilcev
Valjarna debele pločevine (2400)	200 volilcev
Valjarna profilov	180 volilcev
skupaj	961 volilcev

TOZD Hladna predelava (5 volilšč):	
Hladna valjarna, žičarna, vodstva TOZD, priprava dela	532 volilcev
profilarna, obrat vratnih podbojev, brusilnica jeklovlek Javornik	118 volilcev
Jeklovlek Bela	138 volilcev
Elektrodni obrat	219 volilcev
Žebeljarna	92 volilcev
skupaj	1099 volilcev

TOZD VET (8 volilšč):	
Strojne delavnice, vodstva TOZD, skupne službe TOZD	313 volilcev
Strojno vzdrževanje Jesenice	278 volilcev
Elektro vzdrževanje Jesenice, RTA	249 volilcev
Delavci TOZD VET Javornik	239 volilcev
Delavci TOZD VET obrati Bela	114 volilcev
Gradbeno vzdrževanje	113 volilcev
Elektro toplotna energija, PIV	223 volilcev
Transport	371 volilcev
skupaj	2000 volilcev

Organizacija skupne službe (3 volilšča):	
TKR, energetsko gospodarstvo	247 volilcev
DEDP	173 volilcev
Skupne službe	669 volilcev
skupaj	1089 volilcev
skupaj Železarna	6214 volilcev

Koordinacijski odbor Železarni se je sestel v torek, 12. marca in analiziral potek kandidacijskih zborov in ugotovil, da so se le-ti izvajali po zakonih in predpisih. Na seji so se dogovorili tudi o enotni formulaciji zapisnikov in o samih pripravah na volitve, ki bodo 28. marca. Pri tem bodo določene težave s člani našega kolektiva, ki so trenutno na odsluženju vojaške obveze, ker kadrovska služba še ni prejela vseh naslovov vojnih pošt naših delavcev. Koordinacijski odbor je v tem tednu imel tudi sestanek s predsedniki volilnih komisij in komisij za imenike pri TOZD in OSS, na katerem so govorili o samem poteku volitev ter o propagandnem materialu in informiranosti volilcev.

Družbeni dogovor o razvoju vzgoje in izobraževanja

Skupna komisija republiškega in enotnega zbora delovnih skupnosti skupščine SR Slovenije, je predložila v javno razpravo osnutek resolucije o razvoju vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji, ki bo trajala do 15. marca. Razpravo o tem osnutku, so v ponedeljek 11. marca, sklicali občinska konferenca SZDL, občinski sindikalni svet in občinska konferenca ZMS Jesenice. Razprave se je udeležilo 37 predstavnikov s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti — posebej še vzgojno-izobraževalnih ustanov ter samoupravnih interesnih skupnosti. Uvodno razlago k obravnavanemu vprašanju je imela članica izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije Majda Poljanšek.

Osnutek resolucije o nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja, bo po sprejemu postal družbeni dogovor med delovnimi ljudmi za uspešno vsestransko rast mladine in stalno izpolnjevanje vseh zaposlenih. Dokument namreč opredeljuje vlogo vzgoje in izobraževanja glede na nove zahteve in možnosti samoupravnih socialističnih družb. Vzgoja in izobraževanje, sta poleg znanosti in kulture bistvena dejavnika razvoja socialistične družbe, v družbeni reprodukciji pa sta pravica in dolžnost, ki ju ni mogoče odtujiti delavcem in delovnim ljudem. Dokument obravnava vzgojno-izobraževalne smotre, ki temeljijo na osnovah marksizma kot filozofije, znanstvene teorije, ideologije in

prakse delavskega razreda. Opredejuje tudi temeljna načela vzgojno-izobraževalnega dela do družine, predšolske vzgoje, obvezne osnovne šole, posebno šolstvo in usmerjenega izobraževanja tako rednega kot ob delu, visokega šolstva do permanentnega izobraževanja ob delu. Posebej obravnava družbeno vlogo in usposabljanje učiteljev, pri doseganju večje učinkovitosti vzgojno-izobraževalnega dela ter vlogo in naloge znanstvenih in strokovnih služb v sistemu vzgoje in izobraževanja.

Sledila je zelo živahna in dovolj kvalitetna razprava v kateri so govorniki podprli osnutek resolucije in opozorili na nekatere stvari, ki so v osnutku premalo poudarjene.

Predvsem je bila poudarjena zahteva, da je potrebno v dokumentu dati večji poudarek delovni vzgoji in ustrezni vzgoji v pogledu priprav mlade generacije na splošni ljudski odpor. Prav tako so bili mnenja, da je nekaj stvari v pogledu usmerjanega izobraževanja (od poklicnih šol navzgor) potrebno bolj konkretizirati in opredeliti odgovornosti pri uresničevanju dokumenta. Govorniki so iz različnih aspektov utemeljevali pravilnost dokumenta in opozarjali na idejnopolično diferenciacijo v prosvetnih vrstah ter na številna druga odstopanja na področju vzgoje in izobraževanja predvsem v izvenšolskih sferah.

Čeprav so v razpravi zelo malo sodelovali prosvetni delavci, so bila v razpravi očitna zelo zavzeta in široko koncipirana razmišljanja o uresničevanju dokumenta v praksi, kar hkrati pomeni tudi popolno podporo osnutku resolucije o razvoju vzgoje in izobraževanja.

Ocena zbiralne akcije za spominski dom borcev in mladine v Kumrovcu in ureditev Kozjanskega

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice so pregledali in ocenili zbiralno akcijo za spominski dom borcev in mladine v Kumrovcu in bili soglasni:

— da je bila akcija pravočasno in uspešno izvršena v tistih gospodarskih in drugih temeljnih organizacijah združenega dela, kjer so družbeni delavci in vodstvo takoj in s poslušom za pomen te akcije pristopili k nalogi.

— da se je v ostalih organizacijah intenzivneje pristopilo k akciji po obisku članov odbora za Kumrovec.

— da mladina svoje zadolžitve ni opravila in da je potrebno predvideti dve centralni akciji v obliki prostovoljnega dela v občini in še posebej v Železarni.

— da je nujno opozoriti vse tiste organizacije na pomembnost te akcije, ki k nalogi še niso pristopile.

— da so bili najbolj prizadevni pionirji v osnovnih šolah in še posebej na šoli Tone Čufar, ki je bila prva v Sloveniji in Jugoslaviji v zbiranju starega papirja.

— da smo premajhno pozornost posvetili delovnim in drugim organizacijam, ki imajo sedež izven občine in so pri nas zbrana sredstva prikazana v drugi občini, ali pa celo k zbiranju niso pristopili.

— da zadnji pregled kaže, da smo zbrali 60 % predvidenih sredstev, če pa upoštevamo še zbrana sredstva dislociranih enot (Iskra na Blejski Dobravi, Planika v Zirovnici, železnica, pošta, radio itd.) pa smo presegli 70 % in

— da hokejski klub Jesenice ni izvršil svoje dogovorjene obljube, da bo namenil eno od tekem z Olimpijo kot prispevek za spominski dom v Kumrovcu.

Družbenopolitične organizacije pozivajo vse, ki svoje obveznosti do te pomembne politične družbene akcije še niso izvedle, da to storijo to čimprej.

Razširjena seja predsedstva ZKPO Jesenice

V torek, 12. marca, je predsednik Makra Rudi na razširjeno sejo predsedstva občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij Jesenice povabil tudi predsednike in tajnike kulturnih društev in organizacij. V obravnavo je predlagal uskladitev občnih zbora društev in organizacij ter programsko usmeritev kulturno prosvetne dejavnosti. Žal se kljub pomembnosti dnevnega reda seje ni udeležilo nekaj društev in organizacij.

Razprava o občnih zbora je opozorila na nujno prilagajanje o organiziranosti društev določilom nove ustave oziroma formiranja konferenc društev na osnovi delegatskega sistema, ki naj zamenjajo dosednje občne zbore. Predsedstvo bo v zvezi s tem pripravilo ustrezen predlog statutarnega sklepa, ki bo do sprejema novih društvenih statutarjev urejal samoupravno organiziranost društev in organizacij. S tem pa se seveda morajo spremeniti tudi odnosi in odgovornosti v smislu resničnih delegatskih razmerij tako znotraj društev — odsekov in sekcij do konference društva, kot društev do konference ZKPO.

V drugem delu je član izvršnega odbora občinske konference SZDL, Joža Varl govoril o bodoči programski usmerjenosti društev in organizacij, pri čemer je izhajal iz novih ustavnih določil in dokumentov, ki

so pripravljani za sedmi kongres ZKS in deseti kongres ZKJ. Izhajal je predvsem iz ustavnega določila, po katerem sta kultura in umetnost bistvena dejavnika nadaljnjega razvoja samoupravnih socialističnih društev.

Razprava, v kateri so sodelovali skoraj vsi navzoči, je opozorila na številne probleme, od materialnih (prostor, sredstva) do kadrovskih (strokovni kadri, organizatorji), ki jih bo potrebno premagovati, da bosta kultura in umetnost kot splošni družbeni vrednoti resnično postali bistveni sestavni del pravice človeka do dostojnega življenja. Govora je bilo tudi o številnih negativnih pojavih, ki spremljajo kulturni razvoj in o množični produkciji lažne kulture ter o različno ideološko obarvani zabavni produkciji. Nedvomno, pa je bilo rečeno, da samoupravno konstruiranje naše družbe ustvarja možnosti in obenem spodbuja uresničevanje takih odnosov, v katerih je ena bistvenih sestavin, prizadevanje za vedno večjo kulturno rast in napredek posameznika in družbe.

Ob sklepu seje so predlagali predsedstvu, da v mesecu maju organizira celodnevni seminar za vodstvene kadre v kulturnih društvih in organizacijah o vprašanju politike in nalog kulture ter umetnosti pri nadaljnjem razvoju našega samoupravnega socializma.

Beograjske žene na Jesenicah

V petek, 8. marca, je bilo na obisku na Jesenicah 36 predstavnic beograjskih žena. Bile so gostje občinske konference SZDL in Zveze mladine naše občine. Delovne in družbene organizacije Beograda vsako leto pripravijo nekajdnevni izlet za predstavnice žena in letos so izbrali Bled, ob tej priliki pa so želele obiskati tudi Jesenice.

V spremstvu naših predstavnikov so si ogledale Železarno, predvsem žebeljarno in elektrooddelek, kjer so večinoma zaposlene žene, s katerimi so se nato srečale tudi na večernem srečanju na Bledu. Izredno so bile navdušene nad razstavo gobelinov in pa nad koncertom ženskega pevskega zbora Jesenice v dvorani gledališča. Poleg tega so obiskale grob sekretarja Dragoljuba Milovanovića v Završnici, kamor so položile šopek nageljnov.

Zaradi gradnje hladne valjarne so na Belškem polju morali porušiti nekdanjo stanovanjsko hišo

Občni zbor tabornikov

V petek, 1. marca je bil v sejni sobi občinske skupščine redni letni občni zbor tabornikov Zveze tabornikov občine Jesenice. Občnega zbora se taborniki udeležujejo po delegatskem sistemu in je bil skoraj stodostotno obiskani. Po izvolitvi organov so začeli z delom.

Otvoritveni govor je imel predsednik Zveze tabornikov občine Jesenice Franc Merlak, ki je prebral tudi besedilo novega poslovnika, ki je bil soglasno sprejet. Temu so sledila

razna poročila posameznih odborov, o katerih so potem razpravljali. Skozi vsa poročila in razprave se je kot rdeča nit vlekle vprašanje pomanjkanja finančnih sredstev. Najsi jih še tako pametno obračajo, da na koncu iz njih dobijo tri ali štirikratno vrednost, jih je še vedno premalo za učinkovito aktivnost. Vedno se morajo omejevali le na najnujnejše. Tako na potovanju na eno velikih proslav, niso dobili brezplačno niti enolončnice. Od mladine

Štirideset let Planice

Kmalu bo minilo 100 let odkar je leta 1879 Norvežan Hammestweit postavil rojstno letnico smučarskemu skakalnemu športu, skočil je 23 metrov. Od tedaj dalje so gradili male, preproste smučarske skakalnice po dolini Telemarken. Slavni smučarski skakalec Nordheim je nekaj let pozneje pri skoku prek neke strme, visoke skale skočil celo 30 metrov. To so bili prvi smučarski skakalni rekordi. Švedi, Norvežani in Finci so bili nosilci prvih svetovnih smučarskih rekordov. Leta 1900 se je proslavil Norvežan Tandberg, ki se je pognal že 35,5 metrov daleč. Devet let pozneje, leta 1909 so morali iti Norvežani v Švico, kjer se je Smith približal petdesetim metrom. V Davosu je bila tedaj postavljena fantastična daljava 48 metrov.

Smučarske skakalnice, ki so dovoljevale rekordne daljave so se gradile v vseh pomembnih smučarskoturističnih krajih Evrope. Na prestolih prvakov, zmagovalcev in rekorderjev so se vrstila svetovno znana imena. Leta 1915 je Amundsen potegnil svetovni rekord na 54 metrov. Norvežan A. Haugen je leta 1925 v Ameriki skočil 61,5 metra. Leto dni pozneje je zabeleži na svetovnem smučarskem skakalnem nebu slavni, legendarni Sigmund Ruud, ki je držal svetovni rekord od leta 1926 do leta 1934 od 70 do 92 metrov. Tedaj, leta 1934, se je za skakalnicami na Norveškem, Ameriki, Davosu, Pontresini, Villarsu in v drugih državah, pojavila tudi mojstrovina inž. Stan-ka Bloudka pod Poncami v Planici. Sigmund in Birger Ruud, Andersen, še prav posebej pa Sepp Bradl, Gering, Tschannen, Tauno Luoro, Julio Kasaja, Walter Steiner, Manfred Wolf, Jiri Raška, Björn Wirkola, Henry Glaas, Lars Grini, naš Jože Slibar, Helmuth Recknagel in mnogi drugi, so v Planici, Pontedilegno, Oberstdorfu, Kulmu, Vikersundu in končno Ironwoodu, postavljali svetovne rekorde od planiškega, ki ga je leta 1936 postavil v Planici Sepp Bradl, do 165 metrov.

Rekordni dosežki, ki so jih postavili pred sto leti Hammestweit, 55 let pozneje Sepp Bradl in leta 1951 Tauno Luoro, ki se je približal fantastični daljavi 139 metrov so padali drug za drugim. Deset let pozneje, leta 1961 je naš Jože Slibar dosegel fantastično daljavo 141 metrov. Lovci na daljave Peter Stefančič (150 m), Walter Steiner (155 m), Björn Wirkola (160 m) in Manfred Wolf (165 m) so trenutno rekorderji Planice.

Smučarski skakalni strokovnjaki napovedujejo fantastične daljave preko 200 do 250 metrov. Pri doseganju teh daljav bo igrala brez dvoma veliko vlogo gradnja mamutskih skakalnic, velikank, pripravljenost in tehnika skakalcev, letalcev, vremenske prilike in brez dvoma tudi športna sreča.

Slovenci kot izrazito alpski narod in prvi smučarji v srednji Evropi (na Blokah in Trnovski planoti) vse od Valvasorja dalje nikoli nismo igrali podrejen vlogi v smučarskem športu. Na prvem jugoslovanskem državnem smučarskem prvenstvu leta 1921 v Bohinju, je postal Joža Pogačar naš prvi skakalni državni prvak, skočil je 9 metrov, s padcem pa je potegnil celo 13 metrov.

To je bil skromen začetek našega smučarskega skakalnega športa. Že na drugem državnem prvenstvu, prav tako v Bohinju, je Šubert dosegel daljavo 14,7 metra, leta 1924 se pojavi znova Joža Pogačar, ki je v Bohinju skočil 15 in pol metra, tri leta pozneje je naš prvi smučarski skakalni rekorder potegnil celo 25 metrov. Seleta leta 1930 je Bogi Sramel v Holmen Kollnu potegnil 33,5 metra, isti skakalec je naslednje leto preskočil daljavo 40 metrov. Na najvišji stopnici našega skakalnega športa so se pozneje pojavljali izmenoma Franc Palme (62 m), Tone Detman (55 m), Anton Novšak (89,5 m), dokler se leta 1941 ne pojavi Rudi Finžgar s 95 metri, za njim pa enkratni Janez Pold, ki je leta 1950 skočil 114 metrov, s padcem pa je potegnil celo 120 metrov. Leta 1950 je Rudi Finžgar v Oberstdorfu dosegel fantastično daljavo 135 metrov. Končno znamko našega skakalnega športa pa je dosegel leta 1969 v Planici Peter Stefančič, ko je skočil 150 metrov.

Velikanka v Planici je pripravljena! Smučarski skakalci, letalci iz vsega sveta se bodo te dni zbrali v Planici. Pod Poncami bodo skušali doseči nove fantastične daljave. Zbrala se bo svetovna skakalna elita, letalci — lovci na daljave. Ker so se svetovni rekordi dosegali v Planici vse od leta 1934 dalje in prav v Planici je Sepp Bradl leta 1936 prvič na svetu preskočil sto metrov, smo prepričani, da bo Planica tudi letos, po štiridesetih letih (1934—1974) zabeležila v vsem svojem sijaju.

Planica je namreč samo ena, velikanka s številnimi najvišjimi dosežki od leta 1934 do danes. Njenega slovesa ni mogla zasenčiti velikanka v Pontedilegno, niti ne ona v Kulmu ali Oberstdorfu in jo ne bo tudi ona v Vikersundu ali celo nova velikanka v Ironwoodu.

Praznik Planice nikakor ni samo praznik naših skakalcev, letalcev, praznik Planice je praznik slovenskega in jugoslovanskih narodov, praznik Planice je praznik vsega športnega sveta.

Vabilo na koncert

Pihalni orkester Jeseniških železarjev in vokalni oktet DPD Svobode France Prešeren Žirovnica — Breznica, vabita vse Jeseničane in okoličane na

VEČER VEDRIH MELODIJ,

ki bo v petek, 22. marca ob 19.30 v gledališču Tone Čufar na Jesenicah z naslednjim programom:

1. A. den Arend: Baročna suita
2. E. Denenfbongr — Italijanska uvertura
3. Nastop OKTETA DPD Svobode F. Prešeren Žirovnica — Breznica pod vodstvom Marijana Jemca
4. G. Boedijn — Trije plesi
5. L. Benatzki — Pri belem konjičku
6. Nastop OKTETA DPD Svobode F. Prešeren Žirovnica — Breznica
7. H. Walters — Ameriška ljudska suita
8. M. Leemann — Mixed pichles

To bo drugi koncert pihalnega orkestra v letu ko slavi 100-letnico delovanja godb na Jesenicah.

V prvi skladbi vam orkester predstavlja melodije plesnega značaja iz 18. stoletja. To je tako imenovana dvorna plesna glasba, ki so jo izvajali na raznih sprejemih na kraljevih dvorih. Druga skladba nas popelje v svet uverture, napisal jo je v zelo živahnem ritmu skladatelj E. Denenfbongr v 19. stoletju in jo imenoval Italijanska. V tretji skladbi bomo slišali tri plesne raznih narodov in sicer živahen španski ples, drugi je kubanski ples imenovan halanera in tretji južnoameriški ples v zelo izrazitem ritmu passo — dobea. V naslednji skladbi se preselimo v svet operet. Slišali bomo splet vedrih melodij zelo znane operete Pri belem konjičku, ki so jo pred leti z uspehom izvajali naši gledališčniki. Sledila bo Ameriška ljudska suita, ki predstavlja slikovito tapiserijo narodnih motivov juga, vzhoda in zahoda. Za zaključek pa je orkester pripravil prijetno skladbo v modernejšem ritmu, ki se od začetka do konca stopnjuje do finala, ki se konča v ritmu boogie. Vse skladbe bo dirigiral Rado Kleč.

Vmes bo nastopil vokalni oktet DPD Svobode France Prešeren Žirovnica — Breznica, ki ga zelo uspešno vodi zborovodja Marjan Jemc. Na sporedu ima slovenske pesmi in pesmi drugih narodov.

Za obisk se vam zahvaljujejo godbeniki in pevci!

je težko kaj zahtevati, če ji ne nudiš vsaj nekaj materialnih ugodnosti. To ni zavržen denar, mladi bodo postali v nekaj letih zreli člani naše družbe in kar jim bo sedanjost nudila, bodo z leti vračali.

Sprejeli so program dela za v bodoče, ki obsega poleg že tradicionalnih akcij tabornikov, ki se vsakoletno ponavljajo, še take, ki se pojavljajo ob različnih priložnostih. Seznam je dolg in bodo morali čez leto pridno delati, seveda pa je precej tega odvisno od že omenjenega finančnega stanja. Vsekakor so taborniki občine Jesenice med najaktivnejšimi organizacijami in služijo več pozornosti. Tov. Ambrožič je kot gost ZZZB NOV dejal, da je zares čudno, kako ima organizacija s toliko člani tako malo možnosti, posebno še ker ima pomembno nalogo tudi pri vzgoji in pripravi za splošni ljudski odpor. Vsekakor bo treba najti še sredstva. Predstavniki planinskega društva Jesenice tov. Fon je v razpravi poudaril podobnost obeh organizacij in skupno nalogo pri varovanju narave. Taborniki so bili prisotnosti gostov zelo veseli, saj so s tem pokazali zanimanje za njihovo delo.

Posebno področje dejavnosti v prihodnje bo propaganda. Delovanje organizacije je skrito v naravi. Nekateri ljudje celo sprašujejo, če sploh še obstajajo taborniki. Potrebno bi bilo prikazati širšemu krogu ljudi njihovo dejavnost, pomen organizacije in koristi za mladi rod pri njihovi vsestranski vzgoji, če so vključeni v organizacijo in drugo.

Po volitvah novih izvršnih in nadzornih organov so podelili še nagrade in priznanja od najstarejših do najmlajših članov ter predlagali za odlikovanja nekatere najzaslužnejše Zvezi tabornikov Slovenije. Splošno mnenje, ki je vladalo med odhajajočimi, je bilo, da je občni zbor uspel in da bodo tudi v tem letu lahko veliko naredili in napredovali.

Planica 1934 — Bürger Ruud — 92 metrov

Popravek

V zahvali Ivana Gašperina v devetih številki Železarja, velja zahvala sosedu tov. Baumanu in ne Bahunu, kot je bilo pomotoma napisano.

OBVESTILO PREBIVALCEM KOROŠKE BELE, JAVORNIKA, POTOKOV, JAVORNIŠKEGA ROVTA IN VSEM DRUGIM, KI IMAJO GROBOVE NA POKOPALIŠČU KOROŠKA BELA

Leta 1961 je občinska skupščina Jesenice na svoji 48. seji sprejela sklep o opustitvi pokopališča na Koroški Beli, z dne 1. 6. 1961. Po zakonskih predpisih je potrebna desetletna doba mirovanja, da se prostor opuščene pokopališča lahko uporabi v druge namene. Strokovni načrtovalci urbanistične ureditve Koroške Bele so upoštevali mnenje prebivalcev in predvideli, da se prostor pokopališča preuredi v spominski park, ki bo imenovan PARK TALCEV.

V letošnjem letu bomo na izgradnji parka talcev opravili dela I. faze in zasačili drevje.

V zvezi s tem naprošamo vse lastnike grobov, da opravijo prekope svojcev do najkasneje 25. aprila 1974. Do tega časa naj odstranijo tudi vrednejši material.

Po tem terminu bomo zemljiške izravnali. Za sodelovanje se najlepše zahvaljujemo.

GRADBENI ODBOR
ZA IZGRADNJO PARKA TALCEV NA
KOROŠKI BELI

RAZPIS

Balinarski klub Jesenice razpisuje prosto honorarno delovno mesto vzdrževalca igrišč na balnišču v Bazi.

Nastop in pogoji vzdrževanja po dogovoru.

Prosimo vse upokojence, ki imajo veselje za tovrstno delo in so ga voljni sprejeti, naj se zgleda od 15. do 20. marca, od 15.30 do 18. ure v Bazi pri tov. Dorniku ali tov. Puleu.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

16. marca amer. film STO TEŽAV STANLIJA IN OLIIJA, v gl. vlogi Stan Laurel in Oliver Hardy, ob 15. uri.

16. in 17. marca amer. CS barvni film ZGODBA Z ZAHODNE STRANI, v režiji Robert Wise, v gl. vlogi Nathalie Wood, ob 17. in 19.30

18. in 19. marca amer. CS barvni film PUSTOLOVCI, v režiji Lewis Lilbert, v gl. vlogi Bekim Fehmiu, ob 17. in 20. uri.

20. marca ital.-nem. barvni film DNEVI GROZE, v režiji Tonino Valeri, v gl. vlogi Gulliano Gemma, ob 17. in 19. uri.

21. marca zaprto!

22. marca jug. barvni film FAZANOVO POPOLDNE, v režiji Marijan Arhanc, v gl. vlogi Rade Serbedžija, ob 17. in 19. uri.

23. marca amer. CS barvni film DETEKTIV, v režiji Alan Pacula, v gl. vlogi Jane Fonda, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

16. in 17. marca amer. CS barvni film PUSTOLOVCI, ob 17. in 20. uri.

17. marca amer. film STO TEŽAV STANLIJA IN OLIIJA, ob 10. uri.

18. in 19. marca amer. CS barvni film ZGODBA Z ZAHODNE STRANI, ob 18. in 20.30 uri.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi najine drage mame in babice

AMALIJE RUTAR

se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, darovali cvetje in sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se dr. Sajevcu za zdravljenje in vsem prijateljem za izkazano pomoč v času njene bolezni. Posebno zahvalno izrekamo družinam Stenovec, Rakoše in Peternel za nesebično pomoč v vseh težkih trenutkih. Iskrena hvala vsem za vse, kar ste dobrega storili v življenju naši nezabni mami in počastili njen spomin.

Zaluoja sinova Srečko in Rado z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta

ANTONA PETELIN

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, znancem ter darovalcem cvetja in vsem, ki so sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujem zdravniku dr. Tancarju in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za vso skrb.

Zahvaljujemo se društvu upokojencev in ZB iz Žirovnice, postaji Milice na Jesenicah ter godbenikom iz Hrušice in pevcem iz Žirovnice za ganljive žalostinke.

Zahvaljujemo se še Jožu Revu in Antonu Županu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: žena Marija, hčerke Francka, Cvetka in Dragica z družinami ter ostalo sorodstvo

20. marca zaprto!

21. marca span. CS barvni film MOLČEČI ŠERIF, ob 18. in 20. uri.

22. marca ital.-nem. barvni film DNEVI GROZE, ob 18. in 20. uri.

23. marca amer. barvni film ENA JE OSAMLJENA ŠTEVILKA, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

16. marca angl. barvni film RDECI BARON.

17. marca span. CS barvni film MOLČEČI ŠERIF.

20. marca amer. CS barvni film PUSTOLOVCI.

21. marca ital.-nem. barvni film DNEVI GROZE.

23. marca amer. CS barvni film ZGODBA Z ZAHODNE STRANI.

Gledališče

DPD SVOBODA FRANCE MENCINGER JAVORNIK—KOR. BELA

SOBOTA, 16. marca ob 19. uri v dvorani delavskega doma na Javorniku premiera Čufarjeve igre v štirih dejanjih LJUBEZEN V KLETI, v režiji Janeza Kejžarja.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi mojega dragega moža

PAVLA BALOHA

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, ki so mi tako nesebično pomagali, gasilec, pevec, darovalcem vencev in cvetja in vsem govornikom, ki so se od njega poslovili ob odprtem grobu.

Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI: žena Minka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega moža

PETRA KOVAČIČ

se iskreno zahvaljujem sindikatu železarne Jesenice, vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so mi v težkih urah pomagali, izrazili sožalje, podarili vence in cvetje ter ga spremlili na njegovo zadnjo pot. Posebno zahvalo sem dolžna poštvalnemu zdravniku dr. Bahunu in patronažni sestri Anici Bajt, ki sta vedno prišla na pomoč v njegovi dolgotrajni bolezni. Se enkrat iskrena hvala vsem.

Zaluoja žena Urška

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage tete

MARIJANE KIKELJ

se toplo zahvaljujem vsem prijateljem in znancem za pomoč in tolažbo. Iskrena hvala vsem dobrim sosedom za izkazano pozornost in poklonjeni venei. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Rojčevi za zdravljenje naše ljube tete.

Prav tako se zahvaljujem družini Kastelic in Obid za vso pomoč v teh dneh.

Iz srca smo hvaležni vsem darovalcem prekrasnega cvetja in vsem, ki so počastili njen spomin ter jo spremlili na njeni zadnji poti. Hvala tudi pevcem za poslovilne pesmi.

Se enkrat hvala prav vsem in vsakemu posebej, ki so nam stali ob strani v teh težkih dneh.

ŽALUJOČI: Miloš Potočnik z družino, Milica Kovač z družino in njeni sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre mame

JOŽEFE BEGUŠ

se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz obratov VEN in SEOP, ki so nam v težkih dnevih izrazili sožalje, sočustvovali z nami in počastili mamo s tolikim cvetjem in venci. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku dr. Jožu Jensterlu, ki nam jo je dolga leta ohranjal in bedel nad njenim zdravjem. Lepa hvala tudi za ves trud dr. Andolšku in vsemu strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice.

Prav tako se zahvaljujem vsem sosedom za nesebično pomoč v dneh težke izgube.

ŽALUJOČI: hčerka Liza, sinova Vinko in Jože z družinami in ostalo sorodstvo

Izreden zaključek hokejske sezone

Niti najbolj optimistični privrženci jeseniškega hokeja si ob začetku letošnje sezone niso mislili, da bodo naši hokejisti osvojili prav vse domače naslove. Prav to se je zgodilo, sam zaključek sezone pa je bil, pravem pomenu besede, izreden.

Po osvojitvi sedemnajstega naslova državnih prvakov sta pred jesenskimi hokejisti ostali neodigrani še dve finalni tekmi za jugoslovanski pokal z ljubljansko Olimpijo. Tekmi sta bili zelo pomembni za obe moštvi, posebej se za Olimpijo, ki bi z morebitno osvojitvijo jugoslovanskega pokala delno popravila neuspeh v državnem prvenstvu. Ljubljanski hokejisti so v domačem tisku celo napovedovali, da bodo v pokalu dokazali, da so boljši od državnih prvakov. Nekateri igralci Olimpije so šli celo tako daleč, da so izjavljali, da je bilo dosti boja za zeleno mizo in da so si prav oni izbrali ledeno ploskev, na kateri bodo dokazali svojo premoč.

Naši fantje pa so že v prvi tekmi v Ljubljani pokopali vse njihove upe, saj so jih premagali z 10:7 (1:1, 8:4, 1:2). Takoj v začetku so zagospodarili na ledu, zaigrali hitro, povezano in točno in že po nekaj minutah je bilo moč videti, da jim domačini ne bodo kos. Toda kljub temu, da so skoraj ves čas igrali pred Albrehtovimi vrati, je vratar Olimpije z zelo dobrimi intervencijami preprečeval, da bi povedli. V prvih petnajstih minutah so imeli štiri, stoodstotne priložnosti, ki pa jih niso izkoristili. Na zadetek smo tako čakali polnih sedemnajst minut, ko je Poljanšek, po izredno natančni podaji Felca, efektno premagal nemočnega Albrehta. Veselje v jeseniškem taboru ni trajalo dolgo. V zadnji minuti tega dela je Svetlin izkoristil nepazljivost naše obrambe in izenačil rezultat.

Nadaljevanje je spet prineslo premoč Jeseničanov, ki so končno postali tudi učinkovitejši in v tej tretjini dosegli kar osem zadetkov. Ko so v obrambi zaigrali bolj odprto, so domačini to izkoristili in štirikrat zadeli Knezovo mrežo.

Visoko vodstvo po končani drugi tretjini je že kazalo, da se državni prvaki bližajo dvojni kroni v domačem tekmovalju. Zadnji del tekme je bil le še formalnost. Kljub temu, da se je končal z 2:1 v korist domačinov, so naši pokazali boljšo in nevernejšo igro.

Uspeh je bil popoln, osrednja figura tega derbija pa je bil Albin Felc.

ki je zaigral kot v najboljših dneh. Dosegel je en zadetek ter pri treh pomagal tovarišem kot zadnji podajalec. Toda to ni bilo vse. Priljubljeni Bine je s svojo značilno duhovito igro spravljal v obup domačo obrambo. Nič kolikokrat se je le z njemu lastnimi preigravanji kot oster klin zabijal v Olimpijine vrste ter svoje mojstrske akcije zaključeval z odličnimi in nadvse uporabnimi podajami pred vrati Albrehta. Čeprav so vsi igralci Jesenic igrali zelo dobro, pa igra Felca zasluži najvišjo možno oceno. Pri tem pa moramo omeniti še Mlakarja, Poljanška in Iva Jana, ki so se posebej izkazali.

Zadetke na tej tekmi so za naše dosegli: Mlakar, Poljanšek in T. Košir po 2 ter Felc, Jug, F. Smolej in R. Smolej po enega.

Pred približno 5000 gledalci se je povratno finalno srečanje na Jesenicah začelo s kratko poslovnico svedčanostjo od dolgoletnega igralca Jesenic in državne reprezentance Francija Smoleja. Kapetan HK Jesenic se je odločil za slovo od hokeja prav ob zaključku najuspešnejše sezone našega hokeja, ki mu je ostal zvest polnih 21 let. V tem času je s svojo ekipo osvojil štirinajst naslovov državnih prvakov ter skoraj petnajst let nastopal v državni reprezentanci. Smolejevo slovo od igranja je bilo izredno težko, kar so pokazale tudi solze na obrazu tega prekaljenega in vzornega športnika, ki bo ostal mlajšim generacijam za vzor, kakšen naj bi bil resnični športnik in hokejist.

Tudi v povratnem srečanju so državni prvaki zaigrali zelo dobro in navdušili številno občinstvo. Prvih štirideset minut je minilo v njihovi veliki premoči, ki pa je bila izražena s premalo zadetki. Tudi tokrat so imeli veliko priložnosti, ki pa so ostale neizkoriščene.

Ko je bilo videti, da je njihova zmaga pri rezultatu 4:1 že zagotovljena, so v zadnji tretjini zaigrali precej nepazljivo in tako so gostje v nekaj minutah zmanjšali njihovo vodstvo na 4:3. To je bil znak, da so domačini spet uredili svoje vrste, dosegli še dva zadetka ter s prepričljivo in zaslužno zmago zaključili letošnjo sezono.

Po končani tekmi je predstavnik Hokejske zveze Jugoslavije, Janko Vidic, predal kapetanu Smoleju pokala za osvojen sedemnajsti zvezdico v jugoslovanski pokal.

Zadetke za Jesenice so dosegli: Poljanšek, Mlakar, Felc, Škerjanc, R. Smolej in T. Košir.

Sankanje

Prvenstvo Slovenskih železarn

Čeprav vreme tako prirediteljem kot izvajalcem letošnjega prvenstva Slovenskih železarn v sankanju ni bilo naklonjeno, je članom sankarskega kluba SD Jesenice le uspelo dobro pripraviti 650 metrov dolgo tekmovalno progo Podmežakljo. Brez predstavnikov železarne Ravne in Verige Lesce, ki imata dobre sankarce, TOVIL Ljubljana in Žične Celje, se je v soboto, 9. marca, prijavilo starterjev 33 tekmovalcev in tekmovalcev iz železarne Jesenice, Plamena Kroppe in železarne Štore. Vsi udeleženci so progo prevozili dvakrat, prvenstvo pa je bilo posamežno in ekipno.

REZULTATI POSAMEZNO:
Ženske (skupno 7): 1. Milena Neuman — 2.22,0. 2. Mara Jasenc — 2.26,7. 3. Alma Pristov — 2.28,3. 4.

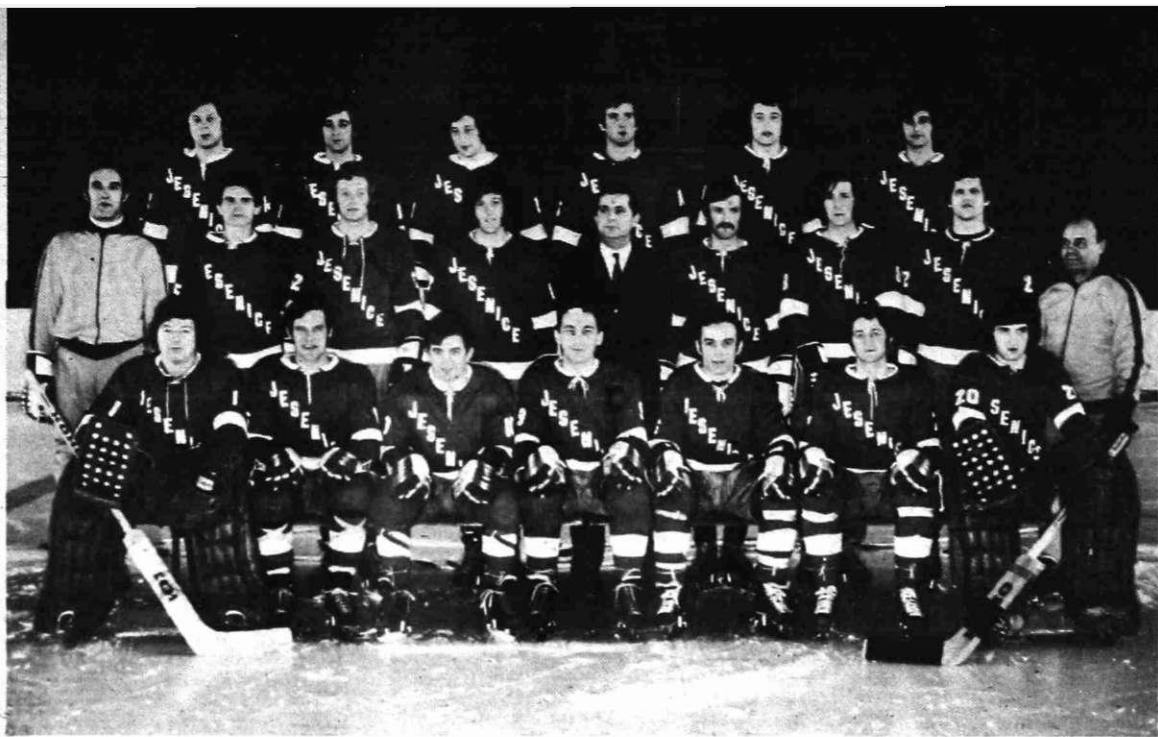
Marica Rotar — 2.30,1. 5. Regina Kocjančič — 2.37,8 (vse železarna Jesenice, najboljše čas v eni vožnji je v drugem teku dosegla Mara Jasenc s časom 1.07,8).

Moški nad 35 let (skupno 11): 1. Stane Horvat — 1.43,3. 2. Drago Dokl — 1.48,3. 3. Janez Smolej — 1.51,9. 4. Marjan Burnik — 1.52,6 (vsi 1. ekipa železarne Jesenice). 5. Albin Triplat — 1.56,6 (železarna Jesenice II). 6. Albin Kordež — 2.04,3. Plamen Kropa (najboljši čas v eni vožnji je v 1. teku dosegel Stane Horvat s časom 0.51,3).

Moški do 35 let (skupno 15): 1. Jože Divjak — 1.52,1. 2. Stanko Klinar — 1.56,4. 3. Tomaž Rabič — 1.57,5 (vsi 1. ekipa železarne Jesenice). 4. Franc Kavčič — 1.57,8 — železarna Štore. 5. Franc Šolar — 2.04,2. 6. Pavel Noč — 2.07,0 (oba 2. ekipa železarne Jesenice). 7. Henrik Spreitzer — 2.11,9 — železarna Štore. 8. Janko Bertonec — 2.12,2 — Plamen Kropa (najboljši čas v eni vožnji je v 1. teku dosegel Jože Divjak s časom 0.55,9).

REZULTATI EKIPNO:
Ženske: 1. železarna Jesenice I — 4.48,7 (Neuman-Jasenc). 2. železarna Jesenice III — 4.58,4.

Franc Pesjak

Moštvo HK Jesenice — sedemnajstkratni državni prvak

Prvak se predstavi

Po zadnji prvenstveni tekmi državnega hokejskega prvenstva so igralci 17. državnega prvaka za železarja povedali nekaj besed o prvenstvu, prekinjeni tekmi v Ljubljani, o svoji igri, odnosih med našima najboljšima kluboma in o gledalcih.

Rudi Knez (rojen 21. 9. 1944 — devetkrat sodeloval pri osvojitvi naslova državnega prvaka)

Prvenstva nismo še nikoli tako težko osvojili. Bili smo zaslužno prvi. Sam sem branil tako kot običajno.

Zahvaljujem se gledalcem za vso podporo, posebno še v trenutkih, ko nam je šlo slabo.

Marjan Zbontar (21. 3. 1954 — trikrat)

Zaslužno smo prvaki. V obeh zadnjih tekmah z Olimpijo smo zmagali. Torej bi bili res izigrani, če prekinjena tekma v Ljubljani ne bi bila ponovljena.

Lado Jug (6. 4. 1947 — trikrat)

Še nikoli v življenju nisem bil tako vesel kot po zmagi na Jesenicah. Za slabe odnose z Olimpijo niso krivi toliko igralci kot njihovo vodstvo.

Letos nisem igral tako kot znam. Na to je vplivala tudi sprememba kolektiva in drugačen način igre — na Jesenicah je bolj kolektivna.

Sašo Košir (18. 9. 1951 — šestkrat)

Bilo je težko. Nepotrební poraz z Medveščakom nas bi lahko tako drago stal kot že enkrat prej.

Letos nisem igral v polni formi. Z igralci Olimpije nismo v slabih odnosih. Njihovi funkcionarji so krivi za vse spore. Gledalcem se zahvaljujem za vso pomoč.

Bogo Jan (20. 2. 1944 — trinajstkrat)

Dokazali smo, da smo vendarle najboljši. Sodniki so povzročili veliko nepotrebnih hude krvi. Če so gledali sojenje nemških sodnikov na zadnji tekmi, so se lahko zamislili.

Gledalcem hvala. So pa preveč razvajeni. Zmeraj ni mogoče zmagati. **Janez Pipan** (7. 11. 1947 — štirikrat)

Srečen sem, da smo prebrodili vse težave. Za slabe odnose z Olimpijo nismo krivi mi — noben Olimpijec ne igra pri nas. Igra njihovih igralcev velikokrat ni športna.

Gledalci so nam bili v veliko pomoč. So pa zelo zahtevni.

Ivo Jan (10. 4. 1942 — dvanajstkrat)

Prvenstvo se je za nas slabo začelo in dobro končalo. Igralci Olimpije so se dobro borili za svoje barve, čeprav ne zmeraj na pošten način. Krivdo pri tem nosijo funkcionarji. Bili smo izključeni več kot oni, čeprav ne igramo bolj grobo. V tem so bolj prefinjeni. Znano sta tudi večkrat dobro izzvati. Ko igra reprezentanca so pravno tolikokrat izključeni kot Jeseničani ali pa še večkrat.

Viktor Ravnik (19. 10. 1941 — petnajstkrat)

Tekmovalje je bilo razburljivo, živčno, da se to komaj da prenesti. Tega prvenstva sem bil doslej najbolj vesel, saj je bilo skoraj že izgubljeno. Olimpija je dobro moštvo, igralci igrajo ostro, nekaj pa jih je, ki vedo že čez mero. To ni več športno. Za nas, starejše igralce, sem vesel, da smo ravno v odločilnih tekmah bili najboljši.

Rado Razinger (3. 12. 1944 — desetakrat)

Bili smo boljši. Spodrsrlaj z Medveščakom je bilo treba nadoknaditi z močnejšo ekipo. Če bi bila prekinjena tekma dokončno registrirana s 5 proti 0 za Olimpijo, ne bi zmagali boljši. Tekmo so razveljavili zgolj zato, ker so se za nas postavili tudi ljudje od drugod.

Jože Razinger (30. 6. 1952 — enkrat)

Prvič sem nastopil za moštvo Jesenic. Letos nisem veliko igral. Mislim tudi, da nisem izkoristil priložnosti, ki sem jih imel. Vesel sem skupaj z ostalimi igralci. Če bi nadaljevali tekmo, ki je bila prekinjena in izgubili, ne bi uspeli z nobeno pritožbo.

Slavko Beravs (19. 6. 1946 — trikrat)

Zaslužno smo prvaki. Po tekmi z Olimpijo sem bil vesel kot še nikoli doslej. Zgodilo pa bi se lahko tudi drugače, čeprav smo boljši.

Pokazalo se je, da je bolj važno, da igraš s srcem, kot pa za premije.

Roman Smolej (6. 9. 1946 — trikrat)

Prvo mesto smo si težko priborili. Obe ekipi sta si izenačeni. V prekinjeni tekmi je bilo toliko stvari naperjenih proti nam, da je bila edina pot ta, da smo zapustili led.

Naloga našega napada je predvsem ta, da onemogočimo ljubljanski prvi napad. Ko igramo za reprezentanco pa komaj znamo doseči zadetek. Vsi smo hvaležni gledalcem za vso podporo. V Ljubljani je toliko naših ljudi, da je vzdušje, kot bi igrali doma.

Janez Mlakar (31. 5. 1944 — dvanajstkrat)

Pošteno smo dosegli prvo mesto. Bilo je prav, da smo zapustili led. Na kakršenkoli način so hoteli zmagati. To se vleče že leta. Za nas je skoraj vseeno, kje igramo. Povsod so naši ljudje.

Zaradi ljudi je seveda doma želja po zmagi še večja.

Silvo Poljanšek (25. 12. 1951 — trikrat)

To prvenstvo je bilo doslej najtežje osvojeno in zato je največ vredno. Zaradi izenačenosti obeh ekip bodo prvenstva še naprej tako zanimiva. Takih slabih trenutkov, kot so bili z Medveščakom, ne sme več biti.

Za slabe odnose med kluboma so igralci najmanj krivi.

Albin Felc (14. 5. 1941 — štirinajstkrat)

Tekma v Ljubljani je bila prekinjena, ko je bil rezultat neodločen, čeprav bi morali mi že voditi. Tretji gol so nam razveljavili, pomaknili uro nazaj, sodnika sta izključila najprej enega igralca, nato pa, kljub pravilnemu oviranju, še Jugo. Olimpija je morala zmagati.

Kljub pristranskemu prikazovanju dogodkov s strani tiska, radia in televizije, so ljudje potegnili z nami.

Edi Hafner (19. 1. 1955 — dvakrat)

Zaslužno smo prvi. To smo pokazali v medsebojnih srečanjih. Naš napad bi lahko dosegel več kot pa je.

Domače igrišče ne pomeni velike prednosti, vsaj pri nas ne. Mi skoraj lažje igramo v Ljubljani, prav zato, ker domačini mislijo, da imajo v tem prednost.

Tomaž Košir (29. 6. 1946 — sedemkrat)

Bilo je težko. Na ledu nismo igrali samo proti igralcem. Tako je že leta in zato je težko zmagati. Moramo biti res veliko boljši. Pri nas ni dobrih sodnikov.

Letos tretji napad ni prav dobro igral, predvsem zaradi stalnih menjav v postavi.

Franci Smolej, kapetan moštva (17. 8. 1942 — štirinajstkrat)

Letos je bila borba med prvouvrščenima moštvoma izjemno ostra. Glede ostalih moštev pa je tako kot je bilo.

Letos so vsi problemi, ki so se z leti nakopičili v odnosih z Olimpijo in HZJ ter HZS, izbruhnili na dan. To se mora korenito spremeniti. Sposobnosti našega moštva so večje, kot bi lahko sodili po prikazanih igrah. Za to krivim deloma trenerja in deloma dosti slabo delo v upravi.

Za generacijo Hiti, Smolej, Beravs, ni pravega nasledstva.

Zvone Škerjanc (16. 6. 1948 — dvakrat)

Moštvi sta zelo izenačeni, v pravem trenutku smo pokazali svojo vrednost. Rad bi igral več kot sem. Padel sem v formi. Lestvica bo tudi naslednjo sezono taka kot je letos. Hvala gledalcem.

Milan Jan (6. 7. 1949 — štirikrat)

Vesel sem. Dosegli smo prvo mesto na pošten način — na igrišču. Naš napad bi lahko bolje igral. Gledalci nam še nikoli niso stali ob strani tako zvesto kot prav letos.

Stanko Eržen (23. 11. 1942 — petkrat)

To je bilo eno najbolj napornih prvenstev. Poleg tega je bilo ves čas na sporedu prestavljanje tekem, sodnikov. Na tekmah z Olimpijo nismo igrali samo proti igralcem.

Vsem tistim, ki nas kritizirajo, ko nam gre najtežje: največkrat se zgodi, da izgubimo prav takrat, ko si najbolj želimo zmage.

Boris Afanasiev — trener

Hvala fantom in gledalcem.

Jože Trebušak — pomočnik trenerja

Če ne bi bilo poraza z Zagrebčani, bi bilo prvenstvo osvojeno brez takih težav. Igralci so imeli premalo kondicije. Naslova ni mogoče nič več tako lahko osvojiti kot pred leti. Razveseljivo je, da imamo toliko obetajočega naraščaja.

Ljudje so postali tako navdušeni kot v prvih letih.

Vasil Deretič — tehnični vodja (sedemnajstkrat sodeloval pri organiziranju prvenstva)

Že 24 let sem član uprave našega kluba. Suspenz na prekinjeni tekmi v Ljubljani je bil nagrada za to delo od tistih, ki so s svojim klubaštvom, kjer ga ne bi smelo biti, veliko škodili in manj koristili jugoslovanskemu hokeju. Še nikoli doslej nisem bil tako srečen. Zahvaljujem se gledalcem za pomoč na tekmah in moralno podporo v pismih, ki so prihajala na naš naslov po prekinjeni tekmi.

Pa še to — na tej tekmi nismo zapustili ledu. Odšli smo le v garderobo, da bi se pogovorili, sodnika pa sta zaključila tekmo, ne da bi nas, kot to določajo pravila, poklicala, naj se vrnemo.

Kegljanje na ledu

Mednarodni turnir

V okviru proslave 20-letnice obstoja kegljaškega kluba na ledu Jesenice, je bil v nedeljo, 10. marca, v športni dvorani Podmežakljo XVIII. mednarodni turnir v kegljanju na ledu.

Kegljači so se pomerili za prehodni pokal mesta Jesenic. Na turnirju je sodelovalo 15 moštev iz Avstrije, Švice, Zah. Nemčije in domačih klubov.

Rezultati:

1. Jesenice — Murka — 24 točk (Drinovc, Kralj, Klinar, Sodja), 2. Regen — Zah. Nemčija — 20 točk, 3. SC Kreuzberg — Celovec — 20 točk, 4. Jesenice — Šolar — 18 točk, 5. EC St. Moritz — Švica — 16 točk, 6. Jesenice — Vatrostalna — 15 točk, 7. ESV Leoben — Avstrija — 14 točk (1.082), 8. Jesenice — Universal — 14 točk (1.070), 9. ESV München — Zah. Nemčija — 14 točk (1.024), 10. Kranjska gora — 12 točk, itd.

D. E.

TE
JE
Zel
1. J
ZPS
tiskZel
šte
sta
gij
tet
bil
me
str
je
po
en
pri
na
ist
7
na
upi